

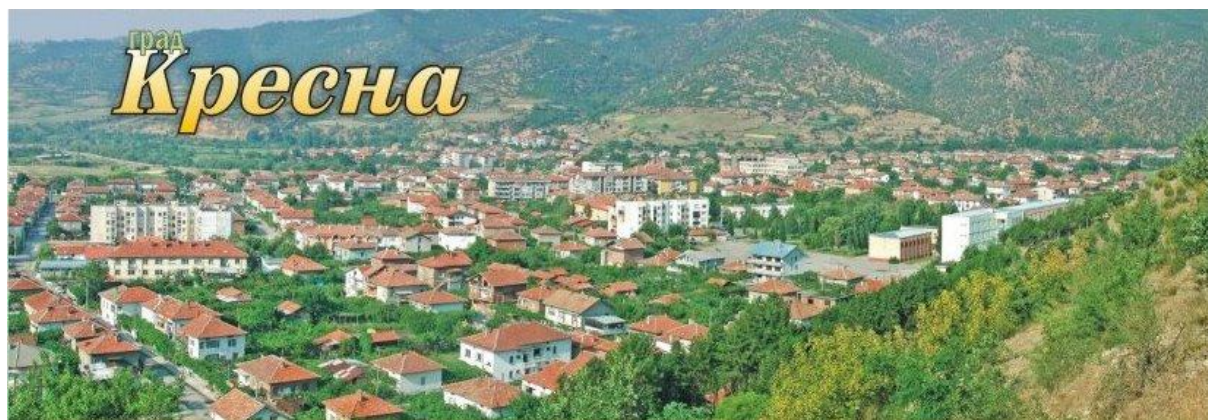
УТВЪРДИЛ:

Инж. Илиян Кръстев
Кмет на Община Кресна

ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

НА ОБЩИНА

КРЕСНА

2014- 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ		Стр.
1. ВЪВЕДЕНИЕ		3
2. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА (Характеристика на общината по отношение на основни географски, демографски и социално икономически показатели)		4
3. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА		8
3.1. Природни условия и ресурси		8
3.1.1. Релеф		8
3.1.2. Геология		12
3.1.3. Климат		13
3.1.4. Водни ресурси		18
3.1.5. Почви		25
3.1.6. Растителност и животински свят		31
3.2. Процеси и тенденции в икономиката на общината		33
3.2.1. Обща характеристика на местната икономика		33
3.2.2. Отраслова и териториална структура на стопанството		35
3.2.3. Общински бюджет – състояние, тенденции, насоки		55
3.3. Процеси и тенденции в социалната сфера		57
3.3.1. Демографска ситуация		57
3.3.2. Социален статус и благосъстояние на населението		64
3.3.3. Заетост и безработица		66
3.3.4. Здравеопазване		68
3.3.4. Образование, култура и спорт		68
3.4. Състояние на техническата инфраструктура		71
3.5. Състояние на околната среда		74
3.5.1. Нарушени територии		75
3.5.2. Замърсяване на въздуха, водите и почвите		75
3.5.3. Управление на отпадъците		77
3.5.4. Биологично разнообразие и защитени територии		79
4. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT АНАЛИЗ)		81
5. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ		94
5.1. Визия, стратегически цели, приоритети и мерки		94
5.2. Индикативен план за действие		109
6. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА		128
7. ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ		130

1. УВОД

Планът за развитие на община Кресна е разработен във връзка с цялостния процес на стратегическо планиране и програмиране в нашата страна. Актуалността и необходимостта от неговото разработване произтича от изискванията на Закона за регионално развитие по отношение на дългосрочното планиране на развитието на страната като цяло, на регионите за планиране, на областите и общините в съответствие с поетите ангажименти на България в преговорния процес по Глава 21 „Регионално развитие” и основополагащите принципи на регионалната политика на Европейския съюз.

Целта на Плана за развитие е да представи рамката и основните насоки в социално-икономическото развитие на община Кресна. Тя отразява в дългосрочен план вижданията на ръководителите и специалистите от местните структури на управление, представителите на бизнеса, НПО и широк кръг заинтересовани лица за развитието на общината като цяло. В съответствие с нормативните изисквания на ЗРР общинският план за развитие представлява основен инструмент за осъществяване на цялостна дългосрочно ориентирана политика за регионално развитие на местно ниво, съобразена с националните, регионалните и общинските приоритети.

Планът е разработен на основата на задълбочен анализ на съществуващото състояние и тенденциите в развитието на община Кресна през последните 5-6 години. Планът обхваща следните приоритетни области: природни ресурси, социална политика, икономика, туризъм, селско стопанство, техническа инфраструктура и околна среда. В структурно отношение документът включва две основни части – аналитична и стратегическа. В аналитичната част са направени секторни анализи за актуалното състояние и съвременните тенденции по отношение на природните условия и ресурси, демографската ситуация, икономическото развитие, социалната сфера, техническата инфраструктура и състоянието на околната среда в община Кресна. Секторните анализи и съдържащите се в тях констатации и изводи са основата, върху която „стъпва” обобщения SWOT-анализ на развитието на общината през анализирания период. Чрез SWOT-анализа са разкрити силните страни и възможностите в развитието на общината, а също така слабите страни и заплахите, които го ограничават. Направените изводи от SWOT-анализа подпомогнаха разработването на стратегическата част на документа, а именно формулирането на визия, стратегически цели, приоритети, мерки и конкретни дейности за реализиране на плана. Стратегическите цели и приоритетите за развитие на общината и мерките за постигането им са съобразени с другите стратегически документи на национално, регионално и областно ниво.

В разработването на плана активно участие взеха специалисти и заинтересовани лица от община Кресна.

Основните етапи, през които премина подготовката и разработването на плана бяха:

1. Събиране на необходимата изходна информация както за съвременното състояние на общината, така и за очакванията на специалисти и представители на бизнеса и гражданското общество за бъдещото развитие на отделните сфери на обществения живот.

2. Анализ на данните и изясняване на тенденциите, проблемите и перспективите в развитието на община Кресна.

3. Обобщаване на резултатите от секторните анализи чрез SWOT-анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за развитието на общината.

4. Формулиране на визия, стратегически цели, приоритети и мерки за бъдещото развитие на общината.

5. Разработване на индикативен план за действие, включващ конкретни мерки и дейности за постигане на формулираните стратегически цели.

Проектът за План за развитие на община Кресна може да се актуализира и допълва в съответствие с променящите се условия, както с нови оценки и анализи, така и с нови мерки и дейности по изпълнение на заложените в него стратегически цели и приоритети. Проектът за План за развитие на община Кресна ще бъде подложен на публично обсъждане със заинтересованите лица и организации, след което в него ще бъдат отразени постъпили предложения и препоръки. В съответствие с нормативните изисквания Проектът за План за развитие на община Кресна ще бъде обсъден и приет от Общинския съвет, който ще предложи организацията и координацията на дейностите за постигане на стратегическите цели, както и системата за мониторинг върху изпълнението на плана.

2. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

(Кратка характеристика на община Кресна по отношение на някои основни географски, демографски и социално икономически показатели)

Географско положение

Община Кресна е разположена в югозападната част на страната. Тя има важно транспортно-географско положение, защото през нейната територия преминава най-краткият път от София за Солун и Атина. В административно отношение общината е включена в пределите на Благоевградска област. Общата площ на община Кресна възлиза на 344,5 km², което ѝ отнежда

девето място в областта и 138-о място сред останалите общини в страната. Долината на р.Струма разделя територията на общината на две части – Пиринска и Малашевска. Значителна площ от общината е обхваната от защитени територии и резервати – НП”Пирин”, резерватът „Тисата”, защитената местност „Моравска” и др. Наличието на добре развита мрежа от защитени територии в пределите на общината от една страна благоприятства развитието на алтернативен туризъм, но от друга страна, практически предопределя изключването на значителни територии от общината, което е за сметка на потенциала ѝ за регионално развитие. Западната граница на общината съвпада с държавната граница на Република България с Република Македония. На север и североизток граничи съответно с общините Симитли и Разлог, на запад с община Банско, а на юг – с община Струмяни. Географското положение на общината е предопределило преминаването през нейната територия на изключително важния транспортен коридор № 4, свързващ Централна Европа с Атина, около който е концентриран основният демографски и стопански потенциал на общината. Преминаването на коридора предопределя и сериозното натоварване на първокласния път, което поражда немалко проблеми, както транспортни, така и екологични.

Релеф

Територията на община Кресна има изключително разнообразен релеф. Най-високата точка в релефа е вр.Вихрен (2914 m), на границата с община Банско. Най-ниската точка (140 m) се намира при изхода на р. Струма, южно от с.Долна Градешница, на границата с община Струмяни. Така денивелацията на терена в пределите на общината е над 2770 m. На територията на общината са представени най-различни типове релеф – котловинен, долинно-терасен, проломен, ниско-, средно- и високопланински. Най-стръмни (над 30°) са склоновете в среднопланинския и високопланинския пояс на Пирин (източно от селата Ощава и Влахи), а така също в Малешевска планина, в Кресненското дефиле и по долините на повечето реки, вливащи се в Струма. Наклони на склоновете под 15° преобладават в землището на с.Долна Градешница, в източните части от землището на с.Стара Кресна, в западните части от землището на с.Влахи и в южната половина от землището на гр.Кресна. Като цяло в община Кресна преобладават трудно проходими терени, което е оказало влияние върху конфигурацията на пътната мрежа и разположението на населените места. Територията на общината попада в зона с висок сеизмичен риск, което трябва да се отчита при различните строителни дейности и поддръжката на инженерната инфраструктура.

Климат

Територията на община Кресна попада в континентално-средиземноморската климатична област на България. Извънпланинската ѝ част, обхващаща долината на р. Струма, се отличава с мека и влажна зима и горещо и сухо лято, докато във високите части на оградните планини, и най-вече на Пирин планина, климатът носи характерните черти на типичния планински климат – студена и продължителна зима с преобладаващи валежи от сняг и бурни ветрове, кратко и прохладно лято. По-голямата активност на средиземноморските циклони през студеното полугодие обуславя зимен максимум на валежите. Макар и с по-малка честота, от север и северозапад през зимата нахлуват по-студени континентални въздушни маси, които причиняват резки, но краткотрайни застудявания. Като цяло климатичните и агроклиматичните условия по долината на Струма благоприятстват социално-икономическото развитие на община Кресна. Топлият и мек климат, в съчетание с богатството от минерални води, са важен природен ресурс за развитието на туризма и рекреацията в общината.

Водни ресурси

Главна отводнителна артерия на територията на общината е р.Струма. Нейното поречие, заедно с поречието на Места, се включват в Западнобеломорския отточен район за басейново управление на водите, покриващ около 12 % от територията на страната. Важно значение за формирането на водните ресурси в община Кресна имат разнообразието на скалната основа и релефа, различната залесеност в отделните части на общината, вида и степента на антропогенните въздействия. Измененията във водността на речните течения през годината зависят преди всичко от съчетанието между вътрешногодишното разпределение на валежите, снеготопенето и изпарението. Засушаванията главно през юли и август водят до бързо намаляване на водните количества за разлика от периодите декември-февруари и май-юни, когато оттокът е най-голям. Характерните за някои години интензивни валежи и бързо снеготопене предизвикват речни прииждания. От естествените водоеми най-голяма ценност представляват Влахинските и Георгийските ледникови езера. Влахинските езера представляват група от 4 езера, образувани във Влахинския циркус. Общата им площ възлиза на 88 дка. Георгийските езера включват 4 езера с обща площ 74 дка. В Синивръшкия циркус е образувано едноименното езеро. На територията на общината са изградени и 18 изкуствени водоема с обем от 5000-25000 m³ вода, предимно за изкуствено напояване. Голямо природно богатство за община Кресна са минералните извори, локализиращи в четири основни находища – между гр. Кресна и с. Долна Градешница, между с. Стара Кресна и с. Ощава, при селата Горна Брезница и край с.Влахи, като с най-голямо значение към момента са Градешките и Ощавските извори. Тяхното формиране е в тясна връзка с многобройните разломвания на земната кора.

Почви

В почвено-географско отношение почвите в община Кресна принадлежат към Южнобългарската ксеротермална област. От зоналните почвени типове преобладават канелените горски, кафявите горски и тъмноцветните почви, а от а зоналните – алувиалните и делувиалните почви. В обезлесените участъци с по-големи наклони, поради интензивните ерозионни процеси, почвената покрива е представена във вид на изолирани почвени ареали, като на места тя напълно липсва и на повърхността се разкриват голи скали.

Демография

Единственият град на територията на общината е общинският център – гр. Кресна. В общината към 01.02.2011г¹. живеят 5 441. От общия брой жители на Общината 3470 (63%) са градско население, 624 (12%) са в подтрудоспособна възраст, 3522² (68%) са в трудоспособна възраст, 1295 (25%) са в надтрудоспособна възраст. Отбелязва се задълбочаваща се тенденция на застаряване на населението и обезлюдяване на малките населени места. Намаляването броя на лицата в надтрудоспособна възраст се дължи на промяната в пенсионната система, а не на положителни демографски тенденции.

Стопанство

Социално-икономическото развитие на община Кресна се отличава с ниска степен на стоковост, значителен дял на аграрния сектор, разпокъсаност на собствеността на земята и относително ниски доходи на населението. Водещо значение имат селското и горското стопанство, а също така сферата на услугите, за чието развитие благоприятства преминаването на пътя Е-79 София-Благоевград-Петрич-Кулата. В същото време Общината разполага със значителен потенциал за развитието на туризма, който все още не е усвоен. Общината е с много нисък БВП. Основните сектори, които са развити са търговията и ресторантьорските услуги по линията на Е79. В териториалната структура на икономиката най-голяма е концентрацията на стопански субекти и дейности в общинския център. Около 95 % от предприятията на територията на общината са микро-фирми, с под 10 наети лица. Селското стопанство е специализирано в лозарство, картофопроизводство и оранжерийното зеленчукопроизводство. Горите заемат около 70 % от територията на Общината и имат важно значение за местната икономика не само като източник на дървесина, но и за развиване на съпътстващи горското стопанство дейности като билкарство, гъбарство, ловен туризъм и др. Животновъдството е концентрирано основно в частното стопанство и се отличава с екстензивен характер. Недостатъчната обезпеченост с фуражи и трудната реализация на произвежданата животновъдна продукция са задържащи фактори за неговото развитие. Индустриалното производство има второстепенно значение за стопанското развитие на община Кресна. Най-голямото предприятие в общината е АД „Енергоремонт-Кресна”, което осигурява трудова заетост на около 170 души. Основните клиенти

¹ Данни на НСИ от официално преброяване на населението в България от 2011г.

² При изготвяне на данните са взети предвид пенсионната реформа и променената пенсионна възраст.

на фирмата са в Германия, Сърбия и Черна гора, Македония, Израел, Белгия и над 20 фирми в България. Обработката на мрамор е застъпена от фирма „Гръцки мрамор” и предприятието с гръцко участие в с. Долна Градешница. В гр. Кресна функционира и предприятие за добив и обработка на натурални камъни (ЕТ „Боян Смиленов”). На територията на Общината има подадени искания за изграждане на 15 МВЕЦ-а и изградени: "Кресна електрик" ООД на р.Влахинска, „Хидро-екоенерго- ТАС” ООД на р.Влахинска, ЕТ „Кипо-91” на р.Ощавска и „Хидроенергийно строителство” ГД на р.Струма.

На територията на общината функционират и редица шивашки цехове, създадени с помощта на чуждестранни инвестиции, в които е ангажирана основно женска работна ръка.

3. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

3.1. Природни условия и ресурси

3.1.1. Релеф

Територията на община Кресна има изключително разнообразен релеф. Най-високата точка в релефа е вр.Вихрен (2914 m), на границата с община Банско. Най-ниската точка (140 m) се намира при изхода на р. Струма, южно от с.Долна Градешница, на границата с община Струмьяни. Така денивелацията на терена в пределите на общината е над 2770 m. На територията на общината са представени най-различни типове релеф – котловинен, долинно-терасен, проломен, ниско-, средно- и високопланински. Това голямо разнообразие в релефа се дължи на взаимодействието между активните тектонски движения на земната кора през неогена и кватернера и различните екзогенни процеси – ерозионно-денудационни, свлачищно-срутищни, ледникови, карстови и др.

В обхвата на община Кресна се включват части от Малешевска планина, от долината на р.Струма и от Пирин планина:

- Източните части на Малешевска планина, които заемат около $\frac{1}{4}$ от площта на общината.
- Северната част от средното поречие на долината на Струма, разделяща по меридиана малешевската от пиринската част на територията на общината. В границите на общината северната част от долината на Струма е представена от Кресненския пролом (Креснеско дефиле), а в южната част (след гр.Кресна) – от Санданско-Петричко поле. Долината на Струма заема около 15 % от площта на общината.
- Западните части от Северен Пирин, които заемат над $\frac{1}{2}$ от площта на общината.

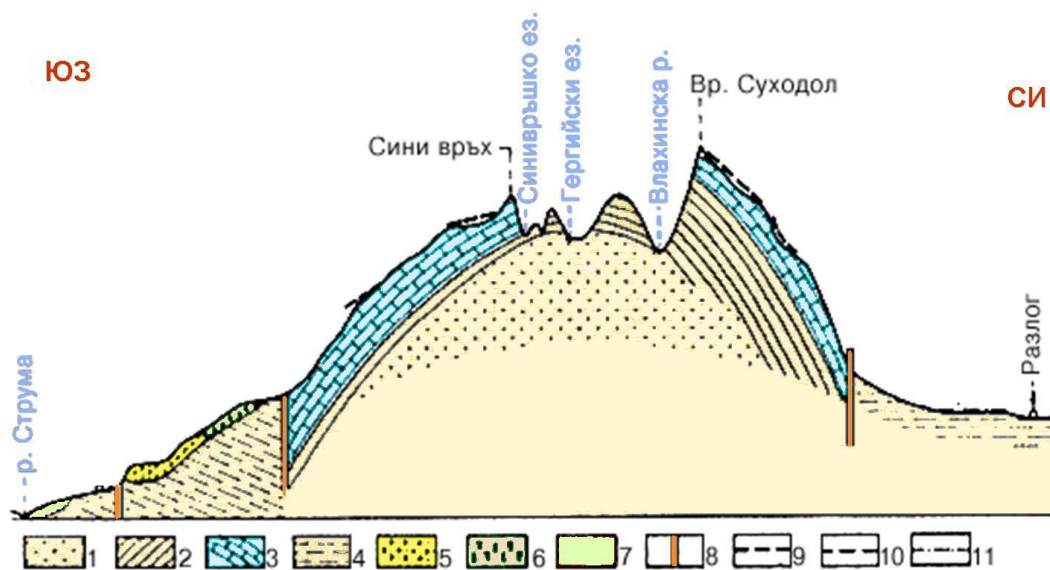
Малешевска планина се включва в Осогово-Беласишката планинска група. Планината има вид на широко отворена дъга на запад към Беровското поле (в Република Македония). Северната ѝ граница минава по долината на р.Сушичка, а южната – по долината р.Лебница. Изпъкналата източна част на планинската дъга попада в границите на България. Малешевска планина се разделя от долината на р.Брезнишка на два дяла – северен (Крупнишки рид) и южен – Същинска

Малешевска планина, като в границите на общината се включват части и от двата дяла на планината. Крупнишкият рид обхваща северозападната периферия на общината. Най-високият му връх е Пъстрец (1605 m). Главното било на планината има посока на простиране североизток-югозапад. В северната част на билото на Малешевска планина се издига най-високият връх на планината – Илюв връх (1803 m). Други по-високи върхове са Трите гроба, Кресна, Погледец и Моравски.

Кресненският пролом е образуван по долината на р.Струма и разделя Малешевска планина от Пирин. На север проломът започва на южно от с.Крупник в Симитлийската котловина, а на юг завършва при гр.Кресна в северната периферия на Санданско-Петричката котловина. Дължината на пролома е около 25 km, а средната надморска височина – 475 m. Проломът е образуван чрез епигенетично всичане на р.Струма в метаморфни и гранитни скали. В пролома р.Струма прави множество красиви меандри, над които се издигат стръмни и силно разчленени склонове. По склоновете са образувани множество скални феномени, сред които е и обявената за природна забележителност „Момина скала”. От двете страни на пролома се намира резерватът „Тисата”. По пролома минават главния път Е-79 и ж.п. линията София-Кулата, чието трасе е прокарано през множество мостове и 13 тунела.

Санданско-Петричкото поле започва на юг от Кресна, където долината на Струма постепенно се разширява. Полето заема дъното на едноименната котловина, която е образувана върху Санданския грабен. Той представлява продълговато пропадане на земната кора по Струмския разломен сноп между гр.Кресна и с.Кулата. Неговата дължина от север на юг е около 50 km, а ширината му от запад на изток – 15-20 km. Грабенът е изпълнен с неогенски седименти, върху които р.Струма е натрупала своите алувиални материали. В обхвата на община Кресна Санданско-Петричкото поле е най широко там, където в р.Струма се вливат десните ѝ притоци от Малешевска планина (р. Добромирска, р. Будиловска и р.Сливнишка) и левите ѝ пирински притоци (р.Бански поток, р.Водния дол и р.Градешка). Покрай реката са образувани поредица от речни тераси, разположени на различна височина над речното легло, върху повечето от които има обработваеми земи.

Пирин планина по произход представлява типична блоково-разломна структура (хорст), издигната между Струмската и Местенската разломни зони (т.нар. „линеamenti”). Ядрото на планината е изградено от гранитоиди, внедрени в метаморфни скали (предимно, шисти, гнайси, амфиболити, кварцити и мрамори). Издигането на планината е най-активно през неогена, когато периодите на издигане се редуваха с етапи на тектонски покой. В резултат на това се образували няколко етажирано разположени заравнени повърхнини, разделени със стръмни склонови откоси.

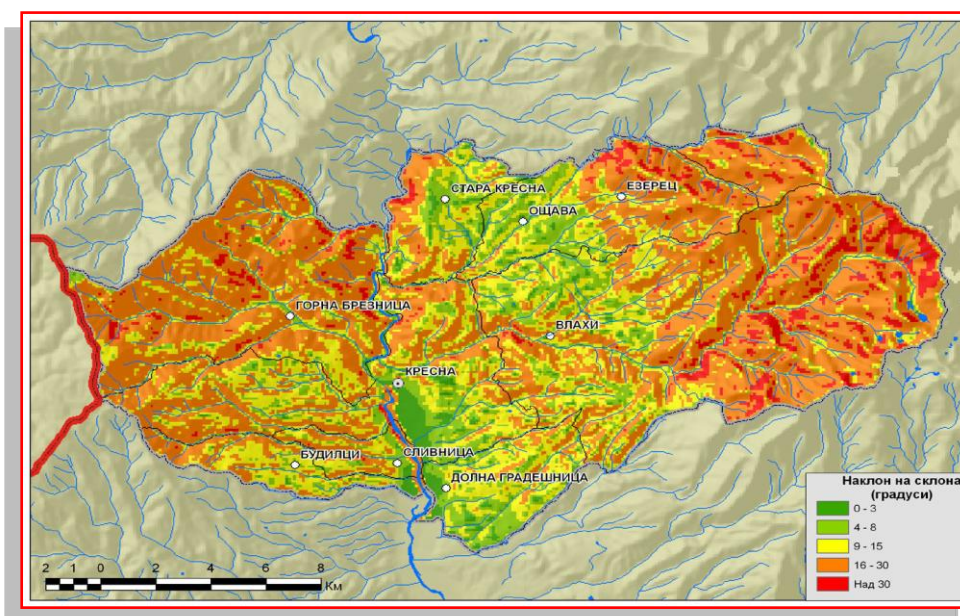
Геолого-геоморфоложки профил на Пирин планина

1 - гранити; 2 - кристалинни шисти; 3 - мрамори; 4 - плиоценски наноси; 5 - старокватернерна брекча; 6 - делувий; 7 - алувий; 8 - разсед, изразен в релефа; 9 - младомиоценска денудационна повърхнина; 10 - староплиоценска денудационна повърхнина; 11 - младоплиоценска акумулационна повърхнина.

Съвременният релеф на Пирин се оформя през плейстоцена, когато високите ѝ части са обхванати от алпийски тип заледяване. По долините на реките са се спускали ледникови езици докъм 2200 m н.в., които преоформили релефа на планината. Под въздействие на ледниците се образували дълбоко всечени трогови долини с U-видна форма на напречното им сечение, разделени от тесни и стръмни гребени като Кончето (т.нар. „карлинги“). С оттеглянето на ледниците се образували дълбоки циркуси – Влахински циркус, Георгиевски циркус и Синивръшки циркус, в дъната на които са разположени едноименните високопланински езера. В речните долини са натрупани речни, речно-ледникови и ледникови наслаги (морени). Стръмните и високи склонове в комбинация с дебелата снежна покривка през зимата създават предпоставки за образуване на лавини. Опасността от лавини е най-голяма през февруари и март по склоновете на високото мраморно било. Наличието на мрамори е обусловило образуването на карстови форми, които са разпространени предимно в района на вр.Вихрен, вр.Синаница и вр.Шаралия. Голямата напуканост на мраморите, химичният им състав и значителното количество на валежите са допринесли за образуването предимно на вертикални пещери и карстови пропасти. Снежните и дъждовните води се губят в понори по дъната на Синаншикия, Георгиевския и Влахинския циркус. Други характерни скални феномени са пясъчните пирамиди Мело, източно от Кресна, чието образуване е подобно на това на Мелнишките пирамиди, причудливата каменна гора край с. Влахи, красиво изваяният скален комплекс Орлите и др. Тези характерни скални

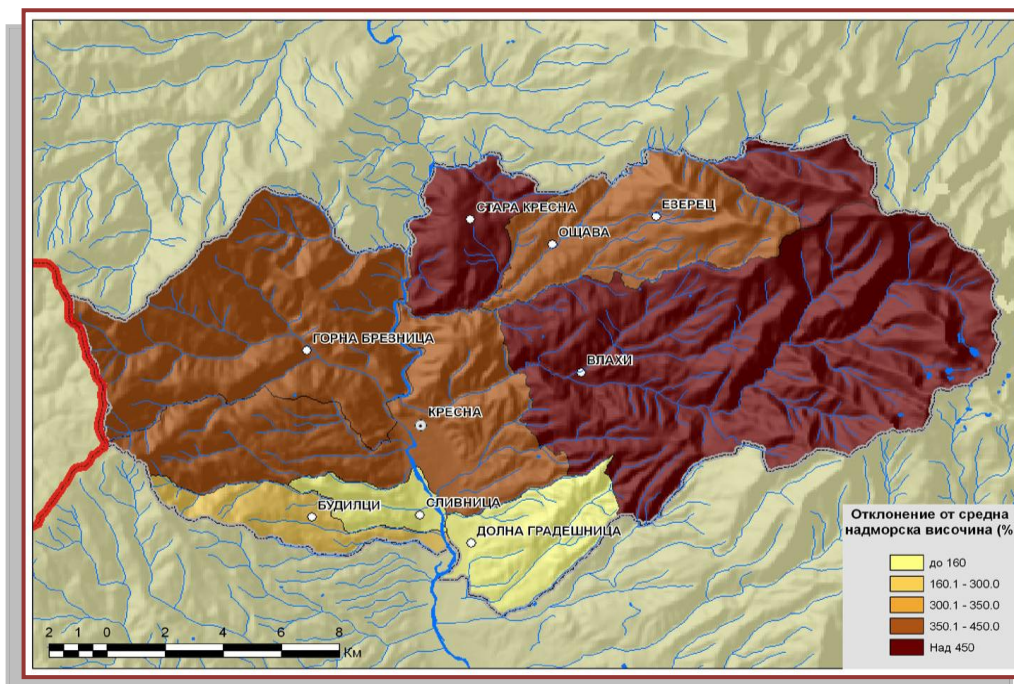
образувания, заедно с алпийския релеф на планината са изключителна туристическа атракция за посетителите. Достъпът до тях обаче е ограничен, поради липсата на добри пътни комуникации.

Най-стръмни (над 30°) са склоновете в среднопланинския и високопланинския пояс на Пирин (източно от с.Ощава и с.Влахи), а така също в Малешевска планина, в Кресненското дефиле и по долините на повечето реки, вливащи се в Струма. Наклони на склоновете под 15° преобладават в землището на с.Долна Градешница, в източните части от землището на с.Стара Кресна, в западните части от землището на с.Влахи и в южната половина от землището на гр.Кресна. Като цяло в община Кресна преобладават трудно проходими терени, което е оказало влияние върху конфигурацията на пътната мрежа и разположението на населените места. Пътищата са прокарани обикновено покрай реките, в долините на които са сгущени и населените места.

Карта на наклона на склоновете

Степента на разчленение на релефа е най-голяма в землищата на Стара Кресна, Влахи, Горна Брезница, Ощава и гр.Кресна. Това се илюстрира със стойностите на показателя отклонение от средната надморска височина (в %). Тези стойности варират от над 350 % за посочените землища, до под 300 % в южната периферия на общината. Най-малка е степента на разчленение на релефа в землища на селата Сливница, Будилци и Долна Градешница.

Карта на отклонението от средната надморска височина (%)

3.1.2. Геология

В геоложко отношение територията на община Кресна попада в обхвата на Вътрешните Балканиди, част от които е Рило-Родопският масив. Геоложките структури са формирани главно през алпийския нагъвателен цикъл. Земната кора на територията на общината е изградена от разнообразни скали и структури, образувани в условията на динамична тектонска обстановка. По-голямата част от площта на общината е заета от гранити, гнайси, амфиболити, мрамори и кристалинни шисти. Малешевска планина е изградена предимно от метаморфни скали, а гранити се разкриват в североизточните ѝ части (Крупнишки, Кресненски и Игралищенски плутон). Пирин планина също е изградена от разнообразни метаморфни скали (шисти и гнайси, амфиболити, кварцити и мрамори), сред които са внедрени няколко гранитни плутонични тела. Едно от тези тела е Севернопиринският плутон, който се разкрива в източните части на общината. Между структурите на Пирин и Малешевска планина е разположен Струмският линеамент, представляващ една от най-добре изразените в страната разломни зони. По Струмския линеамент е образуван Санданският грабен, изпълнен с неогенски и кватернерни седименти. Кватернерните наслаги са представени от различни разновидности – алувий, пролувий, делувий, ледникови материали и др. Кватернерните отложения имат различен гранулометричен състав в зависимост от начина им на образуване и местоположението им в релефа – от валуни в пролувиално-алувиалните наслаги в долината на р.Струма, през чакъли, пясъци и глини – в изветрителните кори, образувани от по-старите скали. Най-големи натрупвания на кватернерни наслаги, предимно от пролувий и алувий, има в Санданско-

Петричкото поле и в подножието на пиринските склонове, където делувиалните материали и наносните конуси са образували характерен за тази част от общината подножен шлейф. В терасите на Струма и нейните притоци са отложени алувиални материали, предимно чакъли, пясъци, и глини, в които са акумулирани значителни количества грунтови води.

В сеизмично отношение територията на община Кресна попада в една от най-активните земетръсни зони в страната. Причината за това е пресичането в района на с.Крупник на Струмската разломна зона с напречни разломни разкъсвания на земната кора. Тук на 04.04.1904 г. е станало едно от най-силните земетресения на Балканския полуостров с магнитуд 7,8. Други силни земетресения в района са се случили през 1759 г. и 1864 г. Високата степен на сеизмичния риск на територията на общината задължително налага антисеизмично обезопасяване на сградите и съоръженията в общината, съгласно изискванията за подобни райони.

3.1.3. Климат

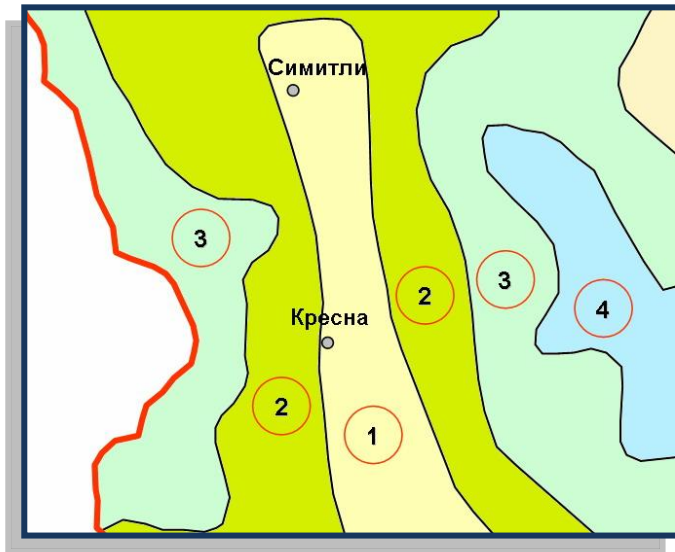
Територията на община Кресна попада в континентално-средиземноморската климатична област на България. Извънпланинската ѝ част, обхващаща долината на р. Струма, се отличава с мека и влажна зима и горещо и сухо лято, докато във високите части на оградните планини, и най-вече на Пирин планина, климатът носи характерните черти на типичния планински климат – студена и продължителна зима с преобладаващи валежи от сняг и бурни ветрове, кратко и прохладно лято. По-голямата активност на средиземноморските циклони през студеното полугодие обуславя зимен максимум на валежите. Макар и с по-малка честота, от север и северозапад през зимата нахлуват по-студени континентални въздушни маси, които причиняват резки, но краткотрайни застудявания.

Поради значителните различия в надморската височина (от 140 m при с.Долна Градешница до 2914 m при вр.Вихрен) и силно разчленения релеф, стойностите на климатичните елементи варират в широки граници, в зависимост най-вече от надморската височина и изложението на склоновете. Ето защо на територията на общината се наблюдават големи климатични контрасти на малки разстояния. Това се илюстрира от факта, че макар и малка по площ, територията на общината попада в четири различни климатични района:

- Климатичен район на долината на Струма – обхваща територията на Санданско-Петричката котловина до 600 m н.в. и Кресненското дефиле;
- Нископланински климатичен район – обхваща склоновете на Пирин и Малешевска планина от 600 до 1000 m н.в.;

- Среднопланински климатичен район – обхваща най-високите части на Малешевска планина и средновисоките части на Пирин с н.в. между 1000 и 1800 m (част от този климатичен район се включва в границите на НП „Пирин“);
- Високопланински климатичен район – обхваща най-високите части на Пирин (над 1800 m н.в.), която изцяло се включва в границите на НП „Пирин“.

Всеки климатичен район се отличава както по режима на основните климатични елементи (температура на въздуха, валежи и ветрове), така и по своя агроклиматичен потенциал.

1. Климатичен район на долината на Струма
2. Нископланински климатичен район
3. Среднопланински климатичен район
4. Високопланински климатичен район

Картосхема на климатичните райони

Климатични условия в долината на Струма. Климатът по долината на Струма на юг от Кресна се отличава с типични континентално-средиземноморски черти. Средната продължителност на слънчевото греене е около 2400 часа/год., което е определя района като един от най-слънчевите в страната. Средногодишната температура на въздуха е около 13,0 °С, като средномесечната температура на най-студения месец (януари) е положителна (около 2,0 °С), а на най-топлия месец (юли) – около 24 °С. Средномесечната температурна амплитуда варира около 11,0 °С, като тя е най-голяма през август (около 15,0 °С), а най-малката – декември (около 8,0 °С). С увеличаване на надморската височина годишната и средномесечната температурна амплитуда закономерно намаляват. Годишното количество на валежите варира около 500 mm, но се изменя в зависимост от надморската височина и експозицията на склоновете. Във вътрешногодишното разпределение на валежите по сезони има ясно изразен максимум през есента и зимата (съответно 28 % и 27,2 % от годишната сума) и минимум през пролетта и лятото (съответно 25,3 % и 20,5 %). Най-малко са валежите през август и септември, което е типично за континентално-средиземноморския валежен режим. Валежите през зимата са предимно от дъжд,

като снежната покривка се задържа около 12-15 дни и бързо се стопява. Дебелината на снежната покривка рядко надминава 10-15 cm. Средната годишна относителна влажност на въздуха е около 65 %, като вътрешногодишното ѝ разпределение има ход, обратен на средномесечната температура. Максималните стойности на относителната влажност на въздуха се регистрират през декември-януари (около 80 %), а минималните – през август (около 55 %), когато дефицитът във влажността на въздуха е най-голям. Конфигурацията на релефа определя в най-голяма степен скоростта и посоката на духащите в тази част на общината ветрове. Средната месечна скорост на вятъра е най-голяма през февруари и март (около 2 m/s), а най-малка през септември (1,1 m/s). С най-голяма честота духат северни и северозападни ветрове, а с най-малка – югозападни, южни и западни ветрове.

Важно значение имат екстремните стойности на климатичните елементи, които лимитират някои стопански дейности. Средните от месечните абсолютни максимални температури през януари достигат 17,5 °C, а през август – 42,4 °C. Затопяванията през зимата се дължат на нахлувания по долината на Струма на относително топъл средиземноморски въздух от юг, а големите горещини през лятото – на задържането на прегрял континентален въздух. Средните от месечните абсолютни минимални температури през януари са -8,9 °C, но са регистрирани и застудявания до -21,0 °C, дължащи се най-често на нахлувания на студен континентален въздух от север и инверсия на температурата, поради задържането на студения въздух в ниските части на релефа.

Климатични условия в планинската част на община Кресна. Климатът в планинските територии на общината се отличава с ясно вертикално зонироване на климатичните елементи. Характерна особеност е понижаването на температурите с нарастване на надморската височина и увеличаване на количеството на валежите. Понижаването на температурата във височина е по-добре изразено през топлото полугодие, поради което годишните температурни амплитуди в планинските територии са по-малки, в сравнение с тези по долината на Струма (7,9 °C на х. "Вихрен"). Средногодишната температура на въздуха в нископланинската част (от 600 до 1000 m н.в.) е 9-10 °C, в среднопланинската част (между 1000 и 1800 m н.в.) – 5-7 °C, а във високопланинските части на Пирин (над 1800 m) – около 3-4 °C. Средната януарска температура на х. "Вихрен" е -4,2 °C, а средната юлска – 12,3 °C. В най-високите части на Пирин се регистрират минимални температури около и по-ниски от -25°C. В годишния ход на температурната амплитуда се регистрира минимум през зимните месеци (декември, януари) и максимум – през летните месеци (юли, август), което се дължи на по-голямата облачност през студеното полугодие. Есента е по-топла от пролетта. През зимата се проявяват температурни инверсии по склоновете и в локалните понижения на релефа, но те са по-слабо изразени,

отколкото в долината на Струма. Годишната сума на валежите варира в широки граници – от около в 600-700 mm в нископланинските части до 1571 mm (на х. „Вихрен” на 1970 m н.в.). В среднопланинския климатичен район годишната сума на валежите е 900-1000 mm. По-голямата част от валежите през зимата са от сняг, като на височина до 1000 m твърдите валежи са около 70-90 % от общото им количество, а в по-високите части – почти 100 %. Най-големи са валежните количества през зимата (декември) и началото на пролетта (април), а през лятото и началото на есента валежите са най-малко. Във височина разликите между месечните суми на валежите намалява. Въздухът е най-сух през лятото (август), когато относителната влажност на въздуха в зависимост от надморската височина е между 60 и 75 %. Максималните месечни стойности на относителната влажност на въздуха се регистрират през ноември-декември (между 80 % и 85 %). Броят на дните със снежна покривка в нископланинския пояс е 20-30, но във високите части на Пирин снежната покривка се задържа над 120-160 дни в зависимост от надморската височина и експозицията на склоновете. Дебелината на снежната покривка варира в широки граници в зависимост от количеството на падналия снеговалеж и особеностите на релефа. В нископланинския пояс дебелината на снежната покривка е най-голяма през януари, като достига 10-15 cm. В среднопланинския пояс максималната дебелина на снежната покривка е през февруари (40-60 cm). Във високопланинския пояс снежната покривка е най-дебела през март и април, когато достига 140-160 cm, а на х.„Вихрен” – 190 cm. На отделни места при снегонавявания се образува снежна покривка, дебела 250-350 cm. Скоростта на вятъра е най-голяма през февруари-март, а най-малка – през август-септември. Средната месечна скорост на вятъра достига 10 m/s дори и повече. Най-голям е броят на тихите дни (с безветрие) през лятото и есента – в по-ниските части на Пирин те са 30-40 %, а във високите части – 10-15 %. Във високопланинския пояс случаите с тихо време през цялата година са едва около 5-7 %. През пролетта преобладават западни и северозападни ветрове, а в по-малка степен – южни ветрове. През лятото се усилват северозападните ветрове, които преобладават по планинските върхове. За топлото полугодие е характерна проявата на местните планинско-долинни ветрове. Чести явления във високопланинската част на Пирин са мъглите, бурните ураганни ветрове и лавините.

Важно значение за развитието на земеделието в общината имат агроклиматичните условия. Поради големите климатични различия на територията на община Кресна, агроклиматичната оценка ще бъде извършена отделно за долината на Струма и за планинската част на общината.

Агроклиматичен потенциал на долината на Струма. Агроклиматичната оценка на топлообезпечеността на отглежданите земеделски култури се извършва с помощта на показатели, характеризиращи вегетационния период (периода със средноденонощна температура над 5 °C) и

периода с активна вегетация (периода със средноденоношна температура над 10 °C). Началото на периода с устойчиво задържане на температурата над 5 °C (началото на вегетационния период) настъпва през третата десетдневка на февруари, а краят на същия период – през първата десетдневка на декември. Така продължителността на вегетационния период в извънпланинската част на общината възлиза средно на около 290 дни. Набраната температурна сума за вегетационния период възлиза на 4 865 °C и е достатъчна за отглеждането на всички традиционни за страната земеделски култури. Началото на периода с устойчиво задържане на средноденоношната температура над 10 °C (периода с активна вегетация) започва през последната десетдневка на март, а краят на същия период настъпва в средата на ноември. Така продължителният период с активна вегетация (около 230 дни) и значителната натрупана температурна сума за същия период (около 4200-4300 °C) благоприятстват отглеждането на ранни и средно ранни топлолюбиви земеделски култури. Количеството на валежите през активния вегетационен период обаче е под необходимото водопотребление на земеделските култури – балансът в атмосферното овлажнение е отрицателен (от -250 до -300 mm), което означава, че изкуственото напояване е задължително агротехническо мероприятие по отношение на по-влаголюбивите култури. Последните пролетни и първите есенни мразове са лимитиращ фактор за отглеждането на някои земеделски култури. Последните пролетни мразове най-често се случват през първата десетдневка на април, но мразове са регистрирани и в края на същия месец, когато по-голямата част от земеделските култури се намират в репродуктивна фаза. Първите есенни мразове най-често са през първата десетдневка на октомври, но понякога първите есенни мразове се случват и през последната десетдневка на септември. Първите есенни мразове могат да предизвикат увреждания на реколтата, част от която се прибира по това време. Продължителността на безмразовия период на територията на общината е около 200-220 дни.

Като цяло климатичните и агроклиматичните условия по долината на Струма благоприятстват социално-икономическото развитие на община Кресна. Топлият и мек климат, в съчетание с богатството от минерални води, са важен природен ресурс за развитието на туризма и рекреацията в общината. Агроклиматичните ресурси са подходящи за отглеждането на топлолюбиви ранни и средно-ранни земеделски култури, но дефицитът в баланса на овлажнението през активния вегетационен период е лимитиращ фактор, което налага прилагането на изкуствено напояване. Традиционните методи на напояване (гравитачно напояване по бразди) обаче са неефективни при по-големи наклони и не само, че причиняват значителни загуби на вода поради инфилтрацията, но и засилват почвената ерозия. Недоброто състояние на напоителните системи налага тяхното модернизиране с оглед повишаване на ефективността им и намаляване на рисковете, свързани с почвената ерозия. Агроклиматичните

условия са подходящи за развитието на ранното полско и оранжерийно производство и отглеждането на трайни насаждения (лозя, топлолюбиви южни култури като смокиня, нар, райска ябълка и др.).

Агроклиматичен потенциал на планинската част от територията на общината.

Планинските територии в общината попадат в рамките на останалите три климатични района (ниско-, средно- и високопланинския). В нископланинския пояс (от 600 до 1000 m н.в.) средната начална дата на периода с устойчиво задържане на средноденоношната температурата на въздуха над 10° C (периода с активна вегетация) е 25 април, а средната крайна дата на същия период – 15 октомври. Така общата продължителност на вегетационния период в нископланинския пояс възлиза на около 173 денонощия, но това е едва 75 % от продължителността на вегетационния период в долината на Струма. В среднопланинския пояс (от 1000 до 1800 m) средната начална дата на устойчиво задържане на средноденоношната температурата на въздуха над 10° C е 5 май, а средната крайна дата – 5 октомври. По този начин продължителността на периода с активна вегетация в среднопланинския пояс възлиза на 153 денонощия, което е 66 % от тази в долината на Струма. Във високопланинския пояс (над 1800 m) началото на периода с активна вегетация настъпва през втората половина на юни, а края на същия период – в края на август. Така продължителността на активния вегетационен период във високопланинския пояс е едва около 70 дни, което представлява само ¼ от тази в долината на Струма. Тези данни показват, че агроклиматичният потенциал на планинските територии на общината е недостатъчен за развитие на ефективно земеделско производство. В този смисъл наличните парцели от земеделски земи в нископланинския пояс могат да служат само за задоволяване на част от личните потребности на земеделските стопани (предимно от картофи и някои фуражни култури), но произведената земеделска продукция няма стоков характер и е без съществен принос за икономическото развитие на общината.

3.1.4. Водни ресурси

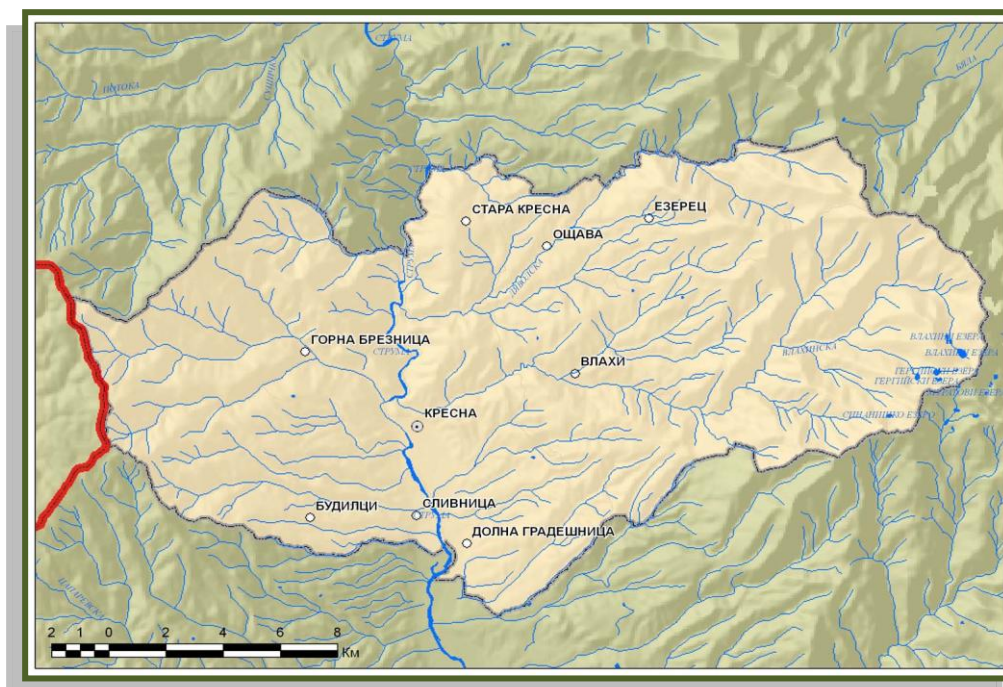
Повърхностни води. Главна отводнителна артерия на територията на общината е р.Струма. Нейното поречие, заедно с поречието на Места, се включват в Западнобеломорския отточен район за басейново управление на водите, покриващ около 12 % от територията на страната. Площта на горното и средното поречие на Струма (до границата с Гърция) е 10 797 km² и по този показател басейнът на Струма е на второ място в България след поречието на Марица. Река Струма води началото си от южните склонове на Витоша на 2180 m н.в. От извора до държавната граница дължината на реката е 290 km и по този показател Струма е на пето място в страната. Повърхностните и подземните води в поречието на Струма се използват главно за питейно-

битово и промишлено водоснабдяване на населените места, за напояване и енергодобив. В пределите на община Кресна попадат около 23 km от течението на р.Струма.

Средномногогодишният отток на р.Струма се изменя в границите от 2,117 m³/s при Перник до 76,167 m³/s при Марино поле. По течението на реката минималният отток нараства от 1 m³/s при Перник до 33,49 m³/s при Марино поле. Нарастването на максималния отток по течението на реката е още по-голямо – от 3,5 m³/s при Перник до 149 m³/s при Марино поле. До Кресненския пролом в режима на оттока на р.Струма се регистрират два минимума – зимен (февруари-март) и лятно-есенен (септември-октомври), което се дължи на климатичното влияние на оградните планини, от където реката събира водите си. В тази част от поречието на Струма през различни години по-малък е ту зимният, ту лятно-есенният минимум. След Крупник и Кресненския пролом (в Санданско-Петричкото поле), поради силно изразеното средиземноморското климатично влияние, маловодната фаза на оттока е предимно през лятото и началото на есента. Подхранването на р. Струма е предимно дъждовно-снежно и/или дъждовно, поради което съотношението между минималния и средногодишния отток ($Q_{\min}/Q_{\text{ср.год.}}$) под 0,3. Зимно-пролетното пълноводие на р.Струма в нейното средно поречие има важно значение за нейния хидроенергиен потенциал, тъй като има съвпадение във времето между максималните потребности от електроенергия и зимното пълноводие на реката. Значителните водни обеми и неголемите наклони на речното легло позволяват усвояването на хидроенергийния потенциал на Струма да става чрез изграждане на малки ВЕЦ по стъпала от каскаден тип по долината на реката, без да е необходимо да се използват напорни деривации. В същото време, въпреки значимия икономически ефект, масовото изграждане на малки ВЕЦ през последните години по Струма (и в други поречия в цялата страна) създава екологични проблеми, особено по отношение на рибното богатство и биоразнообразието в прилежащите защитени територии. Ето защо тяхното изграждане трябва да се предшества от задълбочени научни експертизи и екологични оценки, с отчитане на интересите на всички заинтересовани страни.

Между долината на р.Сушичка при с.Крупник и гр.Кресна р.Струма образува красивия Кресненски пролом. От Кресна на юг реката навлиза в Санданско-Петричкото поле, което на територията на общината има вид на долинно разширение. В обхвата на Кресненското дефиле десните притоци на Струма са относително къси. По-значими десни притоци са р.Дивилска, която се влива в Струма срещу Кресненското ханче и р.Брезнишка, вливаща се в Струма северно от гр.Кресна. Река Дивилска (Дивилица) е дълга около 10 km и води началото си от Крупнишкия рид. Река Брезнишка се образува от сливането на Равна река, Стара река и Сливенска река при с.Горна Брезница. Лявата приточна мрежа на Струма в обхвата на Кресненския пролом обаче е по-добре развита – тук в Струма се вливат следните по-големи пирински реки – Мечкулска и

Баканов дол (северно от Стара Кресна), Дяволска или Ощавска (северно от гара Пейо Явров) и Влахинска (северно от гр.Кресна). Приточната мрежа на р.Дяволска (Ощавска) включва реките Криводолец, Мочуришка, Герловец, Св.Петър, Каменишки дол, Невързумска река и др. Дяволска река е дълга около 18 km, а средната надморска височина на поречието ѝ е 1450 m. Река Влахинска води началото си от едноименните ледникови езера в Пирин. Дължината на реката е около 40 km. По-големите нейни притоци са р. Косовска, р.Шаралийска, р.Разколска, Пещерски дол, р.Синивръшка, р.Георгийца, р. Итипийска и др. На юг от Кресненското дефиле (в обхвата на общината) в Струма се вливат реките Моравска, Добромирска (Ганийца) и Сливнишка (десни притоци, събиращи водите си от Малешевска планина), а така също – Бански поток, Водния дол, Градешка река и др. (леви притоци, извиращи от Пирин).

Хидрографска карта на община Кресна

Важно значение за формирането на водните ресурси в община Кресна имат разнообразието на скалната основа и релефа, различната залесеност в отделните части на общината, вида и степента на антропогенните въздействия. Измененията във водността на речните течения през годината зависят преди всичко от съчетанието между вътрешногодишното разпределение на валежите, снеготопенето и изпарението. Засушаванията главно през юли и август водят до бързо намаляване на водните количества за разлика от периодите декември-февруари и май-юни, когато оттокът е най-голям. Характерните за някои години интензивни

валежи и бързо снеготопене предизвикват речни прииждания. Други фактори за речните прииждания са големите наклони на склоновете, обезлесените водосбори, непочистените речни легла и наличието на почви със специфичен механичен състав, които и след най-малкото овлажняване от предходен валеж практически спират инфилтрацията. Тези комплексни фактори са характерни за отточните условия на територията на общината, където някои от по-големите реки се отличават с бурни прииждания през студеното полугодие.

На територията на общината липсва хидрометрична станция на р. Струма, поради което за нейните хидроложки характеристики може да се съди по данни от двете най-близко разположени станции – Струма при Крупник (на север преди навлизането ѝ в Кресненския пролом) и Струма след Лебница (на юг в Санданско-Петричкото поле). На два от притоците на Струма – р. Дяволска (Ощавска) и р.Влахинска има хидрометрични станции, данните от които са представителни за пиринските притоци на Струма в обхвата на общината. За режима на десните притоци на Струма, водещи началото си от Малешевска планина, може да се съди по хидроложките данни за Цапаревска река, която се влива в Струма при гр.Струмляни. Макар и извън територията на общината, поречието на Цапаревска река е представително за речния режим на малешевските притоци на Струма.

Хидрометрич на станция	Площ на басейна (km ²)	Модул на оттока (l/s/km ²)	Q – Секунден отток (m ³ /s)	Обезпеченост %			
			W - Обем на оттока (млн.м ³)	Средн о	75	90	95
Струма при Крупник	6 777	6,73	Q	45,67	35,8	28,46	25
			W	1438,6	1128,9	897,5	788,4
Струма след Лебница	8 021	7,14	Q	57,28	44,95	35,73	31,39
			W	1806,4	1417,5	1126,8	989,92
Дяволска (Ощавска) река, устие	77	12,31	Q	0,948	0,742	0,651	0,6
			W	29,89	23,4	20,53	18,92
Влахинска река, с.Влахи	91,7	14,85	Q	1,36	1,09	0,871	0,7
			W	42,89	34,37	27,47	22,07

Хидроложки характеристики на годишния отток на реките Струма, Дяволска и Влахинска – водни количества (Q m³/s) и водни обеми (W млн. м³)

Водосборната площ на басейна на Струма при ст.Крупник е около 6,7 хил.km², а средната надморска височина на басейна – 973 m. Модулът на оттока е 6,73 l/s/km², а оттокът възлиза на

45,67 m³/s, което е равнява на средногодишен воден обем от 1438 млн.m³. При ст.Струма след Лебница площта на водосборната област на Струма е около 8 хил.km², а модульт на оттока – 7,14 l/s/km² (57,28 m³/s или 1806 млн.m³). Сравнително неголямото увеличение на модула на оттока и обема на оттока в реката между двете станции се дължи на липсата на големи пълноводни притоци на Струма в тази част от нейното поречие. В режима на оттока и при двете станции се наблюдава лятно-есенен минимум (от юли до октомври), който е най-ясно изразен през септември. Максималният отток е най-голям през месец февруари, което се свързва със зимния максимум на валежите, дължащ се на средиземноморското климатично влияние, но се регистрира и вторичен максимум през май, който се дължи на комбинираното влияние на снеготопенето във високите части на оградните планини и значителното количество на валежите, падащи по нахлуващи през същия месец студени фронтове на атлантическите циклони.

Площта на водосборната област на Дяволска река (р.Ощавска или Шейтан дере) при вливането ѝ в Струма е 77 km². Модульт на оттока на реката е 12,31 l/s/km², а средногодишният отток – 0,95 млн.m³/s (обем на оттока 29,89 млн.m³). Високите стойности на модула на оттока и водните количества в реката се дължат на планинския характер на нейното поречие и продължителното ѝ подхранване с води от топящи се във високите части на Пирин снегове. Водността в поречието на р.Влахинска е още по-голяма (14,85 l/s/km²), поради голямата средна надморска височина на нейния водосборен басейн (1543 m). Средногодишният отток на реката е 1,36 m³/s, а обемът на оттока – 42,89 млн.m³. В режима и на двете реки се наблюдава лятно-есенен минимум и силно-разтеглена от февруари до юни пълноводна фаза, което се свързва със значителните валежи през този период и подхранването ѝ с води от снеготопенето. Площта на водосборния басейн на Цапаревска река възлиза на 71 km², а модульт на оттока – 9,154 l/s/km². Водното количество на реката е 0,714 m³/s (22,5 млн.m³). По площ поречието на Цапаревска река е съпоставимо с тази на поречието на р.Дяволска (Ощавска), но поради по-малката надморска височина на басейна в Малешевска планина и липсата на продължително подхранване от снеготопенето, водното количество в реката е по-малко.

От естествените водоеми най-голяма ценност представляват Влахинските и Георгийските ледникови езера. Влахинските езера представляват група от 4 езера, образувани във Влахинския циркус. Общата им площ възлиза на 88 дка. Георгийските езера включват 4 езера с обща площ 74 дка. В Синивръшкия циркус е образувано едноименното езеро. На територията на общината са изградени и 18 изкуствени водоема с обем от 5000-25000 m³ вода, предимно за изкуствено напояване. От тези водоеми 4 са зарибени.

Подземни води. Формирането на подземните води на територията на община Кресна и техните количествени и качествени характеристики са тясно свързани с особеностите на геоложкия ѝ строеж. Това дава основание да се обособят три основни типа подземни води:

- подземни води, формиращи в гранитоидни скали и в метаморфния скален комплекс;
- подземни води, формиращи в терциерния скален комплекс;
- подземни води в кватернерните наслаги.

От първата група по-водоносни са напуканите и разломени гранити, гнайси, мигматити и мрамори, които се дренират от реките и многобройните дерета. Подземните води формиращи в тези скални формации са предимно от пукнатинен и пукнатинно карстов тип. Изворите имат най-често дебит до 1 l/s, но в разломните зони дебитът им достига няколко литра в секунда. В средното поречие на Струма са формиращи грабенови понижения, изпълнени с материали от терциерния скален комплекс, припокрити с кватернерни отложения. Подземните води в тях са предимно от пластов тип. Такъв е Симитлийско-Санданският хидрогеоложки басейн, който е свързан с водоносните системи в оградните планински масиви. В него се акумулират студени пресни води и термални минерални води по разломните зони в кристалинния фундамент. Кватернерните алувиални и пролувиални наноси, главно от чакъли и пясъци в заливните и ниските надзаливни тераси, а така също делувиалните наноси и поройните конуси са акумулатори на порови пресни и безнапорни грунтови води.

Голямо природно богатство за община Кресна са минералните извори, локализиращи в четири основни находища – между гр. Кресна и с. Долна Градешница, между с. Стара Кресна и с. Ощава, при селата Горна Брезница и край с. Влахи, като с най-голямо значение към момента са Градешките и Ощавските извори. Тяхното формиране е в тясна връзка с многобройните разломявания на земната кора.

Градешките минерални извори представляват група от 11 минерални извора, попадащи в рамките на Симитлийско-Санданския хидротермален басейн. Намират се на североизток от с. Долна Градешница и на югоизток от гр. Кресна. Разположени са в горната част на Бански дол. Предполага се, че водите им са използвани още в римско време. Дебитът на изворите е относително постоянен. Водите им нямат цвят и мирис и са приятни за пиене. Общата им минерализация е 836 mg/l. Съдържат около 14 mg/l флуор и са слабо радиокативни. Стопанско значение имат главно три от Градешките извори – Горещият извор, Калният извор и Изворът при банята. Горещият извор има температура 68 °C и се използват за балнеолечебни цели и за оранжерия. В миналото водите на извора са използвани и за пране на вълна. Дебитът на извора е 3 l/s. Водите на Калния извор имат температура около 40 °C. Над него е изградена калолечебница с две помещения. Химичният състав на водата му е същият, както на Горещия извор, а

радиоактивността на водата има лечебен ефект. Изворът на банята има температура 42 °С и дебит около 1,1 l/s. Край банята има търговски обекти. Минералните води на Градешката баня се използват за лечение на хронични заболявания като дискова херния, бронхиална астма, травматични, стомашно-чревни и гинекологични заболявания. Посещават се и от чужденци. Близо до банята се намира вила „Тисата“, която също е осигурена с минерална вода. Пътят до банята е асфалтиран. Градешките минерални извори представляват балнеоложки курорт с местно значение.

Ощавски минерални бани включват група от 5 минерални извора, попадащи в Симитлийско-Санданския хидротермален басейн. Изворите се локализират в две групи, в зависимост от местоположението им. Първата група извори се намира в местността Дългио рид, който ограничава от юг долината на р. Дяволска (Ощавска). Изворите тук са известни като Врялата баня (или Горещият извор). Дебитът на водата е 0,3 l/s, а температурата – 65 °С. Водата се използва за битови и хигиенни цели (освен банята, има изградена пералня). Водата е без цвят, със слаб мирис на сероводород. Общата ѝ минерализация възлиза на 474 mg/l. Водата е слабо минерализирана, сулфатно-хидрокарбонатна-натриева, флуорна, силициева. От санитарно-хигиенна гледна точка се отчитат признаци на замърсяване. Втората група извори (Хладката баня) се намира в местността Банището в поречието на Бански поток. Дебитът на водата е 0,4 l/s, а температурата – 38 °С. Водата е слабоминерализирана, сулфатно-хидрокарбонатна-натриева, флуорна, силициева. Качествените характеристики са подобни на водите в Хисаря, Баня и Бургаските минерални бани, но термалните води от изворите при с. Ощава притежават най-високата радиоактивност в страната – 2800 mBq/l. Водата е подходяща за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, ревматоиден артрит, болестта на Бехтерев, артрози, радикулит, дископатия, сърдечно-съдови заболявания, кожни болести и др. До банята е изградена калолечебница. При Хладкия извор има изградена баня с две закрити калолечебници. Ощавските минерални бани са балнеоложки курорт с местно значение.

Влахинският минерален извор (Влашка чешма) е студен минерален извор, който се намира в местността Чешмата (Влашка чешма) на 4 km югозападно от с. Влахи. Водата на извора е каптирана. Характеризира се като студена, хидрокарбонатно-сулфатно-натриева, слабо минерализирана. Водата от извора се използва за водопой.

Брезнишките минерални извори се намират при с. Горна Брезница. Каптирани са два от изворите – единият в центъра на селото, а другият в двора на манастира “Св. Пророк Илия”, на хълма над селото. Температура на водата е 36 °С – 38 °С, а дебитът – 2,6 l/s. Водата е подходяща за лечение на белодробни, костно-ставни и кожни заболявания.

3.1.5. Почви

Основните фактори за почвеното разнообразие на територията на община Кресна са вида на почвообразуващите материали, надморската височина, разчленението на релефа, хидроклиматичните условия, типа и разпространението на растителната покривка, а също така и антропогенната дейност. В почвено-географско отношение почвите в община Кресна принадлежат към Южнобългарската ксеротермална област. От зоналните почвени типове преобладават канелените горски, кафявите горски и тъмноцветните почви, а от аazonалните – алувиалните и делувиалните почви. В обезлесените участъци с по-големи наклони, поради интензивните ерозионни процеси, почвената покривка е представена във вид на изолирани почвени ареали, като на места тя напълно липсва и на повърхността се разкриват голи скали.

1. Плитки кафяви горски, предимно кисели;
2. Плитки излужени канелени горски почви, на места силно ерозирани;
3. Алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, пясъкливи и пясъкливо-глинести почви;
4. Делувиални и делувиално-ливадни почви;
5. Канелени горски, тежко пясъкливо-глинести почви;
6. Плитки тъмнокафяви и тъмноцветни горски почви;
7. Плитки планинско-ливадни и алфехумусни почви.

Картосхема на почвите

В зависимост от генезиса и географското разпространение на почвите, територията на община Кресна може условно да се поделит на три района:

- Район на Малешевска планина. В по-високите части на планината върху относително заравнени терени са разпространени плитки кафяви горски, предимно кисели почви. В по-ниските части на планината са развити плитки излужени канелени горски почви, на места силно ерозирани. Според агроекологичното райониране на България, почвите в Малешевска планина попадат в границите на VI.4. „Огражденски агроекологичен район”. Степента им на пригодност за отделни земеделски култури е както следва (в балове):

Култура	Пригодност (0-100)	
	<=1000 метра	>1000 метра
пшеница	47	0

царевица	24	0
соя	3	0
слънчоглед	28	0
зах. цвекло	35	0
ориент. тютюн	21	0
картофи	70	70
люцерна	38	0
пасища и ливади	53	53
ябълки	33	0
лозя	28	0

- Район на долината на р. Струма. В района на Кресненското дефиле преобладават фрагментарно развити плитки излужени канелени горски почви. На юг от Кресненското дефиле по ниските надзаливни тераси на р.Струма са формирани алувиални и алувиално-ливадни, предимно неутрални, песъкливи и песъкливо-глинести почви. По заравнените участъци на старите високи надзаливни тераси са развити канелени горски, тежко песъкливо-глинести почви. В подножните участъци на пиринските склонове към долината на Струма са разпространени делувиални и делувиално-ливадни почви. Според агроекологичното райониране на България, почвите в долината на Струма попадат в границите на V.1. „Петричко-Сандански агроекологичен район”. Степента им на пригодност за отделни земеделски култури е както следва (в балове).

Култура	Пригодност (0-100)
пшеница	60
царевица	53
соя	38
слънчоглед	36
зах. цвекло	44
ориент. тютюн	80
картофи	36
люцерна	43
пасища и ливади	60
ябълки	65
лозя	32

- Район на Пирин планина. В нископланинския пояс са формирани предимно ерозирани излужени канелени горски почви в комплекс със плитки излужени канелени горски почви. В среднопланинския пояс преобладават плитки тъмнокафяви и тъмноцветни

горски почви, а в най-високия пояс – плитки планинско-ливадни и алфехумусни почви. Според агроекологичното райониране на България, почвите в района на Пирин планина попадат в границите на два агроекологични района: VI.6. „Рило-Пирински агроекологичен район” (обхваща ниско- и среднопланинската част на района) и VII.2. „Високо-Рило-Пирински агроекологичен район”. Степента им на пригодност за отделни земеделски култури е както следва (в балове):

VI.6. „Рило-Пирински агроекологичен район”		
Култура	Пригодност (0-100)	
	<=1000 метра	>1000 метра
пшеница	60	0
царевица	39	0
соя	5	0
слънчоглед	35	0

VII.2. „Високо-Рило-Пирински агроекологичен район”	
Култура	Пригодност (0-100)
пшеница	0
царевица	0
соя	0
слънчоглед	0
зах. цвекло	0

В разпространението на почвите се проявява добре изразена вертикална зоналност. В най-високите части в Пирин планина, над горната граница на гората, в пояса на високопланинските ливади и пасища, са разпространени предимно плитките планинско-ливадни (хумусно-силикатни) почви (Rankers). Те заемат почти изцяло алпийската част на високопланинския пояс (над 2500 m), където се намират често в комплекс с голи скали и сипеи, а в субалпийския подпояс (до 2500 m) са в съчетание с планинско-горски тъмноцветни почви. Образувани са предимно върху гранитни скали, а върху тях е развита главно високопланинска ливадна растителност. Ежегодното натрупване на значителни количества растителни остатъци от ливадната растителност, и тяхното бавно и напълно разлагане води до формирането на

торфенисти и торфенисто-хумусни хоризонти над минералната част на почвата. Съдържанието на хумуса в повърхностния хоризонт (0-10 m) е твърде висока и надвишава 25%. Почвената реакция на палнинско-ливадните почви е кисела.

В пояса на иглолистните гори (около 1700-1800 m) са развити тъмноцветните горски почви. Заемат значителни площи в среднопланинския и в по-малка степен във високопланинския горски пояс на Пирин, като осъществяват връзката с планинско-ливадните почви над горната граница на гората и клековите формации. Почвообразуващите скали обикновено са безкарбонатни (гранити). Относително високото им естествено плодородие е причина върху тях да са развити едни от най-добрите насаждения от бяла мура (върху по-скелетните почви) и смърч.

Под тях, над 900 m н.в., в пояса на буковите и смесените иглолистно-широколистни гори, са разпространени кафявите горски почви. В зависимост от надморската височина, изложението на склоновете и вида на растителната покривка, кафявите горски почви се разделят на светли, тъмни и вторично затревени. По склоновете на Пирин кафявите горски почви са предимно тъмни, а по склоновете на Малешевска планина – светли, които са по-бедни на хумус. В заравнените места, където е развит пълният им профил, съдържанието на хумус и азот е задоволително, а на фосфорни съединения – добро. Минералното торене трябва да бъде комбинирано с внасяне на оборски тор, а високата им киселинност може да бъде неутрализирана чрез варуване. Кафявите горски почви са подходящи за отглеждане на ръж, картофи, фий и др. Преобладаващата част от кафявите горски почви, които са развити на наклонени и обезлесени терени, се характеризират с плитък почвен профил и относително ниско съдържание на хумус. По механичен състав обикновено са каменисти, пясъкливи и глинесто-пясъкливи. По степен на ерозираност преобладават средно и силно ерозираните почви, които като цяло не са подходящи за земеделие. Основната част от кафявите горски попада в границите на горския фонд и в НП „Пирин”.

В сравнение с останалите почви, канелените горски почви заемат най-голяма площ от територията на общината. Те са разпространени предимно в пояса на дъбовите и смесените широколистни гори на около 500-900 m н.в. От този почвен тип преобладаващи подтипове са слабо излужените, излужените и оподзолените (предимно в Малешевска планина) канелени горски почви. Излужените канелени горски почви са образувани върху разнообразни изветрителни материали, като почвената им реакция е слабо кисела. Поради невисокото съдържание на хумус, излужените канелени горски почви се нуждаят от обилно торене с оборска тор и с азотни и фосфорни торове. Подходящи са предимно за полски култури като пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, фасул, тютюн, както и за трайни насаждения, но не са подходящи за цвекло и зеленчуци. Оподзолените канелени горски почви са разпространени във вид на отделни петна предимно по склоновете на Малешевска планина. Образувани са главно върху

безкарбонатни скали и се отличават с плитък хумусен хоризонт (20-25 cm). Имат ниско хумусно съдържание и кисела реакция. Структурата на почвените агрегати е неблагоприятна, поради което при наклонени терени валежите отнасят харинтелните вещества в горния почвен слой. Поради ниското хумусно съдържание оподзолените канелени горски почви се нуждаят от минерално и органично торене. Подходящи са за отглеждане на по-невзискателни към почвените условия култури като като тютюн, овес и др., а така също за овощни насаждения и лозя. Поради значителните наклони и интензивната ерозия, по-голямата част от канелените горски почви на територията на община Кресна са с малка мощност и на много места с отнесен от ерозията хумусен слой. В ерозираните канелени горски почви хумусното съдържание е ниско, а механичният им състав е лек, предимно пясъклив и глинесто-пясъклив. В землищата на селата Стара Кресна, Ощава, Влахи, Горна Брезница, Моравска и Будилци между речните долини и деретата по заравнените склонови участъци част от тези почви се характеризират с добра аерация и относително високо съдържание на някои минерални елементи, поради което се обработват. Голяма част от тях е заета с ливади, но са подходящи и за отглеждане на тютюн, картофи, фасул и някои трайни насаждения. Като цяло агроекологичният потенциал на канелените горски почви не е достатъчно висок за развитие на интензивно земеделие.

Алувиално-ливадните почви имат ограничено разпространение във вид на изолирани петна в най-ниските места на релефа – в долинните разширения по терасите на Струма и някои нейни приточни долини. Това са най-плодородните почви на територията на общината. Дебелината на почвения им профил варира в широки граници, в зависимост главно от дебелината на почвообразуващите материали, а механичният им състав зависи пряко от едрината на късовете на алувиалните материали. В най-горната част от почвения им профил е развит хумусният хоризонт, под който следват различни по механичен състав слоеве от речни наноси. Като цяло алувиалните почви са бедни на хумус (около 3 %), което определя необходимостта от органично и минерално торене. Имат неутрална реакция, благоприятни физико-механични и топлинни свойства. Отличават се с добра водопроницаемост, но имат малка влагоемкост, поради което е необходимо често поливане с малки напоителни норми. Тези почви са почти напълно усвоени за земеделски цели, най-вече за зеленчукопроизводство, като най-подходящи са участъците, които могат да се напояват непосредствено от прилежащите речни течения. Алувиално-ливадните почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци и фуражни култури, картофи, фъстъци, люцерна, слънчоглед, царевица и други.

В подножните части на склоновете фрагментарно са развити и делувиално-ливадни почви, които обикновено са плитки, каменисти, с ерозиран хумусен хоризонт. Подобно на ерозираните

канелени горски почви, те са подходящи предимно за тютюнопроизводство и лозарство, а така също за отглеждане на някои други невзискателни към почвените условия трайни насаждения.

Водно-физичните свойства на значителна част от почвите в община Кресна са благоприятни за развитие на ефективно земеделско производство, но преди всичко в поливни условия. При нормални години (с валежи около нормата) зимните валежи осигуряват пролетен воден запас в почвения профил, който почти достига пределната полска влагоемкост. Продуктивната влага от този пролетен воден запас (усвоимата от растенията почвена влага) в излужените канелени горски почви възлиза средно на $1624 \text{ m}^3/\text{ha}$, а в алувиално-ливадните почви – $1694 \text{ m}^3/\text{ha}$. За посочените почвени типове, които в най-голяма степен се използват за земеделско производство в общината, тази продуктивна влага от пролетния воден запас създава условия за отглеждане на житните култури без напояване. Въпреки това, в поречието на Струма земеделското производство при неполивни условия е неефективно. За останалите култури, напояването дори в години с валежи около нормата гарантира значително увеличение на добивите.

Като цяло, независимо от благоприятните агроклиматични условия, територията на община Кресна се отличава с невисок агроекологичен потенциал на почвената покривка, поради ограничените площи на пригодните за земеделско използване почви, което ограничава и възможностите за развитие на интензивно земеделие. Това се илюстрира от факта, че преобладават почви от III и IV категория (по петстепенната скала), което е на границата между „средни” и „лоши” земи или земи със средно бонитетно число 40 бала (по 100-балната скала). Сравнително високи са бонитетните оценки по култури за територията на общината най-вече за поливно полско и оранжерийно зеленчукопроизводство, за лозарство, за отглеждане на картофи, ориенталски тютюн, ливадни фуражни култури, за пасища и някои трайни насаждения (освен лозата). За съвсем малки участъци бонитетните оценки са благоприятни за отглеждане на царевица, житни, захарно цвекло, люцерна и някои други). Това ограничава възможностите за увеличаване на обработваемите площи, които заемат само около 10,2 % от общата площ на общината. Тревожен е фактът, че част и от малкото обработваеми земи не се използват пълноценно, което се дължи предимно на раздробяването на земеделските земи на многобройни разпръснати маломерни парцели, на негодността им за механизизирана обработка, на лошото състояние на напоителните системи (показателен е фактът, че под 10% от поливните земи се напояват) и недостатъчната финансова подкрепа за земеделските производители за осигуряване на съвременна агротехника, торене и растителна защита.

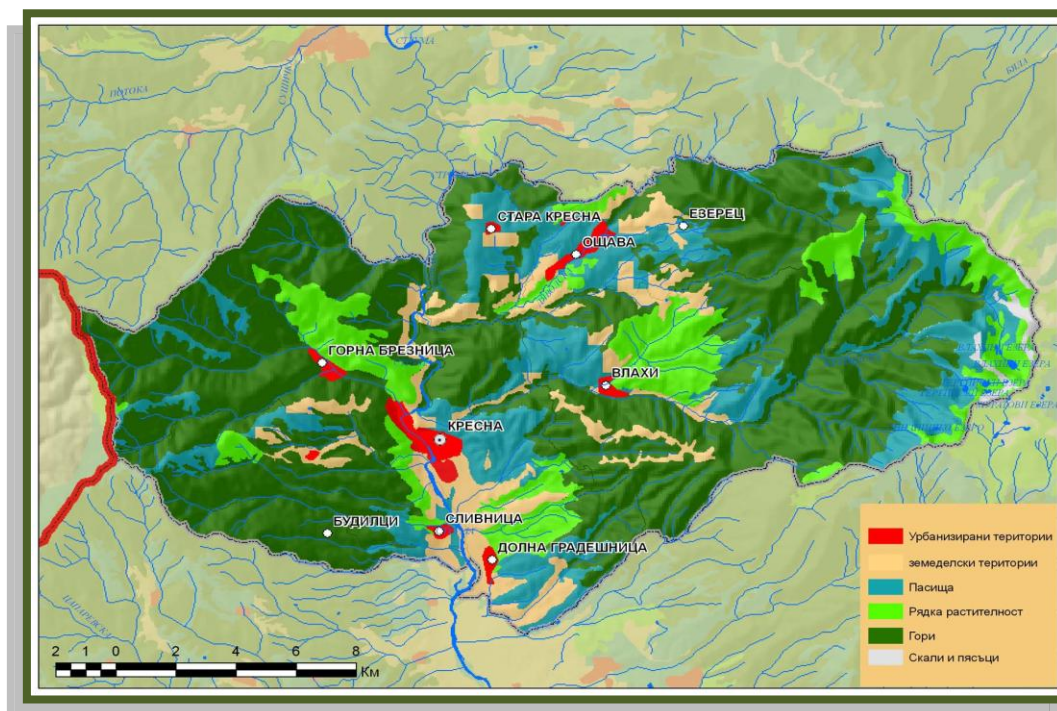
Наличният агроекологичен потенциал на територията на община Кресна може да се оцени като благоприятен за специализация в земеделското производство на ориенталски тютюн, грозде,

картофи, оранжерийни домати и краставици, полски домати, късно зеле, фасул, пипер, фуражни култури (предимно за млечно животновъдство), както и за отглеждане на овощни култури. Високи добиви от по-голямата част от отглежданите култури са възможни само в поливни условия. Опазването и ефективното използване на почвените ресурси на територията на общината е свързано и с необходимостта от провеждането на залесителни и укрепителни мероприятия във водосборите за ограничаване на почвената ерозия и пороищата. Това се отнася в по-малка степен до парковата територия в източната част на общината (ПР „Синаница”), където ерозионните процеси имат ограничено разпространение. За това са допринесли изградените в миналото съоръжения за борба с ровинната ерозия, представляващи обикновено прагове от суха каменна зидария. Тези съоръжения са укрепили и заглушили ровините в парковата част на територията на общината. Малката площ на подходящите за земеделие територии в община Кресна налага стриктно спазване на екологичните изисквания при строителните и добивните дейности, като нарушените в резултат от тези дейности терени трябва задължително да се рекултивират, а амортизираните напоителни системи – да се възстановят и модернизират.

3.1.6. Растителност и животински свят

Преобладаващият планинският релеф на територията на община Кресна е обусловил височинното зонироване на растителната покривка. В нея като цяло преобладават дървесните видове, но значителна е и площта на естествените ливади и пасища и на храстовата растителност.

Горите заемат 25 699,7 хектара, което е 72 % от площта на община Кресна. По относителен дял на горските територии в структурата на земеползването общината е на едно първите места в страната. Около 123 хил.дка са естествени гори, а останалата част са изкуствени насаждения.

В зависимост от произхода си горските насаждения се поделят на три основни групи:

- естествени семенни насаждения – представляват основната част от горската растителност, попадаща в границите на НП „Пирин” и значителна част от горите в Малешевска планина;
- изкуствени насаждения предимно от иглолистни дървесни видове (бял бор, черен бор, смърч, дуглазка ела и др.), обхващащи по-малки части от горите в Малешевска планина и Пирин;
- издънкови насаждения от широколистни видове, предимно от бук, зимен дъб и по-рядко от габър, воден габър и келяв габър, главно в Малешевска планина и в по-малка степен в Пирин.

Характерна особеност за територията на община Кресна е, че поради по-топлия и по-сух климат се наблюдава по-високо разположение на горните граници на ареалите на почти всички дървесни видове, в сравнение със същите от вътрешността на страната.

До 600 м н.в. преобладават типични представители на субсредиземноморската и средиземноморската горска растителност като космат дъб, келяв габър, дървовидна хвойна, а също изкуствени насаждения предимно от иглолистни видове. Край р.Струма и нейните притоци дървесната растителност е представена от влаголюбиви видове като върби, тополи, черна елша, чинари и др.

В нископланинския пояс (от 600 до 1000 м) са разпространени естествените дъбови и смесените широколистни гори. В тези територии видовото разнообразие до голяма степен е свързано с измененията в надморската височина, с различната експозиция на склоновете и с местните хидроклиматични и почвено-екологични условия. В добре дренираните и по-сухи места виреят благун, зимен дъб, воден габър и изкуствено създадени насаждения от бял и черен бор. В по-влажните хабитати дървесната растителност е представена от бук, клен, габър, елша, акация, офика, брекина и др.

В среднопланинския пояс (от 1000 до 1600 м н.в.) преобладават формациите на бука и смесените широколистно-иглолистни гори. В малешевската част от територията на общината в буковите гори се срещат още зимен дъб, благун и воден габър. Най-компактните букови гори са в местностите Моравското, Ивишник, Леща, Заставата, Лисичарника. В пиринската част от територията на общината преобладават иглолистните гори, но се срещат както чисти букови гори, така и смесени широколистно-иглолистни гори от бук, ела, смърч, бял бор, черен бор, мъждрян и др. Белият бор е разпространен най-вече в местностите Разкола, Борован, Маяница и Ощавски преслап, а черният бор – в местностите Върбите, и Брайкова поляна. Съобщества на белия бор заемат предимно слънчеви (южни или с южна компонента) изложения и по-бедни местообитания. Черният бор расте добре върху варовитите терени и често образува съобщества с участието на белия бор и черната мура, а по-рядко с обикновената ела. Горите от бяла мура са характерни за местностите Пенков чарк, Горен разкол и в долината на Синаншика река.

В ниската част на високопланинския пояс (до 1900 м н.в.) има чисти и смесени гори от бял бор, бяла мура и смърч. В най-високата част на горския пояс преобладават съобщества от бяла мура с подлес от клек и сибирска хвойна, а над тях са разпространени типични клекови съобщества. Над зоната на клека се простират обширни пасища. По скалистите пирински върхове се среща еделвайс, а по горските поляни – омайниче, божур, иглика, мащерка, риган, синчец, боровинки и др.

Общото състояние на горските ресурси в общината може да се оцени като много добро, особено в рамките на парковата територия. Там средната възраст на горските насаждения е 70-80 г. Вековни гори от чинари, бук и дъб има и в Малешевска планина.

Горите се използват предимно за добив на строителна дървесина и дърва за огрев, но те имат и важно водорегулиращо, противоерозионно и екологично значение като местообитания на многобройни животински видове. Животинският свят е изключително разнообразен – често

срещани представители на дивата фауна са заекът, катерицата, белката, златката, лисицата, дивата свиня, сърната. Във високите части на Пирин в зоната на клека могат да се видят вълкът и кафявата мечка. Рибното богатство в планинските части на общината е голямо – интерес за любителския риболов в Пирин представляват балканската пъстърва, американската пъстърва и сивенът, а в Струма – скобар, клен, мряна и много други.

Основните проблеми са свързани с болестите по горите (в края на лятото и началото на есента боровите гори се нападат от борова процесия), с повредите по младите борови култури от мокър сняг (прекъръшване на върховете и клоните на дърветата), с регистрираните немалко нарушения от незаконна сеч и незаконна паша, с браконьерството и в по-малка степен с горските пожари. Проблем представлява и недостатъчният брой висококвалифицирани кадри в горското стопанство, преди всичко поради липсата на интерес у младите хора за професионална реализация в областта на дърводобива и дървопреработването.

Залесителните мероприятия през последните десетилетия като цяло подобриха общата екологична обстановка в община Кресна. Благодарение на тези мероприятия се засилиха дървопроизводителните и противоерозионните функции на горските екосистеми, но залесяването предимно с иглолистни видове (черен и бял бор) има и някои неблагоприятни последици. Икономическата изгода от залесяване с иглолистни видове не може да компенсира по-слабата им водоохранна функция, увеличаването на киселинността на почвите и съкращаването на пашата на животните, което за планинските територии има важно стопанско и социално значение, тъй като подходящите земи за фуражно производство в общината са недостатъчни.

Поради значителната им площ, горите в община Кресна са важен ресурс за нейното социално-икономическо развитие. Все още обаче те не се използват достатъчно ефективно и не допринасят в необходимата степен за подобряване на стопанските резултати в общината. Би следвало горските ресурси да бъдат включени още по-активно в стопански оборот и да носят повече приходи при задължително съобразяване с техния възпроизводствен потенциал. Горите в общината не са само източник на ценна дървесина – перспективите за ефективното им и екологосъобразно използване са свързани преди всичко с комплексното усвояване на техния разнообразен природно-ресурсен потенциал.

В този смисъл усилията трябва да продължават да бъдат насочени към:

- опазване на горите от незаконни сечи и изграждане на допълнителни горски контролни пунктове;
- увеличаване дела на широколистните видове, използвани за залесяване;
- засилване на водоохранната функция на горите с цел опазване на водното богатство на общината;
- подобряване на системата от лесотехнически мероприятия за борба с ерозията;
- усвояване на значителния рекреационен потенциал на горските територии в общината;
- опазване и увеличаване на дивечовото разнообразие в горите и рибните запаси в реките; развитие на допълващи основния поминък дейности като събиране на билки, гъби и др.

3.2. ПРОЦЕСИ И ТЕНДЕНЦИИ В ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНАТА

3.2.1. Обща характеристика на местната икономика

Характерните особености, определящи социално-икономическия облик и развитието на община Кресна са:

- натурален характер на стопанството;
- висок дял на аграрния сектор, поради липса на други алтернативни икономически дейности;

- разпокъсаност на собствеността на земята, обусловена от специфичния планински терен на територията на общината и др.
- ниски доходи на населението.

Водещо значение за общината има селското стопанство, което осигурява и основния поминък на местното население. Важно значение за живота на общината има пътя Е-79 София – Благоевград – Петрич – Кулата, в прилежащата територия на който са застъпени различни видове услуги. Друга важна особеност на общината се изразява в сериозния потенциал за развитието на туризма, за който са налични множество природни и антропогенни ресурси.

По показателя брутен вътрешен продукт³ община Кресна се нарежда на 225-то място в страната, а по брой на населението на 222-ро място. Това говори индиректно за производителност на труда в рамките на общината, близка до средната за страната като цяло. Лисата на статистическа информация на общинско ниво и в динамика възпрепятства анализа на тенденциите в ръста на brutния вътрешен продукт в общината.

Териториалната структура на икономиката се отличава с концентрация на предприятия в общинския център – гр. Кресна и със значително по-малка икономическа активност в останалите селища на общината. Характерно явление е и функционирането на територията на общината на предприятия с регистрация както в областния град – Благоевград, така и в Сандански, Петрич и др.

Броят на регистрираните на територията на община Кресна предприятия от нефинансовия сектор на икономиката през 2012 г. е 279, като 85%, са микро-фирми с под 10 наети лица. Анализът в динамика показва плавно нарастване на броя на стопанските субекти в общината след 2005 г.

Разпределение на предприятията от нефинансовия сектор на икономиката според броя на наетите лица (2010 - 2012)

Брой фирми според наетия персонал	Община Кресна		
	2010	2011	2012
Микро фирми (до 10)	205	217	230
Малки фирми (10-50)	32	34	34
Средни фирми (51-100)	13	13	13
Големи фирми (101-205)	2	2	2
Много големи фирми (над 251)	0	0	0
Общо:	252	268	279

³ Стойности на базата на статистическа оценка, Източник: Индекс на човешко развитие 2012 г., ПРООН.

Въпреки нарастването на броя стопанските субекти обаче, се наблюдава намаляване на техните финансови резултати, като нетните приходи от продажби намаляват с 24,6 % за периода след 2005 г., докато броят на стопанските субекти за същия период се е увеличил с 12,0 %. Печалбата на предприятията за същия период обаче нараства от 609 до 655 хил. лв., при тази конфигурация на приходно-разходния баланс за сметка на реализирания оборот на предприятията.

3.2.2. Отраслова и териториална структура на стопанството

3.2.2.1. Селско стопанство

На територията на община Кресна за 2011г., има регистрирани 120 земеделски производители в т.ч. 55 животновъди.

Растениевъдство

Развитието на селското стопанство в община Кресна е обусловено пред всичко от физикогеографските дадености на територията, особено от преобладаващия планински характер на релефа и свързаните с него специфични климатични условия. Типичният планински релеф в Общината създава трудности при обработването на земята. Общата площ на селскостопанските територии в Общината е 77 242 декара в това число обработваема земя – 35 133 дка, като само 8 524 дка от тях са поливни площи.

С най-голяма площ в Общината са горските територии, заемащи 25 699,7 ха (72 % от площта на общината), от които 4 568,5 ха се намират в северният дял на Пирин. Земеделските територии, които се обработват са 33 100 ха и формират 22,4 % от територията на община Кресна. От обработваемите площи, най-голям е дялът на нивите 60%, следван от пасищата 20% и овощните градини с дял 15%. Населените места и другите урбанизирани територии заемат само 3 150 дка (0,9 %). Водните течения и водните площи, както и териториите за транспорт и инфраструктура формират сравнително малки дялове.

Селското стопанство в община Кресна се отличава с екстензивен характер – т.е. произведената селскостопанска продукция служи предимно за задоволяването на потребностите на населението и сравнително по-малка част от нея отива на пазара или за вторична преработка в предприятията от комплекса на хранително-вкусовата промишленост.

В частните земеделски стопанства се отглеждат главно лозя, домати, краставици, царевица, картофи, а от южните култури – актинидия (киви), нар и фъстъци.

За 2011г., община Кресна е подписала договори за отдаване под наем на земеделски площи в размер на 4 288,6 дка.

В структурата на земеделските земи най-голяма площ заемат винените сортове лозя, поради благоприятните климатични условия за тяхното отглеждане, както и поради многовековните традиции на местното население. Поради големия потенциал за развитието на винопроизводство в района на Благоевградска област, би трябвало да се увеличат масивите, заети предимно от винени сортове лозя.

През анализирания период, обхващащ годините от 2005 до 2011 вкл., се прекратява отглеждането на тютюн и увеличаване на броя на оранжерии и площите, заети с царевица и картофи.

Развитието на оранжерийното производство е изключително интензивно в периода 2007-2011г. и е един от водещите отрасли в селското стопанство. Основните проблеми, с които се срещат земеделските производители в община Кресна са липсата на напоителни канали и хидромелиоративни съоръжения.

Необходимостта от създаване на борса за селскостопанска продукция е идентифицирана още в началото на програмния период, но и към момента на актуализиране през 2011г. не е създадена. Наличието на подобна борса, на която се предлага селскостопанска продукция на производители от други общини ще позволи да се обединят производствени обеми и ще направи местната продукция атрактивна за големи вериги магазини и износители. Наличието на борса ще спомогне за благоприятното развитие на земеделието в Общината, което е и една от основните области за бъдещо развитие на Кресна. За това ще спомогне и удобното транспортно-географско положение, предимно благодарение на международния път Е-79.

Животновъдство

Животновъдството е концентрирано основно в частното стопанство и подобно на растениевъдството е с екстензивен характер. Недостатъчната обезпеченост с пасища и фуражи затруднява бъдещото му развитие.

При проследяването на динамиката в броя на селскостопанските животни в Общината става ясно, че делът на всички видове селскостопански животни трайно намалява. Това от една страна е свързано с липсата на пазар за продукцията, с ниските изкупни цени, но също така и със сериозното преориентиране на местните производители към зеленчукопроизводството и лозарството.

Регистрираните на територията на община Кресна 55 животновъди оглеждат говеда (808), овце (1505), кози(768), птици (229) и зайци (98).

Селскостопански животни в община Кресна за периода 2005 – 2011 г.

Селскостопански животни (брой)				
	2005	2006	2007	2011
Говеда	800	850	930	808
Свине	1850	1670	1423	-
Овце	9300	9562	9850	1505
Кози	5200	5490	5742	768
Птици	9800	8752	9790	229

До 2009г. е съществувала мандра в с. Горна Брезница, която е произвеждала екологично чисти млечни продукти в пресен и преработен вид, но към момента не функционира. Тя е а благоприятното географско положение на общината, между потребителския център гр. Благоевград и българо-гръцката граница, може да спомогне за развитието на млечното животновъдство и млекопреработвателната индустрия.

Последните 5 години се забелязва повишаване на интереса сред местните жители към създаване на ферми и производството на екологично чисти продукти и отглеждането на автохтонни породи на територията намираща се в НП „Пирин”. В с. Влахи се намират фермите за редки породи „Семпервива, където се отглежда единственото в страната, голямо стадо оригинални каракачански овце, най-голямото нуклеосно стадо калоферски кози, винтороги дългокосмести кози, хергеле каракачаски коне и много, истински каракачански кучета. Животните се отглеждат в естествени за тях условия, пасат целогодишно в изключително чист, Натура 2000 район. Лятната паша се осъществява в най-високите части на Национален парк

Пирин. Използвайки млякото единствено на собствените животни и оригинални традиционни рецепти, на място се произвеждат качествени, млечни продукти.

В община Кресна е създадено сдружение на животновъдите “Пирин-2005”, а в началото на 2012г. бе учреден съюз на фермери “Струма-2012”, който членове са животновъди от общините Кресна, СIMITЛИ и Струмяни.

3.2.2.2. Горско стопанство

Площта, която заема горския фонд при сегашното устройство на Общината възлиза на 25 699.7 ха или 72 % от общата площ. Добитата през 2011г. дървесина е 18 500 куб.м., а приходите от горско стопанство са 909 516 лева от 10 регистрирани фирми за дърводобив.

На територията на община Кресна има един разсадник, който се намира в месността Равно боре в землището на село Горна Брезница. През 2011г. има 26 дка новозалесени територии.

Горите са от голямо значение за местната икономика не само като източник на дървесина, но и за развиване на други важни отрасли на стопанството като билкарство, гъбарство, ловен туризъм и др. Още преди Освобождението местни предприемачи са извозвали с помощта на салове по р. Струма дървесина до пазари в Беломорието. Началото на организираното стопанисване на горите се поставя през 1934 г., когато се учредява лесничейството в Гара Пирин.

Основните проблеми в съвременното развитие на горското стопанство в Общината произтичат от:

- заболяване на отделни масиви от горски насаждения, поради липса на средства за пръскането им;
- липса на интерес сред младото поколение за реализация в областта на дърводобива и дървопреработването;
- залесяване предимно с иглолистни видове, което нарушава естествения режим на овлажняването и води до съкращаване на пашата за селскостопанските животни;
- не винаги се спазват предвидените в лесоустройствения проект мероприятия;
- регистрирани множество случаи на незаконна сеч.

Възможности за развитие на устойчиво горско стопанство

Горите продължават да допринасят слабо за реализиране на стопански резултати в община Кресна. Трябва да се потърсят възможности за тяхното по-рационално използване при условие, че то се осъществява в съответствие с техния естествен възпроизводствен потенциал.

Насоките за развитието на горското стопанство на територията на община Кресна трябва да включват:

- разнообразяване на залесителните мероприятия (не само с иглолистни насаждения);
- реализиране на противоерозионни лесотехнически мероприятия;
- използване на потенциала на горите и тяхното обогатяване чрез култивирано отглеждане на билки и гъби;
- развитие на цикъла на добив и обработка на дървен материал, особено на неговия последен ешелон – мебелното производство.

3.2.2.3. Промисленост

Промислеността има второстепенно значение в стопанската структура на община Кресна. Причини за това са недостатъчната на кадрова обезпеченост, производствените традиции на населението, отсъствието на богата суровинна база в района и др.

Най-голямото предприятие в общината е АД „Енергоремонт-Кресна”, което към края на 2007 г. осигурява трудова заетост на около 170 души. Предприятието е създадено през 1971 г. като леярски цех, част от Прокомбинат „Мир” в Благоевград. От 1977 г. предприятието функционира самостоятелно и постепенно се изграждат леярски цех, кислороден цех, механичен цех, отоплителна паропентрала, електрическа подстанция с цяла система от трафопостове, районно осветление, отводнителни канали, пътна мрежа, складова база и др. През 80-те години предприятието открива собствено помощно стопанство, изгражда почивна станция в м. Върбите, както и собствени жилищни сгради. След 1989 г. „Енергоремонт-Кресна” произвежда багерни помпи, отливки и резервни части за нуждите на енергетиката и др. В номенклатурата на произведената продукция се включват – шламови помпи за ТЕЦ, брони за топкови мелници, покривни дискове за вентилаторни мелници, отливки за конусотрошачки, различни отливки за български промишлени и минно-обогатителни предприятия. Предприятието има и немски сертификат за производството на отливки за корабостроенето. Предвидено е производството на детайли от въглеродни и легирани стомани, износоустойчив и сив чугун, алуминиеви отливки и др. Основните клиенти на фирмата са от Германия, Сърбия и Черна гора, Македония, Израел, Белгия и над 20 фирми в България.

„Аделина Стил-99” е една от големите фирми на територията на Общината. Фирмата е регистрирана през 1999г., и с основната си дейност електроизграждане се занимава от 2003г., като впоследствие започва и строителство и изолации на сгради, ВиК инсталации и други строителни дейности.

От 2003 година фирмата се занимава с изграждане и поддържане на мрежите за улично осветление на общините Симитли, Кресна, Струмјани, Сандански и Петрич. Като съпътстваща дейност е извършвано възстановяване на разрушените асфалтови, бетонови и тротоарни настилки.

През 2005 година с изграждане на фонтана на пл. ”Кресненско въстание”, гр. Кресна, фирмата започва дейности по изграждане и реконструкция на фонтани. В следващите години такива са изградени в гр. Сапарева баня, гр. Симитли и гр. Сандански на централен площад.

Тъй като през 2008 година мрежите за улично осветление са почти изцяло изградени, фирмата се регистрира в Камарата на строителите и започна дейности по изграждане, реконструкция и ремонт на жилищни и обществени сгради, пътна инфраструктура, ВиК съоръжения.

Фирмата е разположена в село Долна Градешница и е една от ISO 9000 сертифицирани компании в България.

Обработка на мрамор е представена от фирма „Гръцки мрамор” и предприятие с гръцко участие в с. Долна Градешница. В град Кресна функционира и предприятието за добив и обработка на натурални камъни ЕТ „Боян Смиленов”.

„Кедър” ЕООД е специализирана фирма за проектиране, изработка и монтаж на алуминиева и дограма, фасадни и покривни конструкции, зимни градини. Произвежда продукти по индивидуални проекти. Основната производствена гама е: прозорци и врати с отваряне по вертикалната и по хоризонтална ос, както и отваряне и по двете оси, плъзгащи се врати и прозорци, врати и прозорци с отваряне тип хармоника или плъзгащи се с фронтално отместване.

Фирма „Андониз” ЕООД, произвежда изделия от ковано желязо, като основните артикули са врати, огради, парапети, орнаменти, пейски, столове и свещници. Фирмата използва метода на праховото боядисване, като извършва доставка и монтаж.

„Ниагара Крис” ЕООД е създадена през 1993г. и е специализирана в производството на изделия от ковано желязо и инокс, като изработва метални парапети, порти, навеси, шатри и огради. Тя работи по индивидуални проекти и използва богатата гама от елементи.

„Раймар” ЕООД (наследник на ЕТ „Боян Смиленов” работи от 17 години на българския пазар и в края на 2007 година е сертифицирана по международния стандарт за качеството ISO 9000:2008. Основните ни дейности са:

- Обработка на скално-облицовъчни материали за интериора и екстериора, като фирмата разполага с богат избор на цветове, размери и обработка на подбран и отсортиран естествен камък. В момента на склад разполагат с повече от 26 вида каменни облицовки и настилки.
- Производство на декоративно градинско обзавеждане, който включва цялостен набор градински мебели и съоръжения: барбекюта, пещи, мивки, маси, пейки, саксии и др. Градинските изделия се състоят от циментови армирани панели ръчна изработка и са с облицовка естествен камък. Отделните панели са подредени върху евро палет за безопасно и улеснено транспортиране и се сглобяват лесно на място с инструкция за монтаж.
- Монтаж и облицовка на вътрешни камини, като разполагат с голям избор на модели, цветове и облицовки.

„Перун строй” произвежда варови разтвори, бетонови изделия, дърводелска продукция и предлага различни марки бетон. Изработват се стълбове, тръби /ф300, ф400, ф600, ф1000/, градински и тротоарни бордюри, колци, сухи, плочки, тухли, коминни тела

„Елиат-К” ООД (наследник на ЕТ ВАТ – 91 – Виктор Ташев”) е създадена през 1991 година. В началото ЕТ „ВАТ – 91 – Виктор Ташев” развива своята дейност в областта на търговията на едро и дребно. През 2004г. ЕТ „ВАТ – 91 – Виктор Ташев” открива шивашки цех за производство на дамско и мъжко облекло от трикотажа. В началото във ЕТ „ВАТ – 91 – Виктор Ташев” започват да работят 9 шивачи в помещение под наем с квадратура 260 кв. м. и се разраства до 30 работници и обслужващ персонал. През 2006г. е образувана „ЕЛИАТ – К” ООД като правопреемник на ЕТ „ВАТ – 91 – Виктор Ташев” поради факта, че 80% от акциите се държат от собственика на ЕТ „ВАТ – 91 – Виктор Ташев”, другите 20% от акциите принадлежат на Елена Викторова Ташева. Като правопреемник „ЕЛИАТ – К” ООД също започва своята дейност в същото помещение. „ЕЛИАТ – К” ООД поема изцяло дейността на ЕТ „ВАТ – 91 – Виктор Ташев”. „ЕЛИАТ – К” ООД се утвърждава в региона и е изпълнявала поръчки на фирми като ZARA, LA REDOUTE, CAMAIEU, RABE, INDUICO, ZABAIONE, TOP SHOP, LOLA & LISA, NEVER MIND, PATRICE BREAL, CASA BLANCA, QUEENS, 3SUISSES и др. ЕЛИАТ – К” ООД се разраства до над 50 човека персонал Бързото разрастване на фирмата наложи през 2007 г. да бъде закупена масивна сграда с покрита площ 1200 кв. м и дворно място с размер 2480 кв. м. Целите, които фирмата си е поставила в дългосрочен план са: увеличаване на персонала до 75 човека и повече, увеличаване на производството на ишлема и полуишлема до 50 000 бр. за един месец, като в момента производството на дрехи спрямо сложността на модела е от 17 000 бр. до 30 000 бр. за един месец.

ЕТ”Пчел 60-Васил Иванов” работи на ишлема - кроене и шиене. Изработва конфекция - панталони, поли, якета. Облеклата са предназначени за европейския пазар, предимно за Италия, Германия, Франция. Основни партньори на фирмата са гръцката фирма "Арт текстил" и "Бела стил" – Петрич.

Фирма”Арт Текстил”ООД- с.Кулата, община Петрич е създадена през 1999 г. Занимава се с шев на ишлема- предимно дънкови и спортни облекла. Продукцията е предназначена за европейския пазар. Фирмата не реализира собствени дрехи. „Арт Текстил” ООД има два

производствени цеха- собствен в с. Кулата и под наем в гр. Кресна в помещение на общинска фирма „Тиса” ЕООД. Фирмата разполага със собствена кроялна, съвременни шевни машини и всичко необходимо за качеството, което предлагаме. Фирмата разполага и с професионална пералня и предлага завършен цикъл на производство- кроене, шиене, пране и опаковка.

„Анджела текстил” ООД развива шивашка дейност. Извършва внос на разкроено, раздаване на ишлеме за шиене, гладене, контрол, опаковане и експедиция за Гърция. Разполага със съвременна база, оборудвана с необходимата техника - гладачни преси, шивашки машини, маси за контрол и опаковка. Работниците ползват помещения за хранене. Спазени са всички условия по безопасност на труда и противопожарна охрана

На територията на община Кресна са изградени и функционират и няколко ВЕЦ-а:

1. На река Влахинска:
 - „СЗМ” ООД, гр. Благоевград;
 - „ХИДРО-ЕКОЕНЕРГО-ТАЦ” ООД;
 - МВЕЦ „Влахи”, на „Бийстън енерджи” АД;
2. На река Брезнишка:
 - „Водомил”;
3. На река Ощавска:
 - „КИПО”;

3.2.2.4. Туризм

Природни ресурси за развитие на туризма в община Кресна

Географско положение и релеф. Община Кресна се намира в Югозападна България и заема важно транспортно-географско положение. Оттук минава най-краткият път от столицата за съседна Гърция - първокласното международно шосе Е-79 и ж.п. линията София-Кулата-Атина. Долината на Средна Струма разделя територията на общината на две части - Пиринска и Малешевска. Община Кресна обхваща гр. Кресна и още 6 села (Долна Градешница, Горна Брезница, Сливница, Ощава, Стара Кресна и Влахи). Тя граничи с общините Симитли, Разлог, Банско, Сандански и Струмани, а на запад - с Република Македония. Град Кресна (3903 ж.) е главен административен център на общината и отстои на 144 км южно от София, на 33 км от областния център Благоевград, на 77 км от ГКПП „Кулата” и само на 12 км от границата с Македония. В близост до града са разположени природният резерват “Тисата” и защитената местност “Моравска”, а градът е изходен пункт за НП “Пирин”. Община Кресна се отличава с благоприятно туристико-географско положение, като най-големият български балнеоклиматичен курорт с международно значение – Сандански, е отдалечен само на 26 км от общинския център Кресна. Близостта до Гърция е фактор с потенциални възможности, макар че понастоящем туристическото търсене на гръцките туристи по принцип, и в частност в България, има друга ориентация. Територията на община Кресна представлява една изключително интересна мозайка от различни типове релеф – котловинно-долинен, ниско-, средно- и високопланински,

обхващайки части от Среднострумската долина с живописния Кресненски пролом, Малешевска планина с първенеца Ильов връх (1803 м.н.в.) и Северен Пирин с най-високия връх Вихрен. Забележителни форми на релефа са живописният Кресненски пролом на р. Струма, пясъчните сипеи “Мело” (Кресненски земни пирамиди) – на изток от гр. Кресна, каменната „гора” край с. Влахи, скален комплекс „Орлите”, мраморният гребен „Кончето”, Синанишки, Георгийски, Влахински и Невързумски циркуси. От естествените водоеми изключителна туристическа атракция представляват Синевръшките, Георгийските и Влахинските езера. Изключително неблагоприятно влияние върху развитието на туризма в западната част на Пирин оказват лошите комуникации. Само един неасфалтиран път свързва общината с красивите дадености на Пирин.

Климат.

Поречието на р. Струма, което в границите на община Кресна обхваща долината на Струма и Кресненското поле като част от Санданско-Петричка котловина, се характеризира с типичен преходно-средиземноморски климат. Тук през цялата година се чувства осезателно топлото беломорско влияние по р. Струма чак до Кресненския пролом. Зимата е мека и настъпва късно, а пролетта започва още в началото на м. Март. Лятото е сухо и горещо, а есента е продължителна и топла. Валежите са предимно от дъжд, като техният максимум е през ноември-декември. По долината на Струма се чувства топлото средиземноморско климатично влияние. През студеното полугодие от север нахлуват студени въздушни маси, които водят до бързо, но краткотрайно застудяване. С увеличаване на надморската височина в Малешевска планина и особено в Пирин средиземноморското влияние постепенно отслабва, като в по-високите части се наблюдават типични черти на планинския климат – кратко и прохладно лято, дълга и сурова зима с ниски температури и голяма облачност, обилни снеговалежи, силни ветрове и интензивно слънчево греене през ясните дни. Снежната покривка през зимните месеци във най-високия пояс на Пирин достига до 3 м дебелина и се задържа около 7-8 месеца. Тук чести явления са мъглите, силните бури и лавините. Планински климатичен курорт с местно значение е местността “Върбите” (Синаница) в Пирин планина (18 км изток/югоизточно от град Кресна). Изградени са туристически дом “Синаница”, горски дом, ученически лагер, няколко ведомствени почивни станции и множество частни вили. Местността е изходен пункт за Сини връх, Синанишките езера и местността “Пещерата”, откъдето туристически пътеки водят из целия НП “Пирин”.

Води. Главната водна артерия на територията на общината е река Струма, която северно от Кресна образува красив пролом, носещ името на града. По-големи леви притоци на Струма (извиращи от Пирин) са реките Ощавска, Влахинска и Градешка, а десни притоци, събиращи водите си от Малешевска планина, са реките Дивилска, Брезнишка, Моравска, Ганийца и Сливнишка. На територията на общината са изградени 18 изкуствени водоема, от които 4 са

зарибени. От естествените водоеми изключителна атракция представляват Синевръшките, Георгийските и Влахинските езера. Безценно природно богатство са минералните извори, локализирани в 4 основни находища - между гр. Кресна и с. Долна Градешница, между с. Стара Кресна и с. Оцава, при селата Горна Брезница и Влахи. Най- експлоатирани до този момент са Градешките извори.

Градешките минерални извори включват 5 термални извора с температура от 20 до 68 °С. Водите са без мирис и приятни за пиене. Те са хипертермални, хидрокарбонатни, сулфатно-натриеви, силициеви и флуорни. Подходящи са за лечение на опорно-двигателния апарат, дихателната система, нервната система, стомашно-чревния тракт и редица други заболявания. В тази връзка се посещават предимно от местни туристи.

Ощавските минерални бани също са балнеоложки курорт с местно значение. Включват 5 минерални извора с температура на водата от 38 до 65 °С. Водите са бистри, без мирис и приятни за пиене. Те са хипертермални, хидрокарбонатно-сулфатно-натриеви, силициеви и флуорни, слабо радиоактивни. Подходящи са за лечение при заболявания на опорно-двигателния апарат, сърдечно-съдови, възпалителни гинекологични и кожни болести. Край хладкия извор има изградена баня с две закрити калолечебници.

Влахинският минерален извор (Влашка чешма) е студен минерален извор, който се намира на 3 км западно от с. Влахи. Водата е каптирана и се характеризира като хидрокарбонатна и сулфатно-натриева, слабо минерализирана.

Брезнишките минерални извори включват два каптирани минерални извора с температура на водата 36 °С – 38 °С и дебит 2,6 л/сек. Водата е отведена до чешма в центъра на селото. Подходяща е за лечение при белодробни, костно-ставни и кожни заболявания. На хълма край селото, в двора на манастира “Св. Пророк Илия”, има стара римска чешма с лековита вода, която е свидетелство за използването на минералните води в района на Горна Брезница още от древността.

Защитени територии и биоразнообразие.

Територията на община Кресна се отличава с богата и разнообразна флора със значително участие на средиземноморски видове. Във връзка с голямата денивелация на релефа се наблюдава ясно изразено вертикално зониране. До 400 м н.в. са долината на река Струма и Кресненското поле. В тях се намира основната част от обработваеми площи в общината. В тези земи има и остатъци от естествена горска растителност, представена от космат дъб, летен дъб, келяв габър, дървовидна хвойна, чинар, топола, върба, акация, пърнар, дрян, черна елша и зеленика. До 1000 м н.в. са разпространени предимно благун, воден габър, зимен дъб, бук, клен, габър, елша, акация, мукина, брекина, офика, бял и черен бор. До 1800 м н.в. са разпространени

букови и иглолистни формации. В Малешевска планина преобладава буковата растителност (местността Моравска, Ивишник, Леща, Заставата) и примеси от воден габър, благун, зимен дъб, елша и върба, а в Пирин - с преобладаване на иглолистните видове – предимно бял бор в местностите “Разколска”, “Борован”, “Маяница”, “Ощавски преслап”, черен бор в местностите “Върбите” и “Брайкова поляна”, смърч в местностите “Разколска” и “Черната вода”, ела, бяла мура в местностите “Пенков чарк”, “Синивръшка река”, “Горен Разкол” и др. В пояса 1800-1900 м н.в. в Пирин има смърчово-мурови гори, състоящи се от смърч, бял бор, бяла мура и др. В пояса 1900-2000 м н.в. е разпространена бялата мура с подлес от клек. Над 2300 м н.в. има клекови храсти и алпийска тревна растителност.

Горите са истинско природно богатство за общината, което погледнато в цифри показва, че средно на 1 жител се падат по 27 дка горска площ (при 4,2 дка/ж за България и 3 дка/ж за Европа). Планинската част привлича туристи и с вкусните горски плодове – къпини, малини, боровинки, диви ягоди и др., както и с множество красиви цветя, някои от които представляват ценни лечебни растения – мащерка, риган, мента, подъбиче, миризлива теменуга, синя хвойна, чемерика, алпийски лапад, лечебна медуница и много други. Интерес за природолюбителите са вековните дървета в местностите “Църквата” (22 вековни дървета от летен дъб на възраст между 300 и 400 год. с обиколка над 3 м), “Ганийца” (вековна гора от чинари на десния бряг на р. Струма), бившето село Горна Градешница (вековен чинар с височина 30 м и обиколка над 5 м) и с. Влахи (вековен чинар на възраст над 500 години). Трите вековни дървета летен дъб (възраст 300 години, височина 18 м и обиколка 3,6 м) и вековния чинар (500 години, височина 15 м и обиколка на ствола 6,2 м) в град Кресна са обявени за защитени природни обекти. Фауната на територията на общината е също с висока туристическа атрактивност. Най-често се срещат зайци, катерици, белки, златки, лисици, диви свине, сърни, елени и др. Във високите части на Пирин в зоната на клека могат да се видят вълци и кафяви мечки. Сред защитените природни територии в община Кресна изпъква Национален парк “Пирин” (западните му части с площ 6014,5 ха попадат в границите на общината и заемат 1/4 от територията ѝ на изток). В тази част на Националния парк се намират 10 от 140-те “Кристални очи на Пирин” (Синанишки, Георгийски и Влахински езера). Тук се намират и мраморният гребен “Кончето”, първенецът вр. Вихрен, Сини връх, скалният феномен “Орлите” и други природни туристически атракции.

Важен природен туристически ресурс за община Кресна са и останалите защитени територии:

Природен резерват “Тисата” (574,5 ха). Разположен е от двете страни на р. Струма в планините Малешевска [2/3] и Пирин [1/3]. Включва компактни естествени растителни видове от защитения терциерен реликт “дървовидна хвойна», наричан още «тиса» (куполообразно вечнозелено дърво с височина до 12 м и диаметър на стъблото 40-50 см). Тук се намира най-

богатото находище на дървовидна хвойна в България и едно от най-значимите в Европа. В резервата има и съобщества от средиземноморски тип, главно с участието на грипа, космат дъб, зеленика, червена хвойна и драка. Флористичният състав на резервата наброява над 450 вида, 28 от които са включени в “Червената книга” на България. На територията му гнездят над 100 вида птици (по-голямата част от които са защитени), 9 вида редки змии, голямо разнообразие от безгръбначни животни (например 156 вида пеперуди, сред които е “нощната комарова вечерница” - с единствено находище в страната).

Защитена местност «Моравска» (184,5 ха). Намира се в Малешевска планина, на 2 км западно от Кресна. Това е второто по големина находище на защитения вид “дървовидна хвойна” в България след резервата “Тисата”. В нея попадат участъци от местностите «Николов чукар», «Градище» и «Брежница», където има много представители на медитеранската флора и фауна.

Природна забележителност “Орлите” (10ха). Намира се в местността “Черната вода”, в границите на НП “Пирин”. Включва причудливи скални образувания на югоизток от Черната вода, сред които изпъква най-голямата и красива фигура с името “Шангалов камен”. В местността гнездят орли.

Природна забележителност “Чинарите” (11,4 ха). Представлява естествено находище на чинари с възраст над 300 години и се намира в околностите на село Горна Брезница в Малешевска планина. Откроява се с красива девствена природа, множество дървета с хралупи в дънерите си, сплетени клони, чинари-сиамски близнаци, привлекателни полянки за пикник около природната забележителност и др.

Природна забележителност “Буйна” (1,1 ха). Намира се в северозападния край на с. Горна Брезница. Има вековна чинарова гора по долината на р. Брезнишка със средна възраст на дърветата около 180 години, а някои и над 300 години. Това е едно от естествените чинарови находища в България.

Антропогенни туристически ресурси

Църкви и манастири. В миналото в Кресненската община е имало множество църкви и манастири, повечето от които отдавна вече са руини. Днес на територията на общината са останали 8 действащи църкви и 1 манастир: Храм-паметник-костница “Св. Иван Рилски” (1914 г.) в гр. Кресна, църквите “Свето Успение Богородично” в кв. Моравска на гр. Кресна (строена 1968 г. на мястото на стара църква от 1918 г.), “Св. Архангел Михаил” (1856 г.) в с. Стара Кресна, “Св. Теодор Тирон” (1852/1930 г.) в с. Ощава, “Св. Пророк Илия” (1844/1925 г.) в с. Влахи, най-новата - “Св. Георги” (1995 г.) в с. Долна Градешница, “Св. Атанасий” (1923 г.) в с. Горна Брезница и манастирът “Св. Пророк Илия” (1992 г.) – с. Горна Брезница.

Най-голям туристически интерес биха представлявали:

Храм-паметник-костница “Св. Иван Рилски”. Той е паметник на културата с регионално значение. Строен е през периода 1939-41 г. с дарения в памет на загиналите във войните. Представлява еднокорабна, еднобазисна сводеста базилика с костница в приземния етаж. Основната ценност в храма е уникалният иконостас с ажурна резба (1939 г.). В храма има църковен сувенирен магазин - единствен по рода си в целия Пирински регион с предварително осветени икони, част от които са рисувани от местни художници.

Църквата “Св.Пророк Илия”в с. Влахи. Тя е паметник на културата с местно значение. Строена е през 1844 г. На два пъти е опожарявана и отново възстановявана. В сегашния си вид е от 1925 г. Църквата е богато украсена с икони. Иконостасът е без дърворезба. Разположен е в близост до най-старата църква в община Кресна – “Св. Богородица” (1750 г.).

Църквата “Св. Теодор Тирон” в с. Ощавя. Това е паметник на културата с местно значение. Строена е през 1930 г. на мястото на стара църква от 1852 г. и едноименен параклис от 1915 г. Основната ѝ ценност е голямата икона на “Свети Теодор Тирон”. Църквата има интересна вътрешна уредба и хубава камбанария.

Църквата “Св. Архангел Михаил” в с. Стара Кресна. Тя е паметник на културата с местно значение. Била е най-голямата за времето си църква в Кресненско. Построена е през 1856 г. и на два пъти е опожарявана. Сегашната църква е по-малка и е изградена в близост до старата.

Църквата “Св. Атанасий”в с. Горна Брезница. Тя също е паметник на културата с местно значение. Строена е в продължение на 10 години (от 1913 г. до 1923 г.) на мястото на старо оброчище. Представлява еднокорабна базилика.

Манастирът “Св. Пророк Илия”в местността “Илина чешма” с. Горна Брезница. Това е може би най-новият манастир в България. Осветен е през 1992 г. В близост до него има римска чешма с лековита вода, както и руини на стар манастир и 8 оброчища. На 20 юли се чества храмовия празник с тържествена литургия и събор с курбан.

Историко-археологически обекти и места.

В Кресненския край са открити забележителни археологически находки от различни исторически епохи, но районът като цяло все още не е достатъчно проучен. Най-значими от тях са: големият античен град “Нейне” (край бившето с. Горна Градешница), антични и късноантични поселения край гр. Кресна (3 км югозападно в кв. “Моравска”), местностите “Нерезе” край някогашното Ново село (2 км североизточно от Кресна), “Раец” (северно от гр. Кресна), “Ридо” (край с. Стара Кресна), “Драколово” (4 км източно от с. Влахи), Гюргевица и Шемето (5 км северозападно от с. Влахи), Брест (3 км югоизточно от с. Горна Брезница), Илина чешма (2 км югозападно от с. Горна Брезница), Падината (1 км от Градешката баня), Метлище и Кантара (4 км югоизточно от с. Долна Градешница), Габровица, “Везище” край с. Ощавя и

бившето село Горна Градешница (1 км южно от местността “Хилядница”), стар мост (2 км южно от Кресненското ханче); останки от римски път по долината на р. Струма в местността Драката (4 км северно от Кресна), край с. Стара Кресна и с. Влахи (3 км западно); останки от антични църкви - в кв. Моравска на гр. Кресна, местностите Нерезе и Хилядница, и манастири - в местностите Манастирището (при Червен брег южно от гр. Кресна и сред Кресненския пролом при р. Ощавска), средновековните манастири “Св. Св. Козма и Дамян” в м. Драколово, ”Св. Илия” в м. Илин чешма, манастирът край с. Ощава (10 км югоизточно); 23 оброчища край селата Ощава (11 на брой), Стара Кресна (5), Влахи (2), Долна Градешница (2), Горна Брезница (2) и гр. Кресна - кв. Моравска (1).

Най-атрактивни за туристите са:

Античният град “Нейне”. Той е паметник на културата с регионално значение. Съществувал е от втората половина на I век до средата на III век. Отделни находки свидетелстват за наличието на храм на египетските божества Изида и Серапис. Открити са още оброчни плочки на Тракийския конник, Артемида, Зевс, Хера, статуя на Дионис, фрагменти от мраморна арка, архитектурни детайли и др.

Антично и късноантично селище “Кресна”. То е паметник на културата с местно значение. Личат основи от древно селище, по повърхността са пръснати изобилни фрагменти от съдове. При археологически разкопки са открити очилата фибула и бронзови монети от III в. пр.Хр., римски монети (III-IVв.), античен некропол и антична църква.

Антично селище в местността “Нерезе”. Това също е паметник на културата с местно значение. Открити са каменни и керамични фрагменти от антична сграда (вероятно църква), бронзови римски монети, мраморни колони, фризове и капители.

Останки от Римски път. Открити са запазени участъци от главния римски път по долината на р. Струма, свързвал Средиземноморието с Придунавие и Централна Европа.

Манастир “Св.Св. Козма и Дамян” в местността “Драколово”. Открити са останки от средновековен манастир, съществувал около 500 години (със стени, полузатрупани грубо изработени каменни кръстове с нечетливи вече букви и знаци и др.). В миналото манастирът е бил духовно средище на цялата околност.

Горно-брезнишки манастир “Св. Пророк Илия”. Горно-брезнишкият манастир е един от новите български манастири – основан е през 1992 г. Състои се от монашеска част, малка черква и камбанария. В манастирския двор има останки на девически манастир, разрушен по време на турското робство и изоставен от монахините, които избягали в днешна Македония. Непосредствено до манастира се намира аязмо, където овчар от близкото село е намерил изложената в храма икона на «св. Илия», смятана от монасите за чудотворна. На показ в черквата

са и останки от тракийски глинени съдове от средата на III век пр.Хр., които са намерени по време на строежа на новия храм. Манастирската част разполага с три стаи с по три легла за гости, като цената за нощувка е 3 лв. на легло. Храна не се предлага, но в близкото село Горна Брезница има частни заведения. Непосредствено до портите на манастира е издигната голяма камина, която може да се ползва от посетителите.

В чест на Кресненско-Разложкото въстание от 1878 г. в общината има 17 културно-исторически обекта и места. На 04.09.2003 г. в читалище “Култура” в гр. Кресна е открита музейна сбирка “Кресненско въстание”. Експонирани са археологически, етнографски материали и богат снимков материал.

От архитектурна гледна точка в общината няма особени забележителности, представляващи туристически атракции. Сградният фонд в повечето селища е обновен, а възрожденските къщи в с. Влахи са в лошо състояние.

Етнография, фолклор, традиции. Повечето от традиционните празници и обичаи в Кресненския край са свързани с различни религиозни вярвания и имат характер на общонародни събори с тържествена литургия и курбан. Част от старите ритуали днес са силно видоизменени и са загубили своята автентичност. По-характерни празници в община Кресна са: Сурва, Трифон Зарезан, Баба Марта, Великден, Гергьовден, Илинден, Успение на Пресвета Богородица, Света Петка, Честване на Кресненско-Разложкото въстание, Димитровден, Ден на плодородието (с. Долна Градешница), Празник на Кресна, Бъдни вечер и Коледа.

Интерес за туристите представлява автентичното пресъздаване на традиционни празници и обреди от самодейците в гр. Кресна и в селата. Туристическа атракция са и местните кулинарни специалитети (капама, боб с чекане, чушкин боб, овче кисело мляко със сладко или мед).

Ресурс за развитието на селски туризъм в общината е участието на туристите в гроздобера. Лозята представляват 97 % от площта на трайните насаждения в общината. Преобладават главно винените сортове “Керацуда”, “Широка мзелнишка”, ”Памид”, “Сандански мискет” и “Каберне”. За дегустация на туристите могат да се предложат вина от сорта “Керацуда”.

Туристическа инфраструктура и услуги

Община Кресна реално няма традиции в развитието на туризма, с изключение на високопланинския пешеходен туризъм в границите на НП “Пирин”. През общината основно преминават транзитни пътници по международно шосе Е79. В тази връзка липсва организиран туристически продукт, допълнителни туристически услуги и атракции, а основните видове

туристически услуги (настаняване и хранене) са минимални по обем. Информационното и рекламно обезпечаване на развитието на туристическия сектор са крайно недостатъчни.

На територията на община Кресна функционират 5 хотела и 6 мотела, но само два от тях (хотелски комплекс “Бриони” и хотел „Стримон ВВ”) отговарят на изискванията, според нормативната уредба. Общинската администрация в гр. Кресна започна кампания по категоризиране на всички заведения за настаняване и хранене.

В курортната местност “Върбите” има изградени 2 почивна база с бунгала (ОБА – 3 бунгала; СОУ – 5 бунгала), ученически лагер с 60 легла и др.

През 2003 г. Си Ви Ес България закупува сградата на бившото в с. Влахи и започва възстановяването и изграждането на Еко-център Влахи. Целта на проекта е да се създаде посетителски център за широката публика и туристите, социален център за международни срещи и бригади, полеви-обучителен център за училища, център за диалог, дебати и обучения на тема околна среда и демонстрационен център за възобновяеми енергийни инсталации, както и за традиционни и иновативни градинарски техники, като практики за органично земеделие.

От туристическите маршрути, най-добре са разработени тези във високопланинската част на Пирин и в района на езерата (Синевръшките, Георгийските и Влахинските езера), до скалния гребен “Кончето” и вр. Вихрен. В Малашевска планина не са разработени туристически маршрути, въпреки наличието на атрактивни обекти и местности. Засега липсват и кратки познавателни маршрути.

Възможни туристически маршрути в община Кресна:

1. Кресненско ханче – Кресна – Долна Градешница
2. Габровица – Стара Кресна – Оборо - Невързумски циркус
3. Кресна – Върбите
4. Оборо - Ошавски преслап – Врх Албутин
5. Оборо – Маяница
6. Ощава – Влахи
7. Ощава – Езерец
8. Кресна – Ново село – Прекопо – Шемето – Ощава
9. Кресна – Влахи
10. Влахи – Шемето
11. Влахи – Дебел дъб
12. Влахи – Полена – Баба – Камен клет – Влахински езера
13. Влахи – Драколово – Върбите
14. Курортна местност “Върбите” – Пещерата – Вихрен

15. Пещерата – Хижа „Синаница”
16. Кресна – Сливница – Будилци – Врътката
17. Кресна – Моравска – Моравски връх
18. Кресна – Горна Брезница
19. Горна Брезница – Горнобрезнишки манастир
20. Горна Брезница – Ильов връх
21. Горна Брезница – Алаборун

Туристически маршрути в Пирин:

I. гр. Кресна – Градешки минерални бани - 1 час пеша

II. гр. Кресна – курортна местност “Върбите” с 2 варианта:

1. гр. Кресна – Влашка чешма (6 км по асфалтов път) - м. Върбите (12 км черен път) - 1,30 ч с транспорт, или 5 ч пеша
2. гр. Кресна – Градешки минерални бани – м. Върбите (3 ч. по горски пътеки)

III. гр. Кресна – с. Влахи – м. Пещерата (5-5,15 ч.) със следните варианти:

1. гр.Кресна – м. Ушите (30 мин.) - природен резерват “Тисата” (45 мин.) - м. “Шемето” с каменната гора край с. Влахи (2 ч.) - водопад “Скакалото” (2,05 ч.) - Загазка река (4,05 ч.) - м. Пещерата (5,15 ч.)
2. Ако до местността Пещерата се ползва транспорт (24 км), могат да се осъществят и следните маршрути:

A/. м. “Буката” (5,45 ч.) - м. “Камен клет” (6,15 ч.) - м. “Черната вода” (7,15 ч.) - природен феномен “Орлите” (7,45 ч.) - Гредарския казан и водопадите на Влахинска река – м. “Шадраваните” – м. “Вихренски кошари” (9 ч.) - Влахински езера (9,30 ч.) - Влахински превал (10 ч.) - Хвойнатото езеро (10,45 ч.) - Бъндеришка порта – хижа Вихрен (12,30 ч.)

IV. мест. “Загаза” – вр. Бутин (Албутин) - хижа “Яворов” - 7 ч.

V. гр. Кресна – Невързумски циркус (8 ч.) - вр. Пирин (11,30 ч.)

VI. мест. “Върбите” – хижа “Синаница” (4,10 ч.) с варианти

VII. мест. “Върбите” – м. “Вълчи рид” (1,30 ч.) - вр. Шаралия (3 ч.)

Туристически маршрути в Малешевска планина:

I. гр. Кресна – с. Горна Брезница – природна забележителност “Чинарите” (8 км)

II. гр. Кресна – защитена местност “Моравска” (2 км) - Моравски дъбове в кв. Моравска (4 км)

III. гр. Кресна – природен резерват “Тисата” (30 мин. по пешеходна пътека).

IV. гр. Кресна – Кресненски пролом (10 км)

На територията на община Кресна са регистрирани две туристически дружества – “Синаница 2000” и “Перун”. Туристическо дружество "Синаница 2000" в гр.Кресна е регистрирано през март 2000 г. с цел развитие на туризъм и спорт на територията на община Кресна и зад граница. ТД “Синаница 2000” стопанисва х. “Синаница” и ученически лагер в м. «Върбите».

Хижа "Синаница" е разположена на 2200 м. надморска височина, на брега на Синанишкото езеро. Сградата е масивна, двуетажна, построена е през 1979 г. Хижата дава възможност да се предприемат преходи през всички сезони към югозападния дял на Северен Пирин. Заобикалящите я от югозапад върхове "Синаница" и "Момин връх" предлагат условия за алпинизъм. Капацитетът на хижата е 50 легла в пет спални помещения и 20 места в палатки през лятото. Има туристическа кухня и обширна столова. Хижата е водоснабдена и електрифицирана, оборудвана е с баня и топла вода. През лятото се осъществява радиовръзка с гр.Кресна, хижа "Каменица" и хижа "Яне Сандански". До хижа "Синаница" от гр.Кресна може да се стигне за 9 часа - 6 часа по шосе (24 км) и 3 часа по добре очертана горска пътека по левия бряг на Синанишка река.

Разстоянието от гр. Кресна до туристическия дом "Лагера" в местността "Върбите" е 15 км по макадамов път, който се изминава за около 3 ч. и 30 мин. (по предварителни заявки за групи до 20 туристи може да се осигури автобусен превоз). Сградата е двуетажна с 50 места в стаи по 4 легла. Има голяма столова, обзаведена кухня, ток, вода, баня, телевизор и радиовръзка с гр.Кресна. Собственост е на Общински съвет в гр.Кресна. От местността "Върбите" до хижа "Синаница" може да се стигне за около 5 часа по наскоро маркирана и обозначена пътека през Шаралийска река-м."Горен Боровон"-м."Разкола"-билото под връх Синаница-Малкото Синанишко езеро-Синанишко езеро. От хижа "Синаница" могат да се предприемат преходи към хижа "Вихрен", хижа "Каменица" или през местността "Черната вода" за хижа "Пейо Яворов".

На територията на общината има възможност за развитие на алтернативен туризъм. Подобна възможност е и развитието на конен туризъм. В общината се отглеждат каракачански коне. Основният замисъл е те да се ползват за преходи в НП "Пирин". С това ще се създаде възможност за развитието на конен туризъм в този дял на планината, което е нещо ново и перспективно. Идеята е с каракачански коне да се осъществяват преходи на туристически групи от Кресна до курортната местност «Върбите», а от там до х.Синаница и х.Вихрен, или по долината на р. Влахинска към х. Вихрен, или по долината на р. Итипийска към х.Яворов. В момента се отглеждат 20 каракачански коне. На територията на община Кресна се селектират и каракачански породи овце и кучета, с което се създават и предпоставки за възстановяването на овцевъдството в общината.

Значителни възможности в общината има и за развитието на екстремни спортове, като рафтинг по р. Струма. Разработени са 3-дневни маршрути:

1 ден: гр. Земен-с. Ръждавица (5 часа), бивак на 2 км преди селото. Маршрутът е от категория WW II – III, а най-благоприятни са месеците март, април и май;

2 ден: Прехвърляне до с. Пастух-гр. Кочериново (5 часа). Категорията е WW I – II, а най-благоприятни са месеците март, април, май и юни;

3 ден: Съществуват 2 варианта:

Първи вариант: гр. Кочериново-Кресненско ханче (7-8 часа);

Втори вариант: с. Крупник-с. Сливница (Кресненски пролом) – 4 часа. Категория на маршрута WW II – V; V категория е "Каскадата" на 2 км преди ханчето. Най-благоприятни са месеците март, април и май.

Осъществени проекти и програми в община Кресна във връзка с туризма.

През периода 1994-1997 г. общината е участвала в Проект ПРЕСТ (Проект за екологичен и устойчив туризъм в Пирин и Рила), финансиран от Британския Ноу Хау Фонд. Основните резултати от проекта са:

- Създаване на мрежа от партньорства за устойчив туризъм;
- Обучение на различни групи заинтересовани страни във Великобритания и на местна почва;
- Стартиране на инициативата “Направено в Пирин” за маркетинг на занаятчийска продукция;
- Инвентаризация на туристическите ресурси.

В края на проекта е учредена регионалната туристическа организация “Пирински туристически форум”, на която община Кресна е съучредител и редовен член.

През периода 1997-2001 г. Британският Ноу Хау Фонд финансира продължение за укрепване на Пирински туристически форум, при което са издадени пакети информационни и рекламни материали за общините от региона. Освен това са организирани опознавателни турове за журналисти и туроператори, както и представяне на общината в медиите и на национални туристически борси.

През 2001 г. ПТФ реализира проекта “На село в Пиринския край”, финансиран от ФПББ по Програма “Демократична мрежа” на ААМР и ИУО. По проекта е извършена инвентаризация на туристическия потенциал на селата в Благоевградска област.

Проектът “Подобряване на взаимодействието между население и общинска власт с цел поставяне на основа за развитие на селски туризъм и за създаване на общински фондове в общините Кресна, Струмјани и Сандански” е изпълнен от Фондация “Златна Струма” (2001-2002) и е финансиран от Фондация “Отворено общество”, София. В рамките на проекта са проведени поредица обучения на представители на местната власт и жители на селата Горна Брезница и Стара Кресна за устойчив туризъм.

Община Кресна е включена и в Проект “Пирин” на Българо-швейцарската програма за опазване на биоразнообразието (2001-2004), основен резултат от който е изработването на План за управление на Националния парк “Пирин”. В допълнение са реализирани и редица обучения за парковите служители и техни партньори (включително от общините, части от териториите на които попадат в границите на парка), както и някои по-малки проекти и инициативи като напр. първите „Дни на Пирин” през 2003 г.

През 2003 г. “Си-Ви-Ес – България” закупи сградата на училището в село Влахи с цел превръщането ѝ в екологичен център – модел на устойчиво развитие. Ремонтните дейности по реставрацията на сградата започнаха през септември 2003 г. През 2004 г. бяха планирани дейности свързани с ремонт на фасадата и вдигането на покривната част. Центърът е открит през 2005 г. След откриването и категоризирането Еко-центърът предлага редица възможности за отдих, семинари, работни срещи и др. Сградата разполага с 16 легла, със семинарна зала с капацитет 25 души, столова и оборудвана кухня, материали и медикаменти за първа медицинска помощ. Предвижда се Еко-центърът да бъде домакин на различни социални и екологични проекти, за провеждането на краткосрочни “зелени училища” за ученици, както от района, така и от други части на страната.

Община Кресна е включена в проект „Природна мозайка от Пирин и Егея” през 2005 г. В географския фокус на проекта са общините Кресна, РБългария и Менемени, РГърция, съставни части на Еврорегиона „Стримон- Струма”. Проектът е ориентиран към стимулиране развитието на алтернативен туризъм в региона и постигане на устойчиво и дългосрочно партньорство на местно равнище. Общата цел на проекта е да се стимулира развитието на туристическия потенциал на община Кресна и да се създадът условия за алтернативна заетост и устойчив икономически растеж в периферния граничен район. Резултатите от проекта са свързани с подобряване на използваемостта на туристическите ресурси и разширяване на туристическото предлагане в района, постигнато устойчиво и дългосрочно сътрудничество между местните администрации на общините Кресна и Менемени в сферата на туризма, постигнато устойчиво и дългосрочно партньорство на хора с физически увреждания от двете страни на границата. Проектът има и ще продължава да има дългосрочен кумулативен ефект, базиран на принципа „от

малкото към голямото” и „от частното към общото”. Създадените чрез Проекта модели и практики, са подходящи политически инструменти, които могат да бъдат прилагани от хора и власти, работещи за постигане на регионален напредък и европейска интеграция.

През 2011г. община Кресна е разработила проект за изграждане на трасе и клуб за рафтинг – град Кресна на стойност 318 386.00 лева по мярка 313 на ПРСР. Проектът има за цел насърчаване на турис-тическите дейности в общината, чрез разнообразяване и подобряване на туристическата инфра-структура, атракции и съоразения за посетители за спорт и отдих и в случай на финансиране ще бъде реализиран в периода 2012-2013г.

Община Кресна е договорила партньорство за разработването на проект за кандидатстване по схема за безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за регионалния туристически маркетинг и маркетинг на дестинациите” заедно с общините Разлог и Банско. Целта на проекта по Оперативна програма „Регионално развитие” е създаване на обща туристическа марка „Пирин”, която да обедини в един атрактивен, конкурентен и привлекателен туристически продукт възможностите за отдих и туризъм в общините в подножието на Пирин. Грите общини ще кандидатстват за финансиране на дейности за реклама на региона и популяризирането му като дестинация. Цел на проекта също така е представяне на природни, културни, спортни и други предимства на района за туристите. Идеята е със спечелването на този проект да има средства за рекламиране и популяризиране на всички обекти в сферата на туризма в общините Разлог, Банско и Кресна. По този начин ще се рекламират и малките семейни хотели и къщи, които сега не могат да отделят средства за маркетинг, а чрез проекта попадат в обединената марка на туристически продукт „Пирин”.

Всички посочени дотук осъществени проекти за развитието на туризма в община Кресна са показателни за наличието на човешки, институционални, природни и антропогенни туристически ресурси, които в бъдеще трябва да се използват по-рационално.

Стратегически документи за развитието на туризма в община Кресна

В Областния план за развитие на Благоевградска област (2014-2020 г.) и в Стратегията за устойчиво развитие на Област Благоевград туризмът е обявен за приоритетен отрасъл. Разработена е Програма за развитие на туризма за периода 2014-2020г. Основен недостатък на всички посочени документи е липсата на конкретизация по отношение на специфичните мерки за развитие на туризма.

През 2013 г. беше разработен и Регионален план за действие в областта на екотуризма в Югозападна България, като част от Националната стратегия за развитие на екотуризма. Приоритетни мерки в Плана са създаването на Регионална мрежа за устойчив туризъм в региона, обучение по разработване на проекти и интерпретация, повишаване квалификацията на заетите в туризма, създаване на регионални еко-туристически продукти, маркетингова стратегия и др.

В Плана за управление на Национален парк “Пирин” също са заложили редица мерки, касаещи развитието на туризма като цяло и в частност в прилежащите на парка територии,

включително разработване на маршрути и атракции, марка за произход “Пирин”, общ маркетинг, обучения и др.

Визия за развитие на туризма в община Кресна

В следващите години община Кресна ще се развива в посока на устойчиви форми на туризъм: селски, екологичен и т.н. Ще се разширява базата за настаняване и хранене, така че да съответства на нуждите на тези видове туризъм. Ще се развива местният капацитет за предлагане на разнообразни и качествени туристически услуги. Ще трябва да се разработят допълнителни услуги като маршрути, дегустации на вино и на местна кухня, конни маршрути и др. Поетапно трябва да се отстраняват проблемите по състоянието на общата инфраструктура и благоустрояването на селищата в общината. Община Кресна, която разполага със значителен туристически потенциал, трябва да заеме достойно място на вътрешния туристически пазар на България.

Цели на програмата за развитие на туризма:

Главна цел – развитие на устойчив туризъм в община Кресна (пешеходен, екологичен, приключенски, културен и др.) и създаване на организиран интегриран туристически продукт.

- Туризъм, който се основава на местните природни ресурси, без да ги нарушава.
- Туризъм, който допринася за запазването на местния бит.
- Туризъм, който използва приоритетно вече съществуващите бази.

Специфични цели

- Подобряване на приоритетни елементи на общата инфраструктура
- Развитие на комплексни и качествени основни и допълнителни туристически услуги
- Развитие на човешките ресурси, които могат да способстват за развитието на туризма.

Мерки за постигане на целите

Основните конкретни мерки чрез които могат да се постигнат целите в областта на туризма са:

1. Изграждане и обновяване на съоръженията за спорт и отдих в гр. Кресна и селата на територията на общината.
2. Изграждане на интегриран туристически продукт за развитие на екотуризма като основно средство за опазване на биоразнообразието.
3. Разработване на маркетинг план за развитие на рафтинг- туризма на територията на общината.
4. Изграждане на туристическа инфраструктура:
 - Асфалтиране на пътя Кресна- Влахи;
 - Асфалтиране на пътя Влахинска чешма- Синаница;
 - Изграждане на атракцион за посетители и място за отдих и развлечения в с. Долна Градешница- Вековен чинар;
 - Изграждане на туристическа инфраструктура „планински туризъм, направа на кътове за отдих в Малешевска планина”;
5. Рехабилитация на зелените площи- паркове, детски площадки и съоръжения към тях в гр. Кресна и селата на територията на общината.
6. Реконструкция на църковните храмове в селата Долна Градешница и Сливница.
5. Закриване на действащото депо за ТБО в местността Подината. Община Кресна има предписание на РИОСВ гр.Благоевград, че съгласно чл.16, ал.2 от Закона за управление на отпадъците, следва да представи сключен писмен договор за предоставяне на услугите по събиране, транспортиране и временно съхраняване на битови отпадъци по реда на Закона за обществените поръчки.

6. Легализиране на къщи за гости в селата Г. Брезница, Стара Кресна, Ощава.
7. Определяне на туристически маршрути през резерват “Тисата”. Откриване на нови маршрути: Кресна-резерват “Тисата”; Кресна-Шемето.Влахи-Баба-Пещерата-х. “Синаница”. Разработване на кратки лъчови маршрути в околностите на с. Горна Брезница, Ощава и Стара Кресна.
8. Създаване на информационен център в гр. Кресна, съвместно с ДНП “Пирин”. Изработване на набор информационни и печатни материали за района: имиджова брошура, карти на маршрути, сувенири и пр.
9. Добавяне на пътни табели в местата, където липсват.
10. Завършване на минералната баня в село Горна Брезница.
11. Обучения на местни хора с цел предлагане на качествени туристически услуги – основни и допълнителни. Съвместно разработване на атракции като дегустации и празници на виното керацуда, кулинарни продукти и пр.
12. Реставрация на църквите в село Влахи.
13. Проучвания за нуждите и възможностите за изработване на архитектурен план на село Влахи.
14. Реализация на набор от маркетингови мерки, ориентирани към българския пазар: представяния на национални и регионални туристически борси в България, работа с медиите и др.
15. Определяне и подържане на туристически маршрути.
16. Изграждане на крайречна зона за отдих и регенерация на изоставени общински терени в центъра на гр. Кресна.

3.2.3. Общински бюджет – състояние, тенденции, насоки

От направения анализ на местния бюджет на община Кресна, обхващащ периода 2012 – 2018 г., става ясно че държавната субсидия има тенденция на намаляване спрямо общия обем на бюджета. Това се дължи на увеличението на финансовите средства по проекти на Общината. Благоприятен е фактът, че се увеличава дялът на задбалансовите активи, които са инвестиции в ремонт и реконструкция на инфраструктурни обекти – канализационна и пътна инфраструктура, но значително се увеличава и дела на задбалансовите пасиви.

Община Кресна трайно се очертава като една от най-бедните общини в България. Задълженията към доставчици непрекъснато се увеличават, започват да се водят съдебни дела от фирмите за изплащане на тези задължения, като през 2013 г. беше наложен заповед на сметките на Общината с решение на съда.

Характеристика на активите на община Кресна ⁴

Вид актив	2010	2011	2012
ДМА			
Сгради	2595	2615	2701
Компютри, транспортни средства	873	897	876
Стопански инвентар	28	28	32
Активи в процес на придобиване	233	232	163
ОБЩО ДМА	3729	3772	3729
ДНА			
Материали, продукция	18	35	31
Други ДНА	-	-	-
ОБЩО ДНА	18	35	31
ФИНАНСОВИ АКТИВИ			
Дялове и акции	289	289	289
Вземания:			
Публични	209	261	0
От клиенти	30	33	41
Предоставени аванси	56	47	245
Подотчетни лица	0	0	0
Други вземания	50	249	26
Заеми за междубюджетни предприятия	28	41	39
ОБЩО ФИНАНСОВИ АКТИВИ	662	920	640
Парични средства	254	62	55
ОБЩО АКТИВИ	4692	4818	4527
ЗАДБАЛАНСОВИ АКТИВИ	12047	12984	14409

Характеристика на капиталите на община Кресна ⁵

Капитал	2010	2011	2012
Разполагаем	555	555	555
Прираст/намаление от минали години	2442	3190	3317
Прираст/намаление в нетните активи	748	127	/282/
ОБЩО КАПИТАЛ	3745	3872	3590

⁴ Данни от община Кресна

⁵ Данни от община Кресна

Характеристика на задълженията на община Кресна⁶

Задължения	2010	2011	2012
КРАТКОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ:			
По заеми и емисии на ценни книжа	0	133	137
Към доставчици	872	705	700
За данъци, мита и такси	3	4	3
ДОО, НЗОК, ДЗПО	2	2	1
Към персонал	5	6	2
По заеми м/у бюдж.предприятия	0	41	39
Други	7	11	17
ОБЩО	889	902	899
ПРОВИЗИИ			
За задължения	59	42	38
ОБЩО РАЗДЕЛ ПАСИВИ И ПРИХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ	948	944	937
СУМА НА ПАСИВА	4693	4816	4527
ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	9	717	5004

3.3. ПРОЦЕСИ И ТЕНДЕНЦИИ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА

3.3.1. Демографска ситуация

Анализът и познаването на миналото, настоящото и бъдещото състояние на броя и структурата на населението и работната сила на една държава, регион за планиране, област, община или населено място са от изключително значение за създаването на стратегия или план за развитие. Демографското състояние и развитие е основата и целта на всяка общинска стратегия за развитие, защото в определен регион, или селище без население не може да бъдат рационално използвани природните ресурси и е немислимо развитието на стопанството.

Броят и структурата на населението в община Кресна оказват важно влияние върху цялостното развитие на общината. Факторите, оказващи влияние върху промяната на броя на населението на общината са многобройни. През последните 15 години, поради настъпилите промени в социално-икономическия и политическия живот в страната, се очертаха и негативни тенденции в демографското развитие на общината.

3.3.1.1. Брой, динамика и териториално разпределение на населението

⁶ Данни от общинска администрация Кресна

Обобщаващ демографски показател за развитието на определена територия е броят на населението в нея и неговата динамика. От друга страна броят и динамиката на населението са определящ фактор при териториалната организация на стопанството, защото хората са производители и потребители на продукцията.

По брой на населението община Кресна е най-малката в област Благоевград, което е доказателство за ограничените ѝ човешки ресурси. На територията на Общината (2012 г.) има три селища без население – с.Будилци и с. Ново село и с. Езерец.

Население на община Кресна за периода 2009- 2012г.

От таблицата личи колебанието на населението в Общината , като през 2010 и 2012 година се наблюдават леки спадове в числеността на населението в сравнение с предходните години. Това е обяснимо с оглед на социално-икономическата ситуация в Общината и нейната близост до привлекателни центрове като София, Благоевград, Петрич и Сандански, както и близостта и до Гърция.

Брой жители по населено място към 01.02.2012г.

Населено място	Брой жители
ОБЩИНА КРЕСНА	5896
ГР.КРЕСНА	3728
С.ВЛАХИ	4
С.ГОРНА БРЕЗНИЦА	589
С.ДОЛНА ГРАДЕШНИЦА	672
С.ОЩАВА	69
С.СЛИВНИЦА	624
С.СТАРА КРЕСНА	65

Година	Брой жители в община Кресна
2009	5851
2010	5698
2011	5991
2012	5896

Намаляването на населението в община Кресна води и до намаляване на неговата гъстота. Днес тя е 15 д/кв.км, при 17 д/кв.км през 2007г., което е 5 пъти по-малка гъстота в сравнение със средната за страната. Слабата населеност на територията на Общината от една страна е благоприятен фактор за екологичното равновесие, но от друга страна възпрепятства стопанското ѝ развитие, тъй като липсата на квалифицирани човешки ресурси е голяма и не позволява развитието на който и да е отрасъл на територията.

3.3.1.2. Структури на населението в община Кресна

Структурата на населението представлява съвкупност от различни характеристики (количествени и качествени), които са взаимно свързани и допълващи се помежду си.

Полова и възрастова структура на населението

Половата и възрастова структура на населението се отнасят към демографските структури, защото оказват силно влияние върху естественото възпроизводство на населението и промените в трудовите и възпроизводствените му възможности. Промените в тези структури влияят силно и върху социално-икономическото развитие на общината.

Полова структура

Половата структура отразява съотношението между мъжете и жените. От него зависят възможностите за намиране на брачни партньори, нивото на раждаемостта, възможностите за трудова реализация, положението в семейството и др.

Година	мъже	жени
2009	2922	2929
2010	2847	2851
2011	3029	2962
2012	2968	2928

Промени в броя на мъжете и жените в община Кресна за периода (2009-2012 г.)

От таблицата личи, че промените в половата структура на населението в общината са насочени към нарастване на относителния дял на жените. През 2011 и 2012 г. се забелязва преобладаване на мъжкия пол на територията на община Кресна.

Възрастова структура

Възрастовата структура на населението е характеристика, която дава представа за съотношението на различни възрастови категории население и косвено за трудовите и възпроизводствените възможности на населението. Промените във възрастовата структура на населението в община Кресна се влияят основно от изселванията предимно на млади хора и намаляването на раждаемостта поради тези изселвания.

ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА КРЕСНА ЗА 2009Г.

	Брой (души)	Брой (процентно изразжение)
<i>Под трудоспособна възраст</i>	841	14,3%
<i>В трудоспособна възраст</i>	3439	58,7%
<i>Над трудоспособна възраст</i>	707	12%

ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА КРЕСНА ЗА 2010Г.

	Брой (души)	Брой (процентно изразжение)
<i>Под трудоспособна възраст</i>	793	13,9%

<i>В трудоспособна възраст</i>	3329	58,4%
<i>Над трудоспособна възраст</i>	696	12,2%

ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА КРЕСНА ЗА 2011Г.

	Брой (души)	Брой (процентно изражение)
<i>Под трудоспособна възраст</i>	807	13,5%
<i>В трудоспособна възраст</i>	3574	59,6%
<i>Над трудоспособна възраст</i>	1610	26,9%

ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА КРЕСНА ЗА 2012Г.

	Брой (души)	Брой (процентно изражение)
<i>Под трудоспособна възраст</i>	798	13,5%
<i>В трудоспособна възраст</i>	3489	59,1%
<i>Над трудоспособна възраст</i>	1609	27,2%

Най-общо промените във възрастовата структура са насочени към нарастването на относителния дял на населението в трудоспособна и намаляването на относителния дял на населението в подтрудоспособна възраст. Възрастовата структура на община Кресна може да се определи като регресивна, според класификацията на Г. Зундберг. Тя е много по-неблагоприятна от тази за областта, особено по-отношение на населението в надтрудоспособна възраст. Нарастващият брой и дял на старите хора поставя сериозни предизвикателства пред социално-осигурителната система, системата за социални подпомагане и здравеопазването. Проблемът с остаряването на населението на община Кресна и деформираната възрастова структура са изключително остри и значими. Основание за подобна оценка дава обстоятелството, че днешната структура ще определя възпроизводството на населението на общината и през следващите десетилетия. Неблагоприятната възрастова структура налага създаването на нови форми за социални услуги в общността, тъй като тенденцията е към увеличаване на лицата в надтрудоспособна възраст, които ще бъдат клиенти на тези услуги.

Образователна структура на населението

Образователната структура е характеристика, даваща представа за завършената степен на образование от населението. Тази структура е от голямо значение за развитието на Общината, защото от образователното ниво на хората зависи до голяма степен трудовото им участие, планирането на семейството, поведението им в семейството и обществото, социалният им престиж и личните им перспективи.

Население на 7 и повече навършени години по населени места и степен на завършено образование към 01.02.2012 година⁷

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години вкл., което още не посещава училище)
КРЕСНА	5173	378	2270	1609	639	223	42	12
ГР.КРЕСНА	3279	313	1587	891	298	150	29	11
С.БУДИЛЦИ	-	-	-	-	-	-	-	-
С.ВЛАХИ	5	..	-	..	-	-	-	-
С.ГОРНА БРЕЗНИЦА	548	25	218	208	82	15	-	-
С.ДОЛНА ГРАДЕШНИЦА	640	21	245	244	103	23	3	..
С.ЕЗЕРЕЦ	5	-	..	-	4	-	-	-
С.НОВО СЕЛО	-	-	-	-	-	-	-	-
С.ОЩАВА	66	-	..	28	25	6	..	-
С.СЛИВНИЦА	560	18	203	198	109	25	7	-
С.СТАРА КРЕСНА	70	-	10	36	18	-

Тенденциите в образователната структура на населението от Общината са насочени към нарастване относителния дял на хората с ВО и ПВО и намаляване дела на неграмотните и хората с ниска образователна степен.

Засега обаче състоянието на образователната структура на населението в община Кресна може да се определи като неблагоприятно. Това се потвърждава от по-ниския дял на населението в Общината с висше, полувисше и средно образование в сравнение с тези за страната и областта и по-високия дял на населението с основно и начално образование, в сравнение със средния за областта и страната. Прави обаче впечатление ниският дял на неграмотните, което е положителен факт и благоприятна предпоставка за развитието на общината в бъдеще. Неблагоприятна тенденция, която се наблюдава в цялата страна е натрупването на лица с висше образование в общинския център, което създава допълнителни предпоставки за концентриране на основните дейности в него и задълбочава затихващите функции на другите населени места в Общината.

⁷ Данни на НСИ от преброяване на населението през 2011

Етническа и религиозна структура на населението

Етническата принадлежност на хората оказва също силно влияние върху тяхното възпроизводство, поведение, трудова активност и въобще върху целия им живот, понеже той протича в определена общностна среда (семейна, по месторабота, по местоживеене и др.)

Самоопределяне на населението на община Кресна по етническа принадлежност⁸

Населено място	Брой лица, отговорили	Етническа група				Не се самоопределям
		Българска	Турска	Ромска	Друга	
КРЕСНА	5197	5137	4	21	18	17
ГР.КРЕСНА	3355	3313	..	15	..	13
С.ВЛАХИ	5	5	-	..	-	-
С.ГОРНА БРЕЗНИЦА	456	453
С.ДОЛНА ГРАДЕШНИЦА	656	648	-	5
С.ЕЗЕРЕЦ	5	5	-	-	-	-
С.ОЩАВА	64	64	-	-	-	-
С.СЛИВНИЦА	586	582	..	-
С.СТАРА КРЕСНА	70	67	-	-	3	-

От таблицата става ясно, че населението на Общината е еднородно в етническо отношение, което благоприятства развитието ѝ и не е предпоставка за социални конфликти. Относителният дял на българската етническа общност е с 12 пункта над средният за страната, докато дялът на ромите е около 4 пъти по-малък от средния за България.

В религиозна отношение населението на Общината е в още по-голяма степен еднородно, в сравнение с етническата му структура. Християните са 99,8 % от населението на община Кресна, докато мюсюлманите са едва 0,2 %. Основната част от мюсюлманите принадлежат към ромския етнос.

Състоянието на етническата и религиозната структура на населението в Общината се определя основно от социално-икономическото ѝ състояние. В тази връзка в перспектива може да се очакват значителни промени в горепосочените структури, ако се подобри и стопанското състояние на общината.

3.3.1.3. Естествено възпроизводство на населението

Брачност

През последните години този коефициент се запазва като средната брачност за периода 2009 - 2012г. са 12 брака. Коефициентът е по-нисък от същия за Областта. **Разводимост**

През периода 2009-2012г. коефициентът на разводимост в община Кресна се движи в границите 0,2-1,2 ‰. Тази висока амплитуда на стойностите се дължи основно на малкия брой жители, на чийто фон дори няколко развода дават високи относителни стойности.

⁸ Данни на НСИ от преброяване на населението през 2011

Като цяло обаче нивото на разводимост в община Кресна е по-ниско от средното за страната, което е отражение на здравите семейни традиции на местното население и е благоприятно за естественото му възпроизводство.

Раждаемост

Промени в раждаемостта на населението на община Кресна за периода (2009-2012г.)

	2009	2010	2011	2012
Общ брой живородени	34	40	44	44

Израз на ограничените демографски ресурси в община Кресна е и ниското ниво на раждаемостта (по-ниско от средното за областта и за страната). Имайки предвид състоянието на половата и възрастова структура на населението, структурата на изселващите и заселващите се в общината и тенденциите в тези характеристики и процеси, в бъдеще може да се очаква запазване и на ниските стойности на раждаемостта, което ще доведе до задълбочаване на негативните тенденции в демографското развитие на общината. За да се подобри демографската ситуация са необходими икономически мерки за стимулиране на раждаемостта (разкриване на привлекателни работни места, парични помощи, кредитиране на млади семейства и др.).

Смъртност

Промени в смъртността на населението в община Кресна за периода (2009-2012 г.)

Умирения	2009	2010	2011	2012
Общо	104	91	89	102

Поради влошената възрастова структура на населението в община Кресна (застаряване с бързи темпове) през последните 4 години, коефициентът на смъртност бележи увеличение и стойностите му са над средните за областта и страната. Това води до естествено намаляване на населението в общината и обезлюдяването на селата в нейната територия. При сегашното състояние на полово-възрастовата структура на населението и тенденциите в миграционната му подвижност в бъдеще стойностите на смъртността ще се запазят високи. Това е неблагоприятно от гледна точка на демографското и стопанско развитие на общината. За да се преодолее тази негативна тенденция, е важно да се подобри качеството на здравното обслужване.

Естествен прираст

В резултат от тенденциите в раждаемостта и смъртността на населението в община Кресна нарастват отрицателните стойности на коефициента на естествения прираст, което може да се определи като “напреднал процес на депопулация”. Днес той е с по-високи отрицателни стойности в сравнение с предишни с областта и страната, което се дължи на застарялата

възрастова структура на населението. В перспектива трябва да се вземат спешни икономически мерки с цел повишаването на раждаемостта в Общината и осигуряване на стабилен положителен естествен прираст на населението.

3.3.1.4. Миграция

Показател	Данни за 2012 година	
	Заселени	Изселени
Общо	57	107
Мъже	22	48
Жени	35	59

Миграционното салдо на община Кресна през последните години е постоянно отрицателно, като има ясно очертана тенденция към нарастване на неговия интензитет. Отрицателното миграционно салдо за Общината днес е основният фактор, определящ динамиката на населението ѝ. Продължават изселванията предимно на млади хора от Общината към областния център, столицата и зад граница. Основният мотив на изселващите се е “търсенето на работа”, което доказва недоброто стопанско състояние на Общината.

3.3.2. Социален статус и благосъстояние на населението

Община Кресна не е изключение в статистическата картина на доходите и бедността, типични за цялата страна. Докато периодът 2001-2007 г. се отличаваше с траен ръст на реалните доходи, от 2008г. се наблюдава тенденция към намаляване на доходите на населението, факт който е пряко повлиян от икономическата ситуация и утвърждаваща се трайна бедност в Общината. Това намаляване на доходите се отразява осезаемо върху популателната способност.

Доходите на населението в община Кресна се формират предимно в селското стопанство и разкритите шивашки цехове, които са основен източник на доход предимно за женското население. За съжаление към момента официалните данни за доходите на домакинствата и лицата не са представителни за общините (NUTS4, LAU1) в страната, тъй като статистиката на домакинските бюджети е основана върху сравнително малък обем на извадка от населението. Индиректен измерител за доходите на домакинствата могат да бъдат получени от анализа на средните годишни заплати на наетите по трудово и служебно правоотношение лица, отново по отношение предимно на секторите на индустрията и на услугите.

Община Кресна е реализирала следните проекти в сферата на развитието на социални услуги:

- **Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора - дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник” - фаза 2.**

Проектът „Заедно вкъщи” е изпълнен на територията на Община Кресна от 01.10.2009 г. до 01.10. 2010 година по Договор № BG051PO001-5.2.04-0129-C0001 по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.07 „Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора – дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник”-фаза 2 по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Бюджетът на проекта е 108 902,27 лева.

При предоставяне на услугите по проект „Заедно вкъщи” са обхванати 86 бенефициенти при заложен планиран брой 65 потребители и са назначени 46 социални асистенти и домашни помощници при планирани 29 бр.

- **Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора - дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник” - фаза 3**

Проектът се изпълнява по Договор № BG051PO001-5.2.07-0267-C-0001 по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.07 „Грижа в семейна среда за независимост и достоен живот на хора с различни видове увреждания и самотно живеещи хора – дейности „Социален асистент” и „Домашен помощник”-фаза 3 по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”. Бюджетът на проекта е 176 228.31 лева.

Общите цели на проекта са свързани с подобряване качеството на живот и социална интеграция на хората с увреждания и самотно живеещи възрастни хора чрез създаване на условия за ефективно упражняване на правото им на независимост и социално включване, включително и чрез упражняване правото на труд и намаляване на риска от зависимост от институционален тип грижи. Проектта се изпълнява на територията на Община Кресна от 01.01.2011 г. до 01.03. 2012 година, като предоставянето на услугите е 12 месеца.

Към момента има назначени 15 социални асистенти и 45 домашни помощника, които обгрижват 92 потребители на социалната услуга.

- **Проект „Подкрепа за достоен живот” по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG 051PO001-5.2.09 „Алтернативи”.**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Целите на проекта са фокусирани върху преодоляването на социалната изолация на семейства, в които има лица, зависими от постоянни грижи. Обхватът на проекта цели да отговори на повишеното търсене на услугата личен асистент от хора, които са в невъзможност да се самообслужват.

Продължителността на проекта е 19 месеца – от 08.10.2010 г. до 07.05.2012 г., като продължителността на предоставяната социална услуга е 14 месеца.

Бенефициент по проекта е АСП, а община Кресна е партньор. По проекта се предоставя социалната услуга „Личен асистент” на 16 потребители от 16 лични асистенти.

- **Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001-5.1.02 „НОВИ ВЪЗМОЖНОСТИ” по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”**

Проекто-предложение за създаване на социално предприятие „Спомагателни дейности”, обединяващо следните два типа социални предприятия:

А)Социално предприятие за озеленяване и благоустройство – производство на посадъчен материал в имот общинска собственост с. Долна Градешница, хигиенизиране, подобряване на околната среда на територията на общината, поддръжка на обществени паркове, улици, градини и др.

Б)Социално предприятие за извършване на технически дейности в подкрепа на общинската администрация – размножаване и попълване на документи, набор на текст, обслужване на населението за административни дейности, които общината не извършва и др.

При реализиране на проектното предложение в новосъздаденото социално предприятие ще бъдат наети следните лица от целевата група:

- Хора с трайни увреждания – 21
- Самотни родители и многодетни майки – 3
- Лица от малцинствени етнически групи – 10

- Специалисти - 12 лица, от които 4 наставници (индивидуални съветници), един социален работник и 4 отговорници

Бюджета на проектното предложение е 240 075 лв.

- **Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект BG051PO001-5.1.04-0108 „ПОДКРЕПА В ДОМА” по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Проекта е в процес на изпълнение и като резултат ще бъде постигнато надграждане и усъвършенстване на предоставянето на социални услуги в домашната сфера. Продължителността на проекта е 14 месеца. Бенефициент по проекта е Община Кресна. **Бюджетът на проекта е 167 205.01 лв.**

3.3.3. Заетост и безработица

Заетост

Икономически активното население (работната сила) включва лицата на 15 и повече навършени години, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки и услуги. Работната сила включва както заетите, така и безработните лица. Поради влошената възрастова структура, работната сила в община Кресна е във високите възрасти, и тази тенденция вероятно ще се задълбочава, поради миграция на младите хора от общината по посока Благоевград, София и страните от Европейския съюз.

Броят на наетите лица в аграрния сектор за община Кресна се равнява на 0,2 % от този за областта, а за секторите на индустрията и услугите тези стойности са съответно 1,0 и 1,5 %. По брой на заетите лица двете най-големи фирми в общината към 31.08.2013 г. са:

1. АД „Енергоремонт – Кресна” (Преработвателна промишленост)
2. ЕТ „Аделина стил-99- Искра Георгиева” (Строителна промишленост)

Наети лица по трудови и служебни правоотношения

Групи икономически дейности	Административно-териториална единица		
	Област Благоевград	Община Кресна	
		Общо	Дял от общото за областта
Общо	80 955	923	1.1
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	4 697	13	0.3

Производство на текстил и изделия от текстил; производство на облекло	21 780	215	1.0
Производство на продукти от други неметални минерални суровини	320	17	5.3
Металургия и производство на метални изделия, без машини и оборудване	819	150	18.3
Снабдяване с електрическа и топлинна енергия,газообразни горива и вода	1 314	14	1.1
Строителство	3 329	21	0.6
Търговия, ремонт на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството	5 824	128	2.2
Хотели и ресторанти	1 596	33	2.1
Транспорт, складиране и съобщения	3 069	15	0.5
Държавно управление и отбрана; задължително обществено осигуряване	3 391	67	2.0
Образование	9 782	139	1.4
Хуманно здравеопазване и социални дейности	4 465	61	1.4
Други дейности, обслужващи обществото и личността	2 425	48	2.0

За съжаление статистиката за заетостта с източник Националният статистически институт не отчита достатъчно адекватно заетостта в областта на селското стопанство и не е пригодена за ниските нива в административно-териториалното деление на страната, каквото е общинското и поради това тя се използва само за характеризиране на наетите лица, които са в трудови правоотношения с някакво юридическо лице (предприятие). Тъй като община Кресна е с предимно аграрен облик на стопанството, предоставената статистическа информация може да служи единствено за характеризиране на секторите на индустрията и услугите в рамките на общината. По показателя брой на заетите лица в индустрията и услугите търговията и производството на текстил и изделия от текстил и производството на облекла се отличават с най-висок относителен дял, съответно 13,9 % и 23,3 %.

Безработица

До 1989 г. безработица в рамките на общината практически не съществува. За изследвания петгодишен период (1999 – 2003 г.) с най-висока безработица, както в по-голямата част от страната е 2000 г. От 2001 до 2003 г. се наблюдава плавен спад в броя на регистрираните безработни лица и през 2003 г. стойностите са по-ниски, от тези в началото на изследвания период (1999 г.). Намаляването на безработицата се дължи предимно на различните програми на Правителството и особено на програмата на МТСП „От социални помощи към заетост”, но

трябва да се има предвид, че за съжаление не се наблюдава намаляване на броя на безработните лица на първичния пазар на труда. Заетите по програми на МТСП лица са с нисък образователен ценз и заетостта им в рамките на програмите е временна.

През 2012 г. равнището на безработица в община Кресна е 14.5 %, което е по-високо от средното за страната (12.4 %). По равнище на безработица община Кресна се нарежда на девето място сред 14-те общини съставлящи област Благоевград.

Равнище на безработица (%)					
	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.
Република България	5.6%	6.8%	10.2%	11.2 %	12.4%
Община Кресна	7,59%	8.15%	11.06%	14.29%	14.5%

Здравеопазване

Здравното обслужване на населението в общината се осъществява от четирима лекари, в т. ч. трима общопрактикуващи лекари, по-голямата част от които са съсредоточени в гр. Кресна. Понастоящем на територията на общината няма болнични заведения в договорни отношения с НЗОК, което налага този вид здравно обслужване да се провежда извън територията на общината, основно в Благоевград. Кадровото осигуряване на здравеопазването се допълва от петима стоматолози и 22 души с средно специално и полувисше медицинско образование.

Така описаната ситуация в здравеопазването в общината разкрива недоброто ниво на медицинско обслужване на населението, което от своя страна налага през следващия планов период да се работи за разкриването на един оборудван Диагностично-консултативен център. По този начин съществено ще се улесни достъпа на населението до по-качествени и добре организирани медицински услуги в общината.

3.3.4. Образование, култура и спорт

Образование

На територията на община Кресна към 31.08.2013 г. има 1 общообразователно училище - СОУ "Св. Св. Паисий Хилендарски"- гр.Кресна. В Общината е разкрита паралелка с профил "Предприемачество и бизнес", която подготвя местни кадри. Основните училища в селата Сливница и Долна Градешница са закрити след края на учебната 2007-2008 г.

Година	2011/2012			2012-2013			2013/2014		
	I-IV	V-VIII	IX-XII	I-IV	V-VIII	IX-XII	I-IV	V-VIII	IX-XII
Паралелки	8	8	4	8	8	4	8	8	4

Учители	15	15	10	15	15	10	16	14	10
Учащи се	171	165	80	152	167	71	380	151	77
Завършили 12 клас			23			20			

В СОУ “Св. Св. Паиций Хилендарски“ - гр.Кресна по всички учебни предмети преподават правоспособни преподаватели. По чужди езици има кадри за френски, руски и английски езици.

На територията на Общината има езикови и театрални школи и форми, които развиват неформалното образование.

На територията на Общината има една детска градини с три филиала в селата Горна Брезница, Долна Градешница и Сливница. Не се регистрират големи промени в броя на педагогическия персонал.

Година/показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Детски градини	1	1	1
Филиали	3	3	3
Деца, посещаващи детските градини	175	152	150
Педагогически персонал	17	17	17

Култура

Читалища и библиотеки

Година	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.
Читалища	4	4	4	4
Библиотеки	7	7	7	7

НЧ ”Култура” - гр. Кресна е създадено е през 1932 год. Има библиотека с фонд с около 20 000 тома, разпределени в два отдела- отдел за възрастни и отдел за деца. Читалището поддържа групи за автентичен фолклор, ансамбъл за народни песни детски танцов състав, диско-балет, клуб по художествено слово, курсове по английски език, математика и компютърна грамотност. В читалището от 2010г. има мажоретен състав, предоставя се безплатен интернет на потребителите и функционира клуб за народни танци.

Читалище „Стоян Богоев” - с. Горна Брезница е създадено през 1940 г. под името «Подем». Разполага с библиотека от 7 170 тома. Поддържа група за изворен фолклор.

Читалище „Христо Смирненски” - с. Долна Градешница е създадено през 1963 год. Разполага с библиотека от 5 000 тома. Поддържа група за автентичен фолклор.

Читалище „Гоце Делчев” - с. Сливница е създадено през 1998 год. Има библиотека с 1 200 заглавия. Поддържа група за автентичен фолклор.

Всички читалища имат за цел да съхранят и популяризират традициите на района, да помогнат за опазването на културните устои в общината. Настъпилата криза в културния и духовен живот в страната дава своето отражение и в община Кресна, но не дотолкова, че да прекъсне търсенето на възможности за оцеляване и развитие. Читалището е в основата на всички общински празници, с участието на танцовите състави и групите за автентичен фолклор. Успешна форма на обучение са и разкритите курсове по английски език и математика.

Музеи

На 04.09.2003год. бе възстановена музейната сбирка на общината в гр.Кресна. Целта ѝ е да съхрани движимите археологически паметници от района, да проследи хронологията на събитията в този край. Възстановяването ѝ е крачка в популяризирането на културно–историческото наследство в община Кресна. За съжаление общината не разполага с достатъчен финансов ресурс, за да си позволи добро музейно обзавеждане на залата, както и средствата за обогатяване на музейната сбирка. Това следва да бъде променено, тъй като тази сбирка може да послужи като допълнителна туристическа атракция.

Църкви

На територията на община Кресна се намират следните църкви, които са средища на духовен живот:

- Храм – паметник – Костница «Св. Иван Рилски» - гр. Кресна.
- Църквата «Св. Богородица» - с. Влахи. Най-старата църква в Кресненско, строена през 1750 год. (нефункционираща).
- Църквата «Св. Пророк Илия» - с. Влахи.
- Църквата «Св. Тодор Тирон» - с. Ощава.
- Църквата «Св. Архангел Михаил» - с. Стара Кресна. Построена е през 1856 г.
- Църквата «Св. Атанасий» - с. Горна Брезница. Строителството на църквата започва през 1914 г. и е осветена на 21 ноември 1923 г.
- Църквата “Св. Георги Победоносец” – с. Долна Градешница.

Празници и обичай

Благодарение на Общината, кметствата, читалищата, църквите и самите хора, празниците продължават да се честват, а обичаите – да се спазват. Освен общоприетите празници за територията на страната, на територията на община Кресна се празнуват:

06.01.	Богоявление-Йордановден
21.01.	Ден на родилната помощ
01.02.	Трифон Зарезан-празник на виното и лозарите

01.03.	Ден на самодееца
01.06.	Детски фестивал за народни песни и танци „Веселяче” <u>Културно събитие с международно участие</u>
м. юли	„Приятели на Пирин”-събор в м.Върбите
20.07.	Събор с.Влахи
02.08.	Събор с.Горна Брезница
15.08.	„Мой роден край”- земляческа среща
м. октомври	Събор с.Д.Градешница- Празник на плодородието
19.10	Празник на гр.Кресна
26.10	Празник на село Сливница- 26 октомври;

Спорт

Условията за спорт са най-добри в гр. Кресна, където има футболен стадион с 500 места. В по-големите села има функциониращи футболни игрища.

В гр. Кресна има три плувни басейна, от които функционира един – двата не функциониращи са собственост на МО. Басейните са една от атракциите за туристите на територията на общината и следва да бъдат поддържани. По този начин ще се увеличат услугите в сферата на туризма на общината.

Река Струма предлага отлични възможности за спортен риболов и рафтинг. На два км южно от Кресненското ханче ежегодно се организират Републикански състезания по слалом в течащи води в различни класове. Това е една от възможностите за привличане на повече туристи. Това следва да става, обаче не само по време на състезанията.

3.4. СЪСТОЯНИЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Силно разчлененият релеф и наклонените терени създават много трудности при изграждането и поддържането на различните обекти на техническата инфраструктура. Поради тази

причина, както и вследствие на ограничения финансов ресурс на Общината, въпросите по благоустрояването, водоснабдяването, канализацията и другите системи на териториално-селищното устройство изпъкват като едни от най-важните за бъдещото развитие на Общината. Към момента на актуализиране на настоящия план за развитие община Кресна реализира следните инфраструктурни проекти:

Реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа на с. Долна Градешница, финансиран по мярка 321 от ПРСР

Обща цел на проекта: Подобряване на условията за живот в с. Долна Градешница, чрез реконструкция на съществуващата водоснабдителна мрежа и повишаване нейната ефективност.

Предвижда се пълна реконструкция на основните клонове на вътрешната водоснабдителна мрежа. Размер на финансовата помощ : 2 692 550.00 лева

Реконструкция на вътрешната водопроводна мрежа на с. Горна Брезница, финансиран по мярка 321 от ПРСР

Цели на проекта:

- Реконструкция на водопроводната мрежа, обхващаща основните клонове на водопровода в село Горна Брезница;
- Намаляване експлоатационните разходи за поддръжката на водопроводната система;
- Премахване загубите на питейна вода по преносната система;
- Обезпечаване на всички жители на селото с качествена питейна вода;

Проектът предвижда - Пълна реконструкция на основните клонове на вътрешната водопроводна мрежа в село Горна Брезница община Кресна. Водопроводната мрежа на село Горна Брезница е 12,260 км, състояща се от един главен клон и 37 второстепенни. Предвидено е и подобряване на уличната настилка по централните улици на селото, където е изградена канализационната мрежа. Размер на финансовата помощ : 3 969 188.00 лева

Реконструкция и изграждане на улична мрежа, тротоари, площи, зелени площи и детски площадки на село Горна Брезница, община Кресна”, мярка 322 от ПРСР

Проектът предвижда - Цялостно благоустрояване на село Горна Брезница, включващо всички улици и обществени терени в селото. По проекта ще се извърши пълна реконструкция и изграждане на настилки, бордюри, зелени площи, кътове за отдих и детски игри. Размер на финансовата помощ : 1 420 168.48 лева

„Обновяване и развитие на населените места в община Кресна”, мярка 322 от ПРСР

Проектът се изпълнява на територията на гр. Кресна и село Сливница:

- Изграждане на уличната мрежа на село Сливница - Предвижда се изграждане на асфалтови улици с малко натоварване и тротоари
- Парк - градина кв. 12 А, с. Сливница с площ от 3630 кв.м. - Предвижда се залесяване с трайни дървесни видове, презачимяване на тревните площи, изграждане на алейна мрежа, фонтан, перголи, градински пейки, детска площадка с катерушки, пързалка, пясъчник, мини спортно игрище за футбол, баскетбол, волейбол. Предвидено е ограждане, осветление и кошчета за отпадъци за посетителите на парка.
- Осветление на площада на кметството на с. Сливница

- Осветление на парк-градина „Катранджиевия площад” - Парка е основен действащ атракцион на града и е средище на детска игра за малки и по-големи деца. Осветлението е единствената част от архитектурна гледна точка, която не е изградена, на територията му.
Размер на финансовата помощ : 1 341 173.25 лева

„Реконструкция обществени зелени площи, кътове за отдих и площадни пространства в село Горна Брезница, община Кресна”, мярка 322 от ПРСР

Проектът предвижда: оформяне на централната част на село Горна Брезница, включващо пълно преустройство на двора на бившето помощно училище. Ще се изградят кътове за отдих, цветарници и водно огледало, ще се постави осветление и парково обцавеждане. Ще бъде изградена сцена, която да бъде използвана за провеждане на обществени мероприятия на открито. Тротоарната настилка на прилежащите 3 улици ще бъде подменена изцяло и ще бъдат направени скосявания за осигуряване на езпрепятствен достъп на хора с двигателни увреждания.
Размер на финансовата помощ : 327 527.27 лева

„Изграждане на трасе и клуб за рафтинг – гр.Кресна”, мярка 313 от ПРСР

Проектът е в процес на изпълнение и като резултат ще бъде изградено трасе и клуб за рафтинг в гр.Кресна.Размер на финансовата помощ: 318 386.00 лева

„Грижата за децата – бъдеще за община Кресна”, финансиран по ОП „Регионално развитие”, Приоритетна ос 4: „Местно развитие и сътрудничество”Операция 4.1: „Дребномащабни местни инвестиции”, схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BG161PO001/4.1-01/2007 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна инфраструктура, допринасяща за устойчиво местно развитие”

Обща цел на проектното предложение: Общата цел на проекта е да се подобри качеството на предлаганите образователни услуги на територията на община Кресна, чрез модернизация на образователната инфраструктура.

Обекти:

1. Реконструкция на ЦДГ „Здраве” – гр. Кресна – 135 477 лв.

Изграждане на надстройка на трапезария на 2 етаж,ОВ на старата част, вертикална планировка на двора и осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания.

2. Реконструкция на Детска градина с. Сливница – 99 156 лв.

Ремонт и рехабилитация на детската градина и осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания.

3. Реконструкция на Детска градина с. Долна Градешница – 47 800 лв.

Ремонт на детска градина, канализационна система, водопроводна мрежа, електрическа инсталация и осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания.

4. Благоустройство на района на детската ясла – гр. Кресна – 225 734 лв.

Направа на нова ограда и детска площадка на детска ясла, подмяна на водопровод, тротоари, асфалтиране на улицата при детската ясла, осигуряване на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания.

5. СОУ "Св. Паисий Хилендарски"-град Кресна – 215 180 лв.

Смяна на елинсталацията и подобряване на енергийната ефективност

Силно пресеченият релеф в по-голямата част от територия на Общината обективно затруднява развитието на автомобилният транспорт, като основните пътни връзки са изградени главно по протеженията на долините. Най-важната пътна артерия е международния път Е-79,

които се явява единствения първокласен път на територията на Общината. В останалата си част, пътната мрежа е съставена основно от общински пътища, по-голямата част от които не са в добро състояние. Тъй като тази част от пътните комуникации е в основата на обслужването на населението в Общината и за достъпа им до общинския център, е необходимо планирането на значителни средства за поддържане и ремонтване на общинската пътна мрежа. В бъдеще чрез прокарване на трасето на автомагистрала „Струма“ значително ще се подобри достъпът до областния център, столицата и границата с Република Гърция, което от своя страна ще гарантира повишаване на инвестиционната атрактивност на територията на Общината.

Водоснабдяването на населените места в общи линии е приключено, като за водоснабдено се счита 99.7% от населението в общината. Проблемите, свързани със състоянието на водоснабдителната и канализационната инфраструктура, се разглеждат подробно в раздел 3.5.

Състояние на околната среда.

3.5.АКТУАЛИЗИРАНО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Събирането и анализирането на актуална информация за екологичната обстановка в община Кресна е изключително трудно, поради липсата на действаща система за мониторинг. Единични измервания се извършват само на определени компоненти на околната среда по графици на РИОСВ-Благоевград и във връзка с някои инцидентни замърсявания. Данните за генерираните количества ТБО са приблизителни, липсват конкретни данни от замервания на замърсени почви, а така също за доказано шумово и радиационно замърсяване на околната среда в Общината.

Въпреки недостатъчната екологична информация, липсата на големи промишлени предприятия на територията на община Кресна дава основание да се допусне, че тя се отличава с относително чиста и съхранена природна среда. Това, наред с наличието на шест защитени природни територии от различни категории и други атрактивни туристически обекти, е важна предпоставка тя да стане притегателен туристически център. Като се имат предвид намеренията на Общината за приоритетно развитие на туристическия сектор, една от главните задачи трябва да бъде опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Основни замърсители на околната среда на територията на Общината са няколко производствени предприятия, автомобилния транспорт и битата:

- “Енергоремонт” ЕАД-гр.Кресна – замърсява водите с отпадни води, които отиват в р.Струма, въздуха – чрез изпусканите газове при леенето на метали, а почвите – от натрупването на твърди производствени отпадъци от дейността си.
- Други фирми в гр. Кресна, замърсяващи околната среда са предприятието за добив и преработка на камък Раймар ЕООД (на изхода от града срещу ж.п гарата) и пункта за метални отпадъци на фирма „Паладия” ООД на терена на „Топливо” АД в гр.Кресна (извършва дейността си без официално разрешение, като използва терена и замърсява със складираните материали извън границите на пункта).
- Фирмите “Гръцки мрамор” ЕООД и “Бумар” – с.Долна Градешница замърсяват главно въздуха с прах от производствената им дейност. Почвите в прилежащите територии се замърсяват от получения шлам при обработката на мрамора и едри отпадъци от обработката на облицовъчни мраморни материали. В ограничен периметър около цеховете се замърсяват и почвите от отпадните води, използвани при преработката на мрамора.

- Цех за производство на пелети, който функционира на територията на Общината ЕТ „МЕИЛ КОМЕРС – ИЛИЯН ТОДОРОВ”, работи през нощта и замърсява въздуха с дим и сажди.
- Главният път Е-79 и ж.п. линията също създават условия за замърсяване на околната среда. Движението на автомобили и влакове е много интензивно и изгорелите газове замърсяват въздуха в гр.Кресна и с.Долна Градешница, тъй като тези магистрали минават през двете населени места. В непосредствена близост до тях има и повишено ниво на шума.
- Канализационните води в гр.Кресна и селата, зауства направо в р.Струма или нейните притоци. На територията на Общината няма изградени пречиствателни станции за отпадни води /ПСОВ/.
- Твърдите битови отпадъци на територията на Общината също оказват неблагоприятно въздействие върху състоянието на околната среда, тъй като недоброто управление на ТБО води до замърсяване на почвите, а от там на повърхностните и подпочвените води. Въпреки организираното сметоизвозване, съществуват и нерегламентирани сметища, които трябва поетапно да се ликвидират. Голям проблем е и липсата на депо за строителни отпадъци на територията на общината, което също е предпоставка за възникването на нерегламентирани сметища.
- Изградените ВЕЦ-ве на територията на община Кресна също влияят неблагоприятно на околната среда. Шестте ВЕЦ-а намиращи се в Общината са изградени на три реки: река Влахинска, река Ощавска и река Брезнишка. При голяма част от тях се забелязва замърсяване на реките, които биват затрупвани с битови и строителни боклуци. Също така през летният сезон има недостиг на вода за напояване, което води до нарушение на флората и фауната в районите на ВЕЦ-овете.

3.5.1. Нарушени територии

По данни от Поземлената комисия в община Кресна на територията на общината няма нарушени земи от добив на полезни изкопаеми.

3.5.2.Замърсяване на въздуха, водите и почвите:

Състояние на атмосферния въздух. Въздушният басейн се замърсява от дейността на “Енергоремонт” ЕАД – гр.Кресна, “Гръцки мрамор“ ЕООД (с.Долна Градешница) и цехът за производство на дървени въглища в м. “Солунско дере”. Интензивният автомобилен трафик по главния път Е-79 София-Кулата, минаващ през гр.Кресна и с.Долна Градешница, също причинява замърсяване на атмосферния въздух с вредни вещества.

За замърсяването на атмосферния въздух се съди по данните за общото количество на емисиите на вредни вещества в атмосферата по населени места, а така също по данни за емисиите на вредни вещества, постъпили в атмосферата в резултат от горивни и производствени процеси, включително от транспорта, селското стопанство и бита. Тъй като тези данни не са отнесени към някакви прагови стойности (ПДК), трудно е да се правят категорични изводи за степента на замърсяване на въздуха. Представа за общото количество на емисиите дават данните от следната таблица:

В разпределението на емисиите по населени места в община Кресна се установява пряка зависимост от големината на селищата и характера на стопанската дейност. Най-големи са емисиите в населените места с най-многобройно население – гр.Кресна, с.Горна Брезница, с.Долна Градешница и с.Сливница, като на общинския център се падат между 60 и 70% от общото количество на емисиите от вредни вещества в атмосферата. Замърсяването на въздушния басейн от останалите населени места е незначително.

Община Кресна има незначителен дял в общото замърсяване на въздушния басейн в областта, с изключение на емисиите от въглероден окис, за които не могат да се правят категорични изводи без допълнителни проучвания. В рамките на Общината основната част от източниците на замърсяване са концентрирани в общинския център, по-големите села и по протежение на главния път Е-79. Проблемите, свързани със замърсяването на атмосферния въздух налагат предприемането на мерки, сред които положителен ефект ще имат замяната на традиционните енергоносители с екологично по-безопасни (например, с природен газ и/или подмяна на остарелите отоплителни инсталации на въглища и нафта с модерни икономични и екологични съоръжения за изгаряне на биомаса), ограничаването на автомобилния трафик или извеждането на по-голямата част от него извън гр.Кресна и с.Долна Градешница, изграждането на зелени пояси и др.

Замърсяване на водите. Като цяло екологичното състояние на водите на територията на община Кресна е добро. По данни на МОСВ в проби от средното поречие на Струма се установява наличието на нитрити, нитрати и амониак над нормите, но липсва ясна закономерност в разпространението на замърсителите. Установено, че най-силно замърсеният участък на р.Струма е между устието на Благоевградска Бистрица и Кресненското дефиле, т.е. извън територията на община Кресна. В тази част от течението на Струма водите ѝ са от четвърта категория – силно замърсени води с биотичен индекс от 1,1 до 2,2. Това се дължи на кумулативния ефект от замърсяването на реката от индустриалните производства, земеделието и населените места в Пернишка и Кюстендилска област, на замърсяването от Благоевград, а също така на вливането в нея на някои притоци със силно замърсени води от четвърта категория, каквито са р.Джерман и р.Разметаница. На юг от Кресненския пролом до границата с Гърция водите на Струма подобряват качествените си характеристики и преминават от четвърта в трета категория. Основната причина за това е, че в Санданско-Петричкото поле Струма приема притоци с води от по-висока категория (първа и втора). В пределите на община Кресна водите на р.Струма са от трета категория (средно замърсени води) с биотичен индекс от 2,0 до 3,3, като всички вливащи се в нея малешевски и пирински притоци са от първа категория (незамърсени води с висок биотичен индекс – от 4,4 до 5,5). Това дава основание да се допусне, че на територията на Общината общото екологично състояние на Струма се подобрява.

Основният екологичен проблем на община Кресна по отношение на водите е свързан с факта, че няма изградени пречиствателни съоръжения и утаечни шахти за канализационните води. В гр. Кресна 100 % от населението е обхванато от канализационната мрежа. В селата Сливница и Долна Градешница – около 50-60%, а в с. Горна Брезница 30-40% от населението е обхванато от канализационната мрежа, но след приключване на инфраструктурните проекти те ще бъдат канализирани на 100%. В резултат на дългогодишната експлоатация, голяма част тръбите в канализационната мрежа на гр.Кресна са амортизирани, което също създава риск за здравето на хората. Това налага необходимостта от разширяване и реконструкция на канализационната мрежа в града. Има работен проект за изграждане на довеждащ колектор за отпадни води от канализацията в Кресна, за който се търси финансиране. По действащите разпоредби в страната в община Кресна трябва да бъде построена пречиствателна станция за отпадни води (ПСОВ) в срок до края на 2014 г.

Водите са подложени и на органично замърсяване от животновъдните ферми в кв.Моравска, в северната част на гр.Кресна и в м. „Ново село”. Замърсяването с органична маса е едно от най-тежките, поради продължителния период на нейното разграждане и голямото количество кислород, което се отнема при протичането на този процес.

Потребление на вода, доставена от общественото водоснабдяване.

В структурата на водопотреблението най-голям е дялът на питейно-битовото водоснабдяване – от общото количество доставена вода 78% (394 хил.м³) е вода, доставена за домакинствата. Доставени са по 228 л/ч/ден и по този показател община Кресна е на първо място в област Благоевград (преди общините Сандански – 215 л/ч/ден, Благоевград – 185 л/ч/ден и Банско – 168 л/ч/ден). Трябва да се има предвид, че водоснабдителните норми за питейни води за градско население в страната са около 100 л/ч/ден, което означава, че консумацията на вода в община Кресна значително надхвърля приетите нормативи. Това се дължи преди всичко на лошото състояние на водоснабдителната мрежа и големите загуби на вода в нея. Дялът на водоснабденото население в община Кресна е 99,7 % и по този показател общината е на четвърто място в Благоевградска област (при средна стойност на показателя за страната и за Югозападния район за планиране – 98,8, а за областта – областта 95,1 %). В същото време около 84 % от водоснабденото население е с режим на водоползването, поради честите аварии във водоснабдяването. С изключение на с.Влахи, всички населени места в Общината са запазени с водопроводни мрежи от етернитови тръби, които са амортизирани.

Замърсяване на почвите. На територията на Общината не работят предприятия, които да замърсят почвите с тежки метали или други опасни химически вещества. Ако има локални замърсявания, те биха могли да се дължат предимно на замърсяване около посочените предприятия в гр.Кресна и с.Долна Градешница, в местата с временни и нерегламентирани сметища и по протежение на пътните артерии от автомобилния транспорт. В Общината няма складове за съхраняване на пестициди и други опасни агрохимически вещества с изтекъл срок на годност. Усилията би трябвало да се насочат предимно за ликвидиране на нерегламентираните сметища и в борбата срещу ерозията на почвите чрез изпълнението на редица инженерни, лесокултурни и агротехнически мероприятия.

3.5.3. Управление на отпадъците

Освен проблема с отпадните води, друг важен екологичен проблем в Общината е управлението на системата за сметосъбиране. Общото годишно количество генерирани твърди отпадъци на територията на общината е около 4 хил. t, от които 1 хил. t са строителни, а 3 хил. t битови отпадъци. Това количество е в рамките на средната норма в страната (между 0,5 и 2 kg/жит/ден) за селища с население до 10 хил. жители. Морфологичния състав на отпадъците е следният:

Таблица Състав на депонираните отпадъци по сезони – община Кресна

фракции	лято	есен	зима	пролет
<i>храна</i>	6.21%	4.59%	3.18%	5.02%
<i>хартия</i>	2.98%	1.03%	3.52%	1.61%
<i>картон</i>	1.34%	3.88%	2.75%	2.45%
<i>пластмаса</i>	17.38%	12.94%	14.27%	13.80%
<i>текстилни</i>	6.75%	4.17%	4.28%	3.83%
<i>гума</i>	0.58%	0.08%	1.36%	0.70%
<i>кожа</i>	0.66%	0.00%	0.31%	0.32%
<i>градински</i>	3.94%	1.58%	5.79%	3.81%
<i>дърво</i>	0.00%	0.12%	0.00%	0.23%
<i>стъкло</i>	1.34%	3.63%	0.99%	2.30%
<i>метал</i>	1.44%	0.75%	0.25%	0.68%

<i>инертни</i>	0.00%	1.02%	0.00%	<i>0.00%</i>
<i>други</i>	57.28%	66.16%	63.18%	<i>65.13%</i>
<i>опасни</i>	0.13%	0.08%	0.14%	<i>0.11%</i>

. Към настоящия момент отпадъците от населените места в община Кресна се транспортират до Регионално депо за битови отпадъци, намиращо се в местността Могилата в община Сандански.

Проблем в тази област е и липсата на достатъчен брой съдове за събиране на отпадъците са недостатъчни и повечето от тях се нуждаят от подмяна. Община Кресна има сключен договор с компания „Екопак”, за разделно събиране на отпадъци. На територията на общината са разположени 16 тройки контейнери за разделно събиране на отпадъци.

3.5.4. Биологично разнообразие и защитени територии

Територията на община Кресна се отличава със значително ландшафтно и биологично разнообразие, дължащо се както на специфичните природо-географски условия на тази част от страната, така и на относително ограничените антропогенни въздействия върху околната среда. В границите на общината попадат изцяло или части от шест защитени територии – Националният парк Пирин, резерватът „Тисата”, защитената местност „Моравска” и природните забележителности „Орлите”, „Чинарите” и „Буйна”.

Национален парк Пирин. Общата площ на парка възлиза на повече от 40 хил. ха, от които близо 15 %, или над 6 хил. ха, попадат в административните граници на община Кресна. От парковата територия в пределите на общината над 5 300 ха се включват в землището на с.Влахи (което е 13,2 % от общата площ на парка) и съвсем малка част (около 670 ха или 1,7 % от общата площ на парка) – в землището на с.Стара Кресна. Посочените територии попадат в границите на парков район „Синаница”, който е единственият парков район, който е разположен върху площите на три общини – Кресна, Симитли и Струмияни. Офисът на парковия район се намира в гр.Кресна. Териториите, които стопанисва граничат на север - с ПР "Байови дупки", на изток - с ПР "Вихрен", на юг - с ПР "Каменица", а на запад - с държавните лесничейства на Симитли, Кресна и Струмияни. Парковата територия е обособена в три участъка, охранявани от трима служители. Четвърти охранителен участък, извън територията на парка, е резерватът "Тисата".

Около 76 % от парковата територия в общината принадлежи към горския фонд, а останалата част – към селскостопанския фонд. В горския фонд преобладава естествената растителност (75,2 %), а културните насаждения заемат само 2,5 % от залесената площ. Останалите 22,3 % са клекови формации. От дървесните видове най-често се среща белият бор – 51,6 %, следван от бялата мура – 31,7 %, и почти по равно смърч, бук, ела и трепетлика. Преобладават чистите насаждения (56,6 %), от които най-много са от бял бор. Смесените иглолистни гори заемат 33,6 %, от които най-голямо участие имат тези с преобладаване на бяла мура. Средната възраст на горите е 79 години. Културите са чисти, смесени иглолистни, смесени иглолистно-широколистни с или без преобладаване на белия бор. От общия дървесен запас (без клонои), 61,7 % се падат на насажденията от пети клас възраст. Най-голям е запасът на белия бор (46,4 %), следван от бялата мура (33,6 %) и смърча (9,6 %). Общата площ на селскостопанския фонд в границите на парковия район е около 1,44 хил. ха. От тях 4,1 % е заета изцяло от клекови формации. Останалата част е включва нелесопригодни земи (голини) – 41,7 % и високопланински пасища – 38,3 %. Благодарение на грижите на парковите служители се съхранява и увеличава биоразнообразието в парковия район. През 2004 г. е зарибено Синанишкото езеро с балканска пъстърва, увеличени са популациите на дивата свиня и вълка. Единствената хижа на територията на парковия район, е хижа Синаница с капацитет около 50 места. Годишно парковият район се посещава от над 3 500 български и чуждестранни посетители. Двата основни маршрута през територията на парковия район – от местността Мандрата през хижа Синаница към хижа Пирин и от местността Мандрата през местността Черната вода за хижа Яворов, са маркирани. Поставени са информационни табла, построен е информационният център "Влахинска река", който е част от цялостната информационна система, изградена от Дирекцията на парка. Мястото на центъра е подходящо, както за информиране на туристите, така и за охрана на горите от браконieri и пожари. През 2004 г. са изградени два заслона (в местността Зиданицата и в местността Черната вода. Разработва се съвместен проект с ЮЗУ за развитие на високопланинските пасища. През 2004 г. на територията на парковия район бяха извършени поддържащи и възстановителни лесокulturни дейности, като бяха отгледани 210 дка четири и петгодишни дървесни култури. Предприети са мерки за ограничаване на ерозията по западните склонове на вр.Шаралия. Чрез проект, финансиран от Българска фондация „Биоразнообразие”, бе открит подход към Пирин планина откъм община Струмияни, планирано е и изграждането на подход към вр.Пирин откъм местността Ширината (в

община Симитли) и изграждането на пастирски заслон в подножието на вр.Неврозум. Предстои и изграждането на информационна интерпретативна пътека "Древност и красота" по Влахинска река.

Резерват „Тисата”. Резерватът е разположен от двете страни на р.Струма в Кресненския пролом с обща площ 574,5 ха. Обявен е с Постановление на Министерски Съвет № 6663 от 05.12.1949 г. и със Заповед № 130 от 22.02.1985 г. с цел опазване на единственото в България компактно находище на дървовидна хвойна и медитерански биоценози. Резерватът попада в Държавно лесничество "Кресна", като обхватът му през годините е увеличаван и намаляван неколkokратно (увеличаване на площта му със Заповед № 440 от 09.12.1977 г. и със Заповед № 130 от 22.02.1985 г., и намаляване на площта му със Заповед No.844 от 31.10.1991 г.).

Уникалното биоразнообразие на резервата се дължи на това, че по Кресненския пролом преминава рязка граница между средноевропейския и средиземноморския климат, поради което на тази малка територия се концентрират повече видове растения и животни, отколкото където и да било другаде в България. Мястото представлява биологичен коридор за миграция на едри бозайници между планините на Балканския полуостров, както и миграционен път на птиците (Via Aristotelis). Редица растителни и животински видове тук са включени в Червената книга на България и на света, в Европейските закони и конвенции за защита на природното наследство. Това прави Кресненското дефиле една от най-важните територии за опазване на биоразнообразието в България. Тази територия ще бъде важна част от Европейската природозащитна мрежа NATURA 2000 след присъединяването на България към Европейския съюз.

Тук са открити 457 вида растения, като много от видовете са ендемични и/или реликтни. Наблюдава се голямо разнообразие от растителни съобщества – в южната част преобладават вечнозелените средиземноморски гори от дървовидна хвойна (наричана още „тиса”), а на север – студенолюбивите дъбови и липови гори. По речните брегове се издигат величествени гори от чинари, елша, черни тополи и върби. Резерватът „Тисата” и прилежащите територии в Кресненското дефиле включват местообитания на 58 вида бозайници, между които мечка, вълк, видра, белка, благороден елен, дива котка и др.; на 17 вида прилепи (повече, отколкото в цяла Средна Европа); на 232 вида птици, 135 от които гнездящи (скален орел, орел змияр, сокол орко, бухал, черен щъркел) и типични средиземноморски представители като голям маслинов присмехулник, белочела сврачка, испанско каменарче, планински кеклик и др. Срещат се още 31 вида земноводни и влечуги, 14 вида риби, 942 вида дневни и нощни пеперуди и др.

В момента едва 5% от територията на Кресненското дефиле е защитена в резервата "Тисата" и буферната му зона. Според Бернската конвенция Дефилето е обявено за КОРИНЕ-място (Site Code F00002500), което е един от седемте най-важни обекта за защита на биологичното разнообразие в България. По тези критерии дефилето ще стане част от европейските екологични мрежи EMERALD и NATURA 2000, а освен това част от него е определена като орнитологично важно място по критериите на Bird Life International. Предприемат се стъпки за обявяването на цялото Кресненско дефиле за защитена територия, която в перспектива може да прерасне в Трансграничен природен парк с Република Македония.

Уникалният характер на резервата „Тисата” и прилежащите му територии изискват изключително внимание при реализирането на проекта за изграждане на АМ „Струма” в района на Кресненското дефиле. Много представители на обществеността, на научни институции и НПО се противопоставиха на този проект, поради заплахата от унищожаване на биоразнообразието и естествените местообитания на организмовия свят в дефилето. Според проекта магистралата трябва да мине през буферната зона на резервата, а по-на юг – да „подсече” пясъчния хълм „Мело”, който е една от забележителностите на града. Голяма част и от малкото плодородни земеделски земи по терасите на Струма вероятно ще бъдат унищожени от строителството на магистралата. Още през 2001 г. е предложен алтернативен вариант за извеждане на трасето на магистралата извън дефилето и гр.Кресна, според който трасето трябва да минава на около 5 км източно от пролома и на 2 км от града по склонова заравненост с н.в. 500-600 m. По този начин се избягват населените места, обработваемите земи, най-ценните природни местообитания и биологични коридори, минералните извори в района и съществуващия газопровод. При този вариант трасето на магистралата ще минава на 6 km от Националния парк Пирин, без да го засяга. Реализацията на алтернативния проект обаче налага да се изградят тунели и виадукти в пролома, което ще оскъпи строителството. От друга

страна, отклоняването на трасето на магистралата от гр.Кресна ще има дългосрочен негативен ефект върху социално-икономическото развитие на града, тъй като през него няма да преминава икономически важния международен транспортен коридор. Очевидно е, че при решаването на проблема с трасето на АМ Струма задължително трябва да се отчитат интересите на всички заинтересовани страни, включително на местното население и НПО.

4. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT анализ)

При оценъчните и прогнозните изследвания обикновено се използват два подхода – емпиричен и експертен. При емпиричния подход се извеждат закономерности с помощта на статистически и математически модели. При експертния подход се разчита главно на опита на експертите, като се допуска, че те имат нужния капацитет да разкриват закономерности и да правят синтезирани достоверни оценки, без да е необходимо да се разработват сложни математико-статистически модели.

SWOT-анализът спада към експертната група методи, но той не може да бъде разработен без необходимата изходна информация. За първи път този метод за анализ е използван в научните разработки, посветени на управлението (мениджмънта) на фирмите. По-късно SWOT-анализът е пренесен и в други области като регионално планиране, околна среда, туризъм и др.

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на предприсъединителните и структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на фирмата, сектора или региона, както и периодична оценка на мястото ѝ в бранша (за сектора – мястото му в регионалното или националното стопанство, а за региона – позицията му в рамките на страната). Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолені.

Географско положение на община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> важно транспортно-географско положение за осигуряването на пътните връзки в Югозападна България и с Република Гърция чрез първокласния път Е-79 и ж.п. линията София-Кулата; относителна близост до областния център гр. Благоевград; сравнително добро състояние на пътните връзки към съседните общини. 	<ul style="list-style-type: none"> като цяло периферно географско положение на общината в района за планиране и страната; не се реализират достатъчно възможностите за трансгранично сътрудничество; вътрешна периферност спрямо общинския център на някои селища поради сложния релеф и недоброто състояние на междуселищните пътни връзки в общината.
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> построяване на АМ „Струма” подобряване на състоянието на общинските пътища; засилване на трансграничното сътрудничество; 	<ul style="list-style-type: none"> Продължително отлагане във времето на построяването на АМ „Струма” липса на достатъчно финансови средства за подобряване на състоянието на републиканската и общинската пътна мрежа; засилване на вътрешната периферност на по-малките селища в общината, в резултат от обезлюдяване и по-нататъшния им стопански упадък.

Природни условия и ресурси на община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> наличие на скални феномени в Кресненското дефиле и парковата територия на общината, представляващи ценен природен ресурс за развитието на алтернативен туризъм (познавателен, екотуризъм и др.); агроклиматичните условия благоприятстват отглеждането на топлолюбиви ранни и средно-ранни земеделски култури; многобройни термоминерални извори, които са ценен ресурс за развитие на балнеолечебния туризъм; значителен хидроенергиен потенциал на р.Струма и на част от нейните притоци; многобройните реки и водоеми в 	<ul style="list-style-type: none"> територията на общината попада в зона с повишен сеизмичен риск; проявява на свлачищни и срутищни процеси, влияещи неблагоприятно върху състоянието на инженерната инфраструктура; общината като цяло е бедна на полезни изкопаеми; няма изкопаеми горива на нейната територия, поради което съществува зависимост от внос от други райони, без това да е сериозен лимитиращ фактор за развитието на общината; дефицитът в баланса на овлажнението през активния вегетационен период задължително налага прилагането на изкуствено напояване, оскъпяващо земеделското производство; проява на неблагоприятни хидро-климатични явления като интензивни извалявания, речни прииждания, пороища и др. наличие на фрагментарно развити почви с ниски

<p>общината благоприятстват развитието на краткотраен седмичен отдих и риболовен туризъм;</p> <ul style="list-style-type: none"> • сравнително високи бонитетни оценки на почвите за отглеждане на ориенталски тютюн, картофи, ливадни фуражни култури, за пасища и някои трайни насаждения, включително и за лозя; • добро общо състояние на горските ресурси в общината; • горите имат важно стопанско, водоохранно, противоерозионно и рекреационно значение, а наличието на разнообразен дивеч в тях благоприятства развитието на ловен туризъм; • значително ландшафтно и биологично разнообразие на територията на общината с наличие на множество уникални защитени видове. 	<p>агропроизводствени свойства (повечето почви в общината са средно и силно ерозирани);</p> <ul style="list-style-type: none"> • на някои места е понижено почвеното плодородие в резултат от антропогенната дейност (нарушаване целостта на почвената покривка, ускорена почвена ерозия, киселяване на почвите и др.); • известна част и от малкото обработваеми земи не се използва, което се дължи предимно на обезлюдяването на планинските територии, на раздробяването на земеделските земи на многобройни разпръснати маломерни парцели, на негодността им за механизирана обработка поради сложния релеф и недостатъчната финансова подкрепа за земеделските производители за осигуряване на съвременна агротехника, торене и растителна защита. • на места горската растителност е с влошени характеристики (закелевялост, ниска биопродуктивност, слаба водоохранна функция, заболявания по горите); • залесява се предимно с иглолистни дървесни видове, което влошава водоохранните функции на горите и ограничава развитието на пасищното животновъдство; • недостатъчен брой високо-квалифицирани кадри в горското стопанство.
<p>Възможности</p>	<p>Заплахи</p>
<ul style="list-style-type: none"> • разработването на значителните запаси от минерални води ще позволи да се реализират различни проекти за развитие на балнеолечебен туризъм и за водоналивно производство; • провеждането на залесителни и укрепителни мероприятия във водосборите на реките ще доведе до ограничаване на почвената ерозия и пороищата; • малката площ на подходящите за земеделски територии налага стриктно спазване на екологичните изисквания при строителните дейности, като нарушените терени, трябва задължително да се рекултивират. • разработване и реализиране на проекти по линия на структурните фондове на ЕС в сферата на устойчивото стопанисване на горите, запазването на биологичното разнообразие и екологичното равновесие; • реализацията на плана за управление 	<ul style="list-style-type: none"> • недостиг на финансови средства за реализиране на проекти в областта на ефективното използване на природните ресурси и опазване на околната среда; • безразборно строителство на малки ВЕЦ по Струма и нейните притоци за усвояване на хидроенергийния им потенциал; • плитката циркулация на подземните води в речните тераси по Струма и нейните притоци ги прави лесно уязвими на антропогенно замърсяване; • засилване на засушаванията или увеличаване на интензивните валежи в резултат от евентуални промени в климата; • намаляване дела на обработваемата земя и влошаване на структурата на земеползването в резултат от прекалено раздробяване на земеделските имоти; • намаляване на водните ресурси и влошаване на техните качествени характеристики в резултат от антропогенната дейност; • липса на законодателство, регламентиращо изискванията за опазване и управление на ландшафтите и непълнота на законодателството за опазване на биоразнообразието;

<p>на НП „Пирин” и на лесоустройствения проект на ДЛ „Кресна” ще доведе до устойчиво екологосъобразно използване на горските ресурси в общината;</p> <ul style="list-style-type: none"> • подобряване на системата за контрол и управление на дърводобива при строго съблюдаване на екологичните изисквания и предписанията на лесоустройствения проект; • подобряване състоянието на горския фонд, засегнат от незаконни сечи, природни бедствия, съхнене, болести и пожари; • осъществяване на хидротехнически мероприятия с цел регулиране на речния отток, подобряване на водоснабдяването на населените места и осигуряване на води за напояване на достъпни за земеделските стопани цели; • след допълнителни проучвания е възможно увеличаване обхвата на защитените територии, прекатегоризиране на част съществуващите и обявяване на нови защитени територии; • предприемане на мерки за съхраняване на уникалния растителен и животински свят в Кресненското дефиле, който е застрашен от изграждането на АМ „Струма”; • възможности за увеличаване на лесистостта на територията чрез залесяване край населените места, реките и водните площи с бързорастящи дървесни видове. 	<ul style="list-style-type: none"> • засилване на негативните влияния от прекомерно развитие на туристическия сектор; • опасност от засилване на неконтролираната сеч в реституираните гори.
--	--

Демографска ситуация в община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • половата и брачната структура на населението са относително благоприятни за нормалното естествено възпроизводство на населението и осигуряването на работна ръка; • поради относително еднородния етнически състав на населението в общината няма напрежение и опасност от конфликти; • относително високото образователно равнище на населението в общинския център е благоприятна предпоставка за социално-икономическото развитие на общината; • повишена мотивация сред младите хора в общината за повишаване на квалификацията им и образователното им ниво, поради осъзнаването на предимствата по-високата образователна степен при търсенето и намирането на работа. 	<ul style="list-style-type: none"> • влошена („регресивна“) възрастова структура на населението, което води и до нарастване на отрицателните стойности на естествения прираст; • по-нисък дял на хората с висше и полувисше образование и по-висок дял на лицата с основно образование; • нивото на раждаемостта е по-ниско от средното за областта и страната; • основен демографски проблем в общината е отрицателният естествен прираст в комбинация с отрицателен миграционен баланс; • общо намаляване на броя на населението и концентрирането му в общинския център и по-големите села в общината; • бедност на голяма част от селското и немалка част от градското население • висока миграционна подвижност към по-големите градове в областта, към други региони на страната и чужбина;
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • разработване и реализация на проекти, насочени към създаване на предпоставки за задържане на населението в общината; • повишаване на доходите, подобряване на инфраструктурата и качеството на живот на хората; • диверсификация на икономиката и осигуряване на работни места за задържане на икономически активното население; • подобряване на образователната структура на населението в общината с акцент върху професионалното обучение на младите хора. 	<ul style="list-style-type: none"> • бързото застаряване на населението в бъдеще ще създава сериозни проблеми за социално-икономическото развитие на общината; • отрицателният естествен прираст, дължащ се на намалената фертилност и на неблагоприятната възрастова структура на населението ще окаже неблагоприятно влияние върху неговото възпроизводство в перспектива; • миграциите на населението (главно на младите поколения) ще продължават да оказват и в бъдеще негативно влияние на останалите демографски параметри; • съществува опасност от демографски срив и още по-голямо обезлюдяване на малките населени места, ако се запазят съществуващите тенденции; • недостатъчен капацитет на държавните и местните власти и липса на достатъчни финансови средства за реализиране на проекти, насочени към неутрализиране на причините за демографския колапс в общината и към подобряване на качествените характеристики на демографския потенциал.

Икономическо развитие на община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • значителен е дялът на малките предприятия от общия брой на фирмите в общината, което е предпоставка за по-голяма адаптивност и гъвкавост на местната икономика към предизвикателствата на пазарната икономика; • относителна макроикономическа стабилност на малките предприятия в общината; • наличие на значителен трудов ресурс с богати традиции в лозарството, тютюнопроизводството, зеленчукопроизводството и животновъдството; • макар и бавно нараства дялът на висококвалифицираните образовани и предприемчиви млади хора в общината; • значителен потенциал за развитие на горското стопанство и за добив на недървесни горски ресурси (билки, горски плодове, гъби, дивеч, рибни ресурси и др.); • засилен контрол върху незаконните сечи в горите; • разнообразните природни и антропогенни туристически ресурси са предпоставка за развитие главно на „меки“ форми на туризма – познавателен, културен, еко- и селски туризъм; • близостта до други значими туристически обекти в тази част на страната (НП „Пирин“) позволява включването на местните забележителности в общи маршрути за региона. 	<ul style="list-style-type: none"> • по размера на произведения брутен вътрешен продукт (БВП) общината е на едно от последните места в страната; • икономическата активност е съсредоточена главно в общинския център и по-големите села в общината; • липсват големи селища – опорни центрове на икономическото развитие на общината; • недостатъчно са развити партньорските връзки между бизнеса и органите на държавната и местната власт; • използват се остарели технологии и амортизирани съоръжения, непълноценно работят предприятията, относително ниска е конкурентноспособността им; • микро-фирмите (с до 10 души наети) нямат сериозен принос в общинската икономика, въпреки големият им брой; значителна част от тях работят по неритмични поръчки на малки серии (на „ишлеме“); • закрити са повечето промишлени дейности в цеховете в малките населени места; • състоянието на инфраструктурата в малките селища отблъсква инвеститорския интерес; • пазарът е свит, търсенето на стоки и услуги е малко, поради относително ниските доходи на населението в общината; • малка площ на обработваемите земи с недостатъчен за интензивно земеделие агроекологичен потенциал; • значителен дял от земеделските земи са силно ерозирани, което налага провеждането на редица скъпо струващи противоерозионни мероприятия; • селското стопанство като цяло има натурален характер и ниска стоковост; • висок дял на аграрния сектор, но това е поради липса на развити други алтернативни икономически дейности; • разпокъсаност на собствеността на земята, обусловена от специфичния пресечен терен на територията на общината; • като цяло в общината се произвежда екологично чиста земеделска продукция, но по-голямата част от нея е за задоволяване на личните нужди и няма стоков характер; • все още неголяма част от земеделските

	<p>производители са регистрирани като такива и не могат да ползват държавни субсидии;</p> <ul style="list-style-type: none"> • земеделските производители не разполагат с необходимите финансови ресурси за закупуване на висококачествен посадъчен материал и за прилагане на модерна агротехника; • отрицателно влияние върху земеделското производство оказват ниските изкупни цени и недостатъчните възможности за реализация на продукцията; • растениевъдството създава сезонна заетост на част от работната сила, която не намира алтернатива в други икономически дейности; • не се използва достатъчно големият потенциал на аграрната наука и практика; • поливните земи имат ограничена площ, а напоителните съоръжения в голямата си част са занемарени; • поради монополно налаганите ниски изкупни цени, тютюнопроизводството не може да се смята за перспективно, а по-скоро се явява като заместител на липсващите алтернативи. • няма реален пазар на земята, което е характерно и за страната като цяло; • все още земеделските производители изпитват големи затруднения при получаването на изгодни кредити; • земеделските стопани почти не са запознати с европейските изисквания за качество на продукцията; • не се използва достатъчно ефективно горското богатство на територията на общината за подобряване на нейното социално-икономическо положение, за развитието на отдиха и ловния туризъм; • залесява се предимно с иглолистни видове, които имат по-ниски водоохранни и противоерозионни функции; • богатият туристически потенциал не се използва пълноценно, а интересът към общината от страна на туроператорските фирми е недостатъчен; • недостатъчно е развита материалната база и съпътстващата инфраструктура на туризма; • привличането на туристи в общината и качествено им обслужване се ограничава от недостатъчната рекламно-информационна и маркетингова дейност.
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • разработване и реализиране на комплексна програма за икономически 	<ul style="list-style-type: none"> • закриване на предприятия, в т.ч. и приватизирани; • липсата на млада работна сила в малките населени

<p>подем на общината и увеличаване темпа на нарастване на БВП, с цел догонването на други общини, съизмерими по потенциал за развитие с община Кресна;</p> <ul style="list-style-type: none"> • привличане на инвестиции в инфраструктурното изграждане, туризма, земеделието и индустрията; • разработване и реализиране на програми и проекти за интензифициране на развитието на икономически изостанала периферия в общината; • ефективно използване на наличната МТ база и разработване на атрактивни туристически пакети услуги; • по-активно участие с проекти по международни програми за развитието на земеделието, туризма и инфраструктурата; • необходимо е разработване на стратегия за повишаване капацитета за усвояване на средствата от структурните фондове на ЕС; • благоприятните агроклиматични условия дават шанс на общината в развитието на биологично земеделие по европейски стандарти; • необходимо е провеждане на обучителни семинари относно изискванията за екологично производство, условията на европейски пазар, повишаването на пазарните умения и агротехническата култура на земеделските производители; • необходима е комасация на земята и стимулиране на икономическия интерес за сдружаване на отделните собственици за създаване на по-големи масиви, прилагане на модерни методи на земеделие и защита на общите интереси; • внедряване на нови сортове и породи в растениевъдството и животновъдството; • възстановяване и разширяване на напоителните системи; • изграждане на преработвателни предприятия за селскостопанската продукция; • високи темпове в развитието на 	<p>места, поради изчерпване на демографския им потенциал, ще усили в бъдеще темпа на социално-икономическия упадък на тези територии;</p> <ul style="list-style-type: none"> • нелоялната конкуренция от внос на земеделска продукция; • системата за инвентаризация и планиране на национално ниво не отговаря в достатъчна степен на изискванията за природосъобразно, многофункционално и устойчиво стопанисване на горите; • липсва система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в горските екосистеми; • липса на мащабни научни разработки, насочени към оценка на влиянието на горскостопанските практики върху биологичното и ландшафтното разнообразие в страната, областта и общината.
---	---

<p>туризма в страната;</p> <ul style="list-style-type: none"> • формиране на местен туристически продукт, осигуряващ „разпознаваемост” на общината на туристическия пазар; • подобряване на туристическата инфраструктура чрез привличане на български и чуждестранни инвестиции; • развитие на съпътстващи туристически услуги (транспортни, хотелски, развлекателни и др.) в съответствие с международните стандарти, с цел задоволяване на разнообразните потребности на българските и чуждестранните посетители; • цялостно подобряване на качеството на туристическото обслужване. 	
---	--

Състояние на социалната сфера в община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • сравнително добро качество на работната сила, но преди всичко в общинския център; • в ход са различни проекти за насърчаване на заетостта и в сферата на социалното подпомагане с цел намаляване на високата социална цена на прехода; • наличие на квалифициран, но недостатъчен медицински персонал; • наличие на добре подготвени педагогически кадри в общината; • разнообразни културни прояви в културния календар на общината; • наличие на средища на културно развитие (културно-исторически паметници, читалища, библиотеки, религиозни храмове и др.); • наличие на богато културно-историческо наследство, което е важен ресурс за развитието на туризма; 	<ul style="list-style-type: none"> • поради демографския срив постоянно намалява броят на икономически активното население в общината; • поради липсата на други опорни стопански центрове, голяма част от наетите лица са предимно в общинския център; • тенденцията на колебливо увеличение на доходите не се отразява осезаемо върху покупателната способност, поради изключително ниската база и трайно деформираното потребление; • средногодишната заплата в общината е по-ниска както от средногодишната заплата в областта, така и в страната; • социален проблем представляват високите относителни дялове на продължително безработните, безработните жени, безработните младежи, безработните с намалена работоспособност и безработните без образование, квалификация и професия. • в общината не се наблюдава нарастване на работните места на първичния пазар на труда; • в населените места в общината се чувства недостиг на квалифицирана медицинска помощ; • поради задълбочаващата се демографска криза, броят на учениците постоянно намалява, което води до закриване на паралелки, училища и детски

	<p>градини, до увеличаване на безработицата сред учителите;</p> <ul style="list-style-type: none"> • професионалното образование в общината като цяло не е развито, а част от безработните са без специалност и без професионална квалификация; • работещите в образователната сфера имат нисък и демотивиращ социален статус; • не достигат финансови средства за поддържане и усъвършенстване на материалната база на учебния процес; • не достигат финансовите средства за развитието на културата и поддържането на богатите културни традиции в общината; • не достигат финансови средства за читалищата, за съхраняване и възстановяване на културно-историческите паметници в областта; • все още недостатъчно ефективно се използва богатото културно-историческо наследство за развитието на туризма; • поради ограничените финансови средства, читалищата не могат да реализират дейности, свързани с попълване на библиотечните фондове, популяризирането и съхраняването на местните фолклорни обичаи и традиции и др. • липсата на достатъчно финансови средства за поддържането на базите и съоръженията, за екипировка на спортистите и др. е основен проблем пред развитието на спорта в община Кресна.
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • разработване и реализиране на програми и проекти за насърчаване на заетостта, за квалификация и преквалификация и обучение през целия живот; • осигуряване на временна заетост по различни програми, включително при реализиране на инфраструктурни проекти, на проекти в земеделието и горското стопанство; • развитие на професионално образование, насочено към реалните потребности на пазара на труда в общината; • по-активно включване на НПО в сферата на професионалното обучение, квалификацията и преквалификацията; • усъвършенстване на законодателството в сферата на здравеопазването и образованието в 	<ul style="list-style-type: none"> • задълбочаването на демографската криза ще доведе до още по-голямо намаляване на икономическата активност на населението, до увеличаване на броя на закритите училища и детски градини, до повишаване на равнището на безработицата сред учителите; • продължаващият социално-икономически упадък на малките населени места ще засили външната миграция на икономически активно население; • намаляването на темповете на икономическо развитие ще повиши равнището на безработицата, ще увеличи дела на лицата без здравноосигурителни вноски и ще увеличи социалните разходи за тях; • липса на мотивация за работа сред лица, за които социалното подпомагане е начин на живот;

<p>съответствие с европейските изисквания;</p> <ul style="list-style-type: none"> • подобряване на материалния статус на учителите и на системата за повишаване на тяхната квалификация; • разработване и реализиране на проекти за съхраняване и възстановяване на богатото културно-историческо наследство в областта; • обогатяване на културния календар в общината с допълнителни културни прояви; • разработване и реализиране на проекти за популяризиране в страната и чужбина на културните традиции в общината, за превръщането им в туристически продукт. 	
--	--

Състояние на техническата инфраструктура в община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • развити са транспортни връзки с областните центрове гр.Благоевград и с някои от общинските центрове на съседните общини; • през територията на общината преминава транспортния трафик по шосе Е-79 и ж.п. линията София-Кулата, което е благоприятен фактор за социално-икономическото развитие на общината; • в селищата на общината (с изключение на с.Влахи) са изградени в различна степен водоснабдителна, канализационна и електроснабдителна мрежи; 	<ul style="list-style-type: none"> • на територията на общината липсва транспортен възел с областно, регионално или национално значение (транспортният трафик на територията на общината има преди всичко транзитен характер); • недоброто общо състояние на техническата инфраструктура в общината и особено в по-малките населени места отблъсква инвеститорския интерес; • по-голямата част от територията на общината се обслужва единствено от общинската пътна мрежа, чието състояние не е добро; • поради сложния релеф гъстотата на пътната мрежа е под средната за областта и страната; • проявата на свлачища по пътищата изисква допълнителни средства за укрепителни мероприятия; • в с. Влахи липсва централно водоснабдяване; • доставените количества вода са значително над средните за страната, което се дължи на значителни загуби на вода и честите аварии във водоснабдителните мрежи; • преобладаващата част от водопроводната мрежа в общината е от етернитови тръби, които са с изтекъл срок на годност и са забранени за водоподаване (освен, че пораждаат хигиенно-санитарни проблеми, те са предпоставка за

	<p>възникване на аварии и загуба на питейна вода);</p> <ul style="list-style-type: none"> • остър санитарно-хигиенен проблем е лошото състояние и недостатъчният обхват на канализационните мрежи; • на територията на общината липсва ПСОВ; • ограничител за ефективното използване на поливните земи е високата цена на водата за напояване и занемаряването на хидромелиоративните съоръжения;
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • подобряването на състоянието на общинската пътна мрежа ще подпомогне социално-икономическото развитие на малките населени места и на общината като цяло; • подобряването на състоянието на инфраструктурните инженерни мрежи ще подпомогне местната икономика и обслужването на населението; • разработването на устройствени планове за територията на общината и населените места, ще даде възможност за трайно решаване на редица проблеми, свързани с подържането и подобряването на техническата инфраструктура и благоустройството на населените места; 	<ul style="list-style-type: none"> • забавяне на изграждането на АМ „Струма“; • неосигуряване на финансови средства за ремонт и поддръжка на пътищата от републиканската и общинската пътна мрежа; • недостиг на финансови средства за модернизация на водопроводната мрежа и изграждане на ПСОВ в гр. Кресна; • недостиг на необходимите финансови средства за подобряване състоянието на канализационната мрежа в населените места;

Състояние на околната среда в община Кресна

SWOT-анализ

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none"> • чиста и съхранена природна среда на територията на общината; • общото състояние на компонентите на околната среда е добро – няма територии и обекти, които се отнасят към 14-те “горещи екологични точки” в страната; • липсват големи предприятия, които да замърсяват въздуха, водите и почвите на територията на общината; • на територията на общината няма нарушени земи в резултат от добив на полезни изкопаеми; 	<ul style="list-style-type: none"> • съществуващата канализационна мрежа е амортизирана и се нуждае от реконструкция и разширяване; • лошото състояние на водопроводната мрежа в населените места е причина за чести аварии във водоснабдяването и на големи загуби на вода в нея; • етернитовите тръби във водоснабдителните мрежи са опасни за здравето на хората и трябва да бъдат подменени.

<ul style="list-style-type: none"> • екологичното състояние на почвите позволява практикуването на биологично земеделие и производство на екологично чиста продукция; • не е констатирано влошаване на радиационната обстановка в областта; • общината разполага с разработена „Програма за опазване на околната среда”, в която са обосновани редица мерки за решаване на проблемите. • територията на общината попада в район с висока значимост по отношение на биологичното разнообразие от ендемични и редки видове; • наличие на мрежа от шест защитени природни територии и атрактивни туристически обекти, благоприятстваща развитието на алтернативен туризъм; 	
<p style="text-align: center;">Възможности</p>	<p style="text-align: center;">Заплахи</p>
<ul style="list-style-type: none"> • развитие на екологосъобразна и икономически ефективна стопанска структура на общината с акцент върху „меките” форми на туризма; • усъвършенстване на екологичното законодателство в съответствие с европейските изисквания и новите социално-икономически условия; • внедряване на съвременни информационни технологии в управлението околната среда и природните ресурси, вкл. Географски информационни системи (ГИС); • изграждане на мониторингова мрежа за състоянието на околната среда; • реализиране на проекти за дългосрочно решаване на проблемите, свързани с управлението ТБО; • за да се намали рискът от замърсяване на водните ресурси, трябва да се изгради ПСОВ; • предприемане на мерки, сред които положителен ефект ще имат замената на традиционните енергоносители с екологично по-безопасни (газифициране и/или използване на биомасата като енергоносител), ограничаването на автомобилния трафик в населените места или извеждането на част от него извън селищата, изграждането на зелени пояси и др. • повишаване на екологичната култура на населението, екологично образование и 	<ul style="list-style-type: none"> • недостиг на финансови средства за реализиране на екологични проекти; • отлагане на кардиналното решаване на проблемите, свързани с депонирането на твърдите битови отпадъци на регионално ниво; • липса на законодателство, регламентиращо изискванията за опазване и управление на ландшафтите и непълнота на законодателството за опазване на биоразнообразието; • изграждане на АМ „Струма” без да се предприемат мерки за опазване на уникалното биоразнообразие в Кресненското дефиле.

<p>възпитание на подрастващите;</p> <ul style="list-style-type: none"> • по-активно включване на НПО в разработването и реализирането на проекти с екологична насоченост. 	
--	--

5. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Данните от анализа на текущото състояние показват, че **община Кресна се нуждае от значително ускоряване на социално-икономическото си развитие**. Сега параметрите му са под средните за плановия район и страната. Общината следва да мобилизира целия си потенциал (природно-ресурсен, човешки и инвестиционен) и така да насочи развитието си, че в максимална степен да оползотвори възможностите за финансиране (национални и европейски) и да преодолее изоставането си.

Необходимо е и прилагане на интегриран подход за развитие на територията. Това означава подходящо съчетаване на политиките и мерките, въздействащи върху инфраструктурния, човешкия, иновационния и природно-културния потенциал на Общината. Сериозни дефицити в основните фактори на производството ще забавят този процес, както и липсата на човешки ресурси ще бъдат заплахи за нейното развитие. Това налага прилагането на подход, който от една страна да концентрира комплексно въздействие върху основни приоритети, а от друга – да води до балансирано изграждане на материалните и социалните предпоставки на развитие върху цялата територия на Общината.

Основната цел и стратегическите приоритети в развитието на Общината са формирани на основата на анализа и като отговор на посочените по-горе предизвикателства.

Последните тенденции в развитието на Общината показват (макар и колебливо) подобрение на икономическите дейности като цяло. Потребностите от “коригиращи” и подкрепящи публични намеси в развитието на Общината са се увеличили през последните години. Необходимо е ново градиране на приоритетите, териториално насочване на мерките и подобрена координация, за да се постигнат трайни и осезаеми промени в желаните насоки и успешно изпълнение на целите и приоритетите на Общинския план за развитие 2014-2020 г.

На тази основа стратегията за развитие на Общината за периода 2014-2020 г. следва да бъде подкрепяща по отношение на необходимите предпоставки за развитие на основните икономически сектори (туризъм, селско стопанство и индустрия), агресивна – по отношение на желания териториален баланс в развитието на Общината и протичането на демографските процеси и стабилизираща - по отношение изграждането и обновяването на инфраструктурите.

5.1. Визия, стратегически цели, приоритети и мерки

Стратегическата рамка в настоящия документ очертава намеренията за постигане на желаното състояние на общината през следващия планов период. Важен компонент е **визията** за регионалното развитие на общината, която трябва да синтезира колективното виждане на специалистите, заинтересованите лица и широката общественост за това как според тях трябва да изглежда общината вследствие от прилаганата политика за регионално развитие. Казано по друг начин, визията

трябва да даде възможно най-краткия отговор на въпроса „**Какво искаме да постигнем?**“, който да разкрива как ще изглежда общината в следващите 10-15 години.

Визия за регионалното развитие на община Кресна:

Община Кресна ще се развива като устойчива самоуправляваща се общност, с икономика, развиваща се на базата на местните ресурси и сравнителни предимства на нейната територия, с модерна инфраструктура и качествена жизнена среда.

Тази визия следва да се осъществи в условията на:

- ❖ Партньорство, публичност и прозрачност при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката;
- ❖ Концентрация на ресурсите за постигане на целите на местното развитие;
- ❖ Допълване на финансирането от национални публични източници при съвместно финансиране с други източници;
- ❖ Междуведомствена координация на дейността на компетентните органи в процеса на планирането и програмирането, ресурсното осигуряване, реализацията, наблюдението и оценката;
- ❖ Съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на национално и регионално равнище.

Политиката за развитие на общината трябва да се базира на ясни цели и конкретни действия, насочени към извеждането ѝ от състоянието на изостанал селски и граничен район и превръщането ѝ в териториална единица с модерна инфраструктура, развит екологичен и селски туризъм, която играе важна роля в осигуряването на транспортните и стопански връзки на страната и региона. Във връзка с това са определени и приоритетите, които са насочени към усъвършенстване на съществуващата техническа инфраструктура и изграждане на нова такава, подобряване на социално-битовите условия на живот, подобряване на околната среда, развитие на туризма, увеличаване на трудовата заетост чрез създаване на условия и предпоставки за разкриване на малък и среден бизнес, създаване на предпоставки за алтернативно земеделие и алтернативен туризъм, предотвратяване на икономическия спад и разкриване на нови работни места, спиране на миграционните процеси, както и други дейности, насочени към по-доброто развитие на общината.

Въз основа на това е формулирана *мисията (основната цел)* в развитието на общината през периода до 2020 г.:

ПРЕВРЪЩАНЕ НА ОБЩИНАТА В АТРАКТИВНА ЗА ИНВЕСТИЦИИ

**ТЕРИТОРИАЛНА ЕДИНИЦА, С МОДЕРНА ИНФРАСТРУКТУРА, УСТОЙЧИВО
РАЗВИВАЩА СЕ ИКОНОМИКА И КАЧЕСТВЕНА ЖИЗНЕНА СРЕДА.**

Така формулирана целта поставя акцента върху интеграцията на икономическите, социалните и екологични цели, което ще гарантира повишаване на общия потенциал на общината, което би гарантирало декларираното намерение за достигане на устойчивост в развитието.

Приоритетите в развитието на община Кресна са формулирани на базата на анализа на наличните ресурси и изразените от местните власти и общественост намерения за развитието на общината, в съответствие с приетите от Националната стратегия за регионално развитие насоки за развитие на страната през следващия, изключително важен за страната ни период.

Главните измерители за постигане на основната цел по отношение на инвестиционната атрактивност, местната икономика и качеството на жизнената среда могат да се определят като:

Инвестиционна атрактивност:

- Ръст на инвестициите;
- Повишаване на търсенето и цените на недвижимите имоти в общината;
- Повишаване качеството на местните човешки ресурси – подобряване на образователната структура, повишаване на дела на населението, включено в професионално обучение, съответстващо на местните нужди.

Стопанство:

- Повишаване на приходите в местния и републиканския бюджет;
- Откриване на нови производства, съобразени с наличните местни ресурси;
- Утвърждаване на местните продукти на националния и международния пазар;
- Преодоляване на монокултурния характер на земеделието чрез неговото реструктуриране постепенна преориентация към биологично производство;
- Наличие на разпознаваем туристически продукт.

Жизнена среда:

- Организирано сметосъбиране във всички населени места;
- Ликвидиране на нераглемтираните сметища;

- Благоустрояване на населените места;
- Подобряване качеството на пътната мрежа.

На основата на формулираната визия, основна цел и конкретни измерители са определени следните **приоритети, специфични цели и мерки**:

Приоритет 1: Административен капацитет

Цел 1.1. Укрепване и развитие на административния капацитет на местната администрация:

- *Мярка 1.1.1 Организиране и участия във регионални, национални и международни форуми за обмяна на опит и коопериране;*

Дейности:

- *Участие на общински служители в конференции и семинари*
- *Мярка 1.1.2. Провеждане на обучения и осигуряване на консултации с цел изграждане на капацитет и умения на местната администрация за участие в плановия процес и усвояването на средствата от фондовете на ЕС;*

Дейности:

- *Организиране на курсове за обучение на местната администрация за изготвяне на проекти по различните фондове на ЕС;*
- *Организиране на курсове по чуждоезиково обучение и работа с информационни технологии на местната администрация;*
- *Организиране на курсове за работа с компютърна техника – CAD и GIS ориентиран софтуер, база данни;*
- *Провеждане на обучения на ръководителите на дейности за вътрешен контрол по модела “COSO”;*
- *Провеждане на обучения на служителите в ОбА по модела “COSO”;*
- *Редовно участие на служители на местната администрация в курсовете, организирани от Института за публична администрация;*
- *Мярка 1.1.3. Насърчаване на продължаващото обучение на служителите и поощряване на придобиването на допълнителни административно-управленски умения;*

Дейности:

- *Насърчаване чрез финансова подкрепа и осигуряване на време за служителите, желаещи да повишат своята образователна и професионална квалификация;*
- *Проучване на възможностите и евентуално сключване на целеви договори с висши учебни заведения за предоставяне на специализирани образователни услуги на общинската администрация;*

Цел 1.2. Качествено административно обслужване на местните хора и бизнеса:

- *Мярка 1.2.1. Създаване на Център за комплексно административно обслужване в общината и постепенно въвеждане на практиката за „обслужване на едно гише“ за местните хора и бизнеса;*

Дейности:

- *Изграждане на Център за комплексно административно обслужване на гражданите на принципа “Едно гише”;*
- *Мярка 1.2.2. Въвеждане на система за автоматизирана обработка на документи в администрацията;*

Дейности:

- *Проучване на пазара на информационни технологии за решения за нуждите на автоматизирана обработка на документи*
- *Избор и внедряване на подходяща система за автоматизирана обработка на документи*

Приоритет 2: Човешки ресурси и социални дейности

Цел 2.1. Осигуряване на равни възможности за достъп до образование и професионална квалификация:

- *Мярка 2.1.1. Подобряване на образователната структура на населението в общината с акцент върху професионалното обучение на младите хора;*

Дейности:

- *Извършване на проучване относно образователното ниво на населението в общината и „очертаване“ на рисковите контингенти: неграмотни и хора с ниска степен на образование*
- *Организиране на вечерни курсове за хората с начално, основно и незавършено основно образование с цел повишаване на образователното ниво в общината;*
- *Организиране на професионални курсове към училищата в общината;*
- *Мярка 2.1.2. Организиране на курсове за следдипломна професионална квалификация;*

Дейности:

- *Организиране на целеви курсове за следдипломна професионална квалификация, съответстваща на конюнктурата на пазара на труда;*
- *Мярка 2.1.3. Подобряване на материално-техническата база на обектите от образователната инфраструктура в общината;*

Дейности:

- Извършване на проучване на състоянието на МТБ на училищата в региона и избор на приоритети;
- Подобряване на МТБ на училищата, в съответствие с набелязаните приоритети;
- Газификация на училищата;
- Подобряване на учебно техническата база на училищата в общината;
- Изграждане на нова спортна база към СОУ "Св. Паисий Хилендарски" гр. Кресна и ремонт на съществуваща, в това число подмяна на настилка и спортни съоръжения на спортната площадка на училище СОУ „Св. Паисий Хилендарски”- гр. Кресна.
- Реконструкция, ремонт и оборудване на детските градини в гр. Кресна и селата Долна Градешница и Сливница.

Цел 2.2. Преодоляване на социалните проблеми и безработицата:

- **Мярка 2.2.1.** Повишаване на доходите, подобряване на инфраструктурата и качеството на живот на хората;

Дейности:

- Извършване на проучване с цел изясняване на социалния статус на населението в общината и набелязване на приоритети;
- Изготвяне и изпълнение на целева програма за подобряване на инфраструктурата и качеството на живот на хората;
- **Мярка 2.2.2** Изграждане на социална инфраструктура на територията на Община Кресна.
 - Изграждане на центрове за възрастни хора и закупуване на специализирани транспортни средства за инвалиди.
 - Изграждане на детско-юношески центрове за развлечение и осмисляне на свободното време на подрастващото население на общината.
- **Мярка 2.2.2.** Диверсификация на икономиката и осигуряване на работни места за задържане на икономически активното население;

Дейности:

- Изготвяне и изпълнение на целева програма за Диверсификация на икономиката;
- Разработване и изпълнение на програма за повишаване на заетостта в общината;

➤ **Мярка 2.2.3.** Участие в националните програми за повишаване на заетостта;

Дейности:

- Осигуряване на работна група за координиране на участието на общината в националните програми за повишаване на заетостта;

➤ **Мярка 2.2.4.** Разработване и реализация на проекти, насочени към създаване на предпоставки за задържане на населението в общината;

Дейности:

- Разработване и реализация на програма за задържане на младото и трудоспособно население в общината;
- Разработване на проекти, генериращи заетост;
- Разработване и прилагане на програми за ограмотяване и професионална квалификация на дългосрочно безработните лица и на безработните жени;
- Усъвършенстване на системата за социално подпомагане чрез засилване на контрола върху лицата, за които социалното подпомагане е начин на живот и за които паричното подпомагане има демотивиращ ефект за активно търсене на трудова реализация.

➤ **Мярка 2.3.1.** Работа с малцинствени групи;

Дейности:

- Проучване на възможности и кандидатстване по програми касаещи проблемите на малцинствените групи;
- Образователна и социална интеграция на деца и младежи от ромски етнос, чрез изграждане на ограмотителен център, в който отпадналите от училище ромски деца ще се подготвят за завръщане в клас.
- Изграждане на “Защитени жилища”;
- Извършване на проучване относно образователното ниво на малцинствените групи в общината и „очертване” на рисковите контингенти: неграмотни и хора с ниска степен на образование;
- Организиране на вечерни курсове за хората с начално, основно и незавършено основно образование с цел повишаване на образователното ниво;
- Организиране на професионални курсове към училищата в общината;
- Повишаване здравната култура сред малцинствата;
- Превенция на престъпността и наркоманията сред малцинствата;

Приоритет 3: Качествена жизнена среда

Цел 3.1. Опазване на околната среда и културно-историческото наследство:

- **Мярка 3.1.1.** *Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението околната среда и природните ресурси в общината,*

Дейности:

- *Обучение на администрацията в използването на съвременни технологии за управление на територията;*
- *Разработване и внедряване на Географски информационна системи (ГИС) за подпомагане вземането на управленски решения в управлението на територията;*
- *Проучване състоянието на подземната инфраструктура;*
- *Изработване на подземен кадастър;*

- **Мярка 3.1.2.** *Опазване на околната среда:*

Дейности:

- *Замяна на традиционните енергоизточници с екологично по-безопасни /слънчева енергия, вятър, биоразградими отпадъци, вода/;*
- *Изграждане на зелени пояси и зони в град Кресна и селата от общината;*
- *Залесяване на общински терени с местни дървесни видове;*
- *Повишаване на екологичната култура на населението, екологичното образование и възпитание на подрастващите;*
- *По-активно включване на НПО в разработването и реализирането на проекти с екологична насоченост;*
- *Доставка и инсталиране на измервателни и дозаторни устройства;*
- *Провеждане на комплекс от мероприятия в горското и селското стопанство за ограничаване на ерозионните процеси и ЛКМ;*
- *Почистване, укрепване и залесяване на речни корита и дерета на територията на общината;*
- *Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води в град Кресна;*
- *Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води на довеждащ колектор – Горна Брезница;*
- *Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води на довеждащ колектор – Сливница;*
- *Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води на довеждащ колектор – Долна Градешница;*

- *Организиране на сметосъбирането и сметоизвозването във всички населени места и трайно решаване на проблемите, свързани с управлението на ТБО;*
- *Закупуване на нов специализиран автомобил и съдове за битови отпадъци, с цел решаване на проблемите с управлението на ТБО;*
- *Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци на територията на общината;*
- *Изграждане на компостери на територията на общината;*
- *Изграждане на претоварна станция, за разпределяне на ТБО, на територията на общината;*
- *Закриване /ликвидиране/ на нерегламентираните сметища на територията на общината;*

➤ **Мярка 3.1.3. Опазване на културно – историческото наследство;**

Дейности:

- *Преглед, оценка и изготвяне на номенклатура на всички паметници на културното и историческо наследство на територията на общината;*
- *Изготвяне на архитектурен план на с. Влахи;*
- *Възстановяване и реставрация на църквата “Св. Богородица” с. Влахи;*
- *Църквата “Св. Богородица” с.Влахи – да бъде обявена за паметник на културата с национално значение;*
- *Основен ремонт и реставрация на църквите в община Кресна: “Св. Иван Рилски” – град Кресна, “Св. Атанасий Велики” – с. Горна Брезница, “Св. Димитър” – с. Долна Градешница, “Св. Архангел Михаил” – с. Стара Кресна, “Св. Тодор Тирон” – с. Оцава, “Св. Пророк Илия” – с. Влахи;*
- *Извършване на археологически проучвания и сондажи на територията на общината;*
- *Археологически разкопки в местностите “Хилядница”, “Моравска”, “Ново село”, “Драколово”, община Кресна*
- *Основен ремонт на читалище “Култура” – гр. Кресна;*
- *Организиране на детски фестивал за народни песни и танци – гр. Кресна;*

Цел 3.2. Подобряване на инфраструктурното осигуряване:

➤ **Мярка 3.2.1. Благоустрояване на населените места в общината;**

Дейности:

- *Газификация на град Кресна;*

- *Допълнително водоснабдяване на град Кресна – изграждане на външен водопровод “Черната вода”;*
- *Реконструкция на уличен водопровод – град Кресна;*
- *Частична реконструкция на уличен водопровод – село Сливница;*
- *Реконструкция на уличен водопровод – село Горна Брезница;*
- *Водоснабдяване село Влахи;*
- *Водоснабдяване с. Ощава и с. Стара Кресна – ново водохващане и довеждащ водопровод до съществуваща шахта при кота 1003,26;*
- *Водоснабдяване на вилна зона “Върбите”;*
- *Частична канализация и реконструкция на канализационната мрежа в гр. Кресна;*
- *Довеждащ колектор и частична улична канализация – село Сливница;*
- *Улична канализация село Горна Брезница;*
- *Улична канализация село Долна Градешница;*
- *Канализация село Ощава;*
- *Канализация село Стара Кресна;*
- *Изграждане на паркинги в кварталите на град Кресна;*
- *Изграждане на детски площадки в кварталите “Моравска”, “Спирката” и “Рила” на гр. Кресна и в селата Сливница, Горна Брезница и Долна Градешница;*
- *Изграждане на парково осветление в парковете на град Кресна и селата на общината;*
- *Ремонт на улично осветление в общината;*
- *Асфалтиране на уличната мрежа на град Кресна;*
- *Частично асфалтиране на уличната мрежа в с. Сливница;*
- *Частично асфалтиране на уличната мрежа в с. Горна Брезница;*
- *Частично асфалтиране на уличната мрежа в с. Долна Градешница;*
- *Благоустрояване на уличната мрежа в град Кресна;*
- *Благоустрояване на уличната мрежа в с. Сливница;*
- *Благоустрояване на уличната мрежа в с. Долна Градешница;*
- *Благоустрояване на уличната мрежа в селата Стара Кресна и Ощава;*
- *Изграждане на улична мрежа във вилна зона м. “Върбите”*
- *Изграждане на нови автобусни спирки в селата Сливница, Долна Градешница, Горна Брезница, Стара Кресна, Ощава, Влахи и в кв. “Спирката” на град Кресна;*
- *Разширяване капацитета на стадион “Перун” в град Кресна и подобряване на съществуващата база;*

- Благоустрояване на площадното пространство с. Долна Градишница;
- Монтиране на атракционни – развлекателни съоръжения в парк “Струма” – град Кресна;
- Реконструкция на старата част на поликлиника – гр. Кресна;
- Довършителни работи на новата част на поликлиника – гр. Кресна;
- Основен ремонт на общинска сграда /бивше училище/, находяща се в УПИ I, кв. 10 по ПР на град Кресна;
- Изграждане на подпорна стена на ската на ЖП линия през град Кресна;
- Изграждане на подпорна стена на р. Струма - през град Кресна;
- Изграждане на подпорна стена на р. Брезнишка, за обезопасяване на обществената баня;
- Корекция на дерета в с. Долна Градешница;
- Увеличаване пропускателната способност на дерета и изграждане на система от прагове на ул. “Солунска” и “Пирински бор”;
- Изграждане на въжесен мост на р. Струма в град Кресна;
- Довършване на общинска сграда в УПИ I, кв. 63 в град Кресна;
- Подобряване на топлинната ефективност на сградата на Община Кресна;
- Подобряване на топлинната ефективност на детски ясли – град Кресна;
- Подобряване на топлинната ефективност на ЦДГ “Здраве” – град Кресна;
- Изграждане на дневен център за възрастни хора;
- Електрификация на вилна зона “Върбите”;

➤ **Мярка 3.2.2.** Изграждане на автоматизирани системи за управление (АСУ) на помпените агрегати и синхронизирането им с водните нива;

Дейности:

- Изграждане на автоматизирани системи за управление (АСУ) на помпените агрегати и синхронизирането им с водните нива във водоемите;

➤ **Мярка 3.2.3.** Повишаване на продажбите на съществуващите пощенски услуги;

Дейности:

- Превръщане на пощенските станции в центрове за комплексно обслужване на населението, не само с пощенски услуги, а и по договорите за възложителство;
- Създаване на нови услуги – инкасиране на разписки от “ВиК” и НЕК и реклама от големи фирми и учреждения от общината, осъществявана в салоните на пощенските станции и чрез пряка пощенска реклама;

➤ **Мярка 3.2.4..** *Усъвършенстване на транспортната инфраструктура в общината;*

Дейности:

- *Инвентаризация на състоянието на транспортната мрежа в общината и изготвяне на програма и работни проекти за подобряване на нейното състояние;*
- *Основен ремонт и асфалтиране на път /общинска собственост/ свързващ град Кресна и Градешки минерални бани;*
- *Основен ремонт и асфалтиране на път свързващ гр. Кресна и с. Влахи;*
- *Основен ремонт и асфалтиране на път свързващ гр. Кресна и вилна зона “Върбите”;*
- *Рехабилитация на път Кресна – Горна Брезница;*
- *Рехабилитация на път IV клас до село Стара Кресна;*
- *Рехабилитация на път Стара Кресна - Оцава;*
- *Обновяване на транспортния парк;*

Приоритет 4: Конкурентна икономика, основана на местните условия и ресурси

Цел 4.1. Стимулиране на инвестиционната активност:

➤ **Мярка 4.1.1. Реклама и целеви маркетинг на общината**

Дейности:

- *Разработване и реализиране на програма, насочена към рекламиране на общината като възможно място за инвестиции в производство, туризъм или втори имот;*
- *Организиране на мероприятия и участие в различни форуми с цел привличане на инвестиции в инфраструктурното изграждане, туризма, земеделието и индустрията*
- *Разширяване на връзките на общината с други общини, области и градове в страната и чужбина;*

- Осъществяване на контакти с фирми и агенции, занимаващи се с търсене на нови инвестиционни пазари;
- Разработване на активна програма за промоциране на свободни къщи и имоти, подходящи за второ жилище, както и за привличане инвестиции в недвижими имоти от страните-членки на ЕС;

➤ **Мярка 4.1.2. Икономическо развитие и просперитет**

Дейности:

- Разработване и реализиране на комплексна програма за икономически подем на общината и увеличаване темпа на нарастване на БВП, с цел догонването на други общини, съизмерими по потенциал за развитие с община Кресна;
- Разработване на стратегия за повишаване капацитета за усвояване на средствата от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС след 2014г.;

Цел 4.2. Развитие на конкурентноспособни промишлени производства:

➤ **Мярка 4.2.1. Развитие на малките и средни предприятия**

Дейности:

- Изграждане на преработвателни предприятия за преработка на селскостопанска продукция;
- Разработване и реализация на програма за стимулиране на диверсификацията на промишлените производства;
- Разработване и реализиране на програма за подпомагане развитието на производства, съобразени с местните условия, традиции и трудови ресурси;
- Участие в международни и национални програми за подпомадане на малките и средни предприятия;

Цел 4.3. Развитие на биологично животновъдство и земеделие:

➤ **Мярка 4.3.1. Преминане към биологично земеделие и животновъдство**

Дейности:

- Провеждане на обучителни семинари относно изискванията за екологично производство, условията на европейски пазар, повишаването на пазарните умения и агротехническата култура на земеделските производители;
- Развитие и модернизация на лозаро-винарството, овощарството, зеленчукопроизводството и оранжерийното производство в община Кресна;

- *Внедряване на нови сортове и породи в растениевъдството и животновъдството;*

➤ **Мярка 4.3.2. Подобряване на земеделската инфраструктура**

Дейности:

- *Стимулиране на икономическия интерес за сдружаване на отделните собственици за създаване на по-големи масиви, прилагане на модерни методи на земеделие и защита на общите интереси;*
- *Възстановяване и разширяване на напоителните системи;*
- *Изграждане на гравитачен напоителен канал от река Струма;*
- *Изграждане на селскостопански път в землищата на град Кресна и село Долна Градешница;*
- *Подобряване на съществуващата и изграждане на нова спомагателна инфраструктура в общината, свързана със земеделието;*
- *Разкриване на регионална зеленчукова борса в град Кресна;*

Цел 4.4. Развитие на жизнеспособен туризъм като алтернативен източник на икономически растеж в общината:

➤ **Мярка 4.4.1. Развитие на алтернативни форми на туризъм, съобразен с местните ресурси;**

Дейности:

- *Преглед, оценка, анализ и изготвяне на номенклатура за всички минерални извори на територията на общината;*
- *Формиране на местен туристически продукт, осигуряващ „разпознаваемост” на общината на туристическия пазар – широка реклама за популяризиране на възможностите за пешеходен и екотуризъм в Синанишкия дял на Пирин и планинските територии в западната периферия на общината;*
- *Развитие на балнеоложки туризъм в община Кресна;*
- *Основен ремонт на “Градешки минерални бани”;*
- *Основен ремонт на Ощавски минерални бани;*
- *Изграждане на Център за рехабилитация на Ощавски минерални бани;*
- *Електроснабдяване на Ощавски минерални бани;*
- *Цялостно подобряване на качеството на туристическото обслужване.*

➤ **Мярка 4.4.2. Развитие на туристическата инфраструктура;**

Дейности:

- *Подобряване на туристическата инфраструктура чрез привличане на български и чуждестранни инвестиции;*
- *Развитие на съпътстващи туристически услуги (транспортни, хотелски, развлекателни и др.) в съответствие с международните стандарти, с цел задоволяване на разнообразните потребности на българските и чуждестранните посетители;*
- *Разкриване на функциониращ Еко център в с. Влахи;*
- *Разкриване на туристическа спалня в с. Влахи;*
- *Възстановяване на туристически маршрути в Пирин и Малешевска планина;*
- *Разработване на нови туристически маршрути в Пирин и Малешевска планина;*
- *Маркиране на туристически маршрути;*
- *Подобряване на туристическата инфраструктура;*
- *Основен ремонт на лагер “Синаница”;*
- *Разкриване на Туристически информационен център в гр. Кресна;*
- *Подкрепа за реализацията на инвестиционен проект „Ски и голф комплекс „Кулиното””;*
- *„Изграждане на трасе и клуб за рафтинг – гр.Кресна”*

Приоритет 5: Трансгранично сътрудничество

Цел. 5.1. Превръщане на общината в територия за трансгранично сътрудничество и коопериране:

➤ **Мярка 5.1.1. Осъществяване на по-тесни контакти с общини от Гърция и Македония;**

Дейности:

- *Активно участие в инициативи на Еврорегионалните структури, на които общината е член;*
- *Активно участие в Оперативна програма за Транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа за изграждане на делови взаимоотношения със страните участващи в програмата.*
- *Осъществяване на взаимни проекти с Р Македония, с цел създаване на добросъседски контакти.*

5.2. Индикативен план за действие

Планът за действие включва конкретизация на набелязаните мерки с необходимите дейности за постигане на стратегическите цели и приоритети. Списъкът от дейности е отворен за актуализиране и допълване в зависимост от динамичните условия, в които ще се реализира Плана за развитие на общината в дългосрочен план. Дейностите по същество представляват практически мероприятия, програми и проекти, ориентирани към постигането на съответния конкретен резултат. В плана за действие са набелязани възможните източници на финансиране, отговорните институции и сроковете за тяхното изпълнение.

Мярка	Индикатор за постигането	Срок за постигане	Отговорна институция	Необходими средства в хил. лв.	Източници на финансиране			
					Средства на местните власти	Средства от държавния бюджет	Фондове на ЕС, друга чуждестранна помощ	Частни средства
Мярка 1.1.1 Организиране и участия във регионални, национални и международни форуми за обмяна на опит и коопериране; Дейности:	Брой служители участвали в конференции и семинари; Брой организирани форуми за обмяна на опит и коопериране;	2020	Об.А	50	x	x	x	
<ul style="list-style-type: none"> Участие на общински служители в конференции и семинари 								
Мярка 1.1.2. Провеждане на обучения и осигуряване на консултации с цел изграждане на капацитет и умения на местната администрация за участие в плановия процес и усвояването на средствата от фондовете на ЕС; Дейности:	Брой служители повишили квалификацията си; Усвоени средства от фондовете на ЕС; Брой услуги извършени по програмите CAD и GIS;	2020	Об.А	80	x	x	x	
<ul style="list-style-type: none"> Организиране на курсове за обучение на местната администрация за изготвяне на проекти по различните фондове на ЕС; Организиране на курсове по чуждоезиково обучение и работа с информационни технологии на местната администрация; Организиране на курсове за работа с компютърна техника – CAD и GIS ориентиран софтуер, база данни; Провеждане на обучения на ръководителите на дейности за вътрешен контрол по модела "COSO"; Провеждане на обучения на служителите в ОбА по модела "COSO"; 		2020	Об.А	15	x	x	x	
		2020	Об.А	5	x	x	x	
		2020	Об.А	2	x		x	
		2020	Об.А	4	x		x	

<ul style="list-style-type: none"> Редовно участие на служители на местната администрация в курсовете, организирани от Института за публична администрация; 		2020	Об.А	12		x	x	x
<p>Мярка 1.1.3. Насърчаване на продължаващото обучение на служителите и поощряване на придобиването на допълнителни административно-управленски умения;</p>	Брой служители придобили допълнителни административно – управленски умения;	2020	Об.А	16		x	x	
<p>Дейности:</p>		2020		15		x	x	
<ul style="list-style-type: none"> Насърчаване чрез финансова подкрепа и осигуряване на време за служителите, желаещи да повишат своята образователна и професионална квалификация; 								
<ul style="list-style-type: none"> Проучване на възможностите и евентуално сключване на целеви договори с висши учебни заведения за предоставяне на специализирани образователни услуги на територията на общината; 								
<p>Мярка 1.2.1. Създаване на Център за комплексно административно обслужване в общината и постепенно въвеждане на практиката за „обслужване на едно гише” за местните хора и бизнеса;</p>	Брой обслужени граждани; Брой качествено извършени административни услуги;	2020	Об.А	70		x	x	
<p>Дейности:</p>								
<ul style="list-style-type: none"> Изграждане на Център за административно обслужване на гражданите на принципа “Едно гише”; 								
<p>Мярка 1.2.2. Въвеждане на система за автоматизирана обработка на документи в администрацията;</p>	Брой бързо и качествено извършени услуги;	2020	Об.А	2	x			
<p>Дейности:</p>	Брой служители с подобрени условия на труд;	2020	Об.А	30		x	x	
<ul style="list-style-type: none"> Проучване на пазара на информационни технологии за решения за нуждите на автоматизирана обработка на документи; 								
<ul style="list-style-type: none"> Избор и внедряване на подходяща система за автоматизирана обработка на документи; 								

<p>Мярка 2.1.1. Подобряване на образователната структура на населението в общината с акцент върху професионалното обучение на младите хора;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Извършване на проучване относно образователното ниво на населението в общината и „очертаване” на рисковите контингенти: неграмотни и хора с ниска степен на образование; Организиране на вечерни курсове за хората с начално, основно и незавършено основно образование с цел повишаване на образователното ниво в общината; Организиране на професионални курсове към училищата в общината; 	<p>Брой жители на общината с повишено образователно ниво;</p> <p>Брой организирани курсове;</p> <p>Брой жители на общината реализирали се на пазара на труда;</p>	2020	Об.А	3	x				
			2020	Об.А	80		x	x	x
			2020	Об.А	40		x	x	x
<p>Мярка 2.1.2. Организиране на курсове за следдипломна професионална квалификация;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Организиране на целеви курсове за следдипломна професионална квалификация, съответстваща на конюнктурата на пазара на труда; 	<p>Брой жители на общината придобили сертификат за професионална квалификация;</p> <p>Брой жители на общината реализирали се на пазара на труда;</p>	2020	Об.А	20		x	x	x	
<p>Мярка 2.1.3. Подобряване на материално-техническата база на училищата в общината;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Извършване на проучване на състоянието на МТБ на училищата в региона и избор на приоритети; Подобряване на МТБ на училищата, в съответствие с набелязаните приоритети; Газификация на училищата; Подобряване на учебно техническата база на училищата в общината; Изграждане на нова спортна база към СОУ “Св. Паисий Хилендарски” гр. 	<p>Брой обучавани ученици – годишно;</p> <p>% намалени разходи за текуща издръжка - /отопление/;</p>	2020	Об.А	6	x				
		2020	Об.А	2 015	x	x	x	x	
		2020	Об.А	600	x	x	x	x	
		2020	Об.А	300		x	x		
		2020	Об.А	800	x	x	x		

<p><i>Кресна и ремонт на съществуваща;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Подобряване топлинната ефективност в ОУ "Васил Левски" – с. Д. Градешница;</i> • <i>Подобряване топлинната ефективност в ОУ "Петър Берон" – с. Сливница;</i> 		2020	Об.А	410	x	x	x	
		2020	Об.А	405	x	x	x	
<p>Мярка 2.2.1. <i>Повишаване на доходите, подобряване на инфраструктурата и качеството на живот на хората;</i></p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Извършване на проучване с цел изясняване на социалния статус на населението в общината и набелязване на приоритети;</i> • <i>Изготвяне и изпълнение на целева програма за подобряване на инфраструктурата и качеството на живот на хората;</i> 	<p><i>Набелязани мерки за повишаване качеството на живот в общината;</i></p>	2020	Об.А	2	x			
		2020	Об.А	2	x			
<p>Мярка 2.2.2. <i>Диверсификация на икономиката и осигуряване на работни места за задържане на икономически активното население;</i></p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Изготвяне и изпълнение на целева програма за Диверсификация на икономиката;</i> • <i>Разработване и изпълнение на програма за повишаване на заетостта в общината;</i> 	<p><i>Брой безработни, устройени на работа;</i></p>	2020	Об.А	5	x		x	
		2020	Об.А	5	x		x	
<p>Мярка 2.2.3. <i>Участие в националните програми за повишаване на заетостта;</i></p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Осигуряване на работна група за координиране на участието на общината в националните програми за повишаване на заетостта;</i> 	<p><i>Намаляване ръста на безработицата;</i> <i>Повишаване доходите на населението;</i></p>	2020	Об.А	25	x	x	x	

<p>Мярка 2.2.4. Разработване и реализация на проекти, насочени към създаване на предпоставки за задържане на населението в общината;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разработване и реализация на програма за задържане на младото и трудоспособно население в общината; • Разработване на проекти, генериращи заетост; • Разработване и прилагане на програми за ограмотяване и професионална квалификация на дългосрочно безработните лица; • Усъвършенстване на системата за социално подпомагане чрез засилване на контрола върху лицата, за които социалното подпомагане е начин на живот и за които паричното подпомагане има демотивиращ ефект за активно търсене на трудова реализация. 	Брой разработени и реализирани проекти за заетост;							
	Проведени активни мерки на пазара на труда;	2020	Об.А	25	x	x	x	
	Предприети и организирани квалификационни курсове;	2020	Об.А	25	x	x	x	
	Брой безработни, устроени на работа;	2020	Об.А	80		x	x	
	Намаляване ръста на безработицата;	2020	Об.А и Д-я "СП"	35	x	x	x	
Повишаване доходите на населението;								
Увеличаване прираста на населението в общината;								
<p>Мярка 2.3.1. Работа с малцинствени групи;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проучване на възможности и кандидатстване по програми касаещи проблемите на малцинствените групи; • Изграждане на "Защитени жилища"; • Извършване на проучване относно образователното ниво на малцинствените групи в общината и „очертване“ на рисковите контингенти: неграмотни и хора с ниска степен на образование; • Организиране на вечерни курсове за хората с начално, основно и незавършено основно образование с цел повишаване на образователното ниво; • Организиране на професионални курсове 	% обхванати хора от малцинствените групи;							
	Брой организирани курсове;	2020	Об.А	10	x			
	% придобили квалификация;	2020	Об.А	216		x	x	
	Намаляване престъпността;	2020	Об.А	40		x	x	
		2020	Об.А	45		x	x	

<ul style="list-style-type: none"> към училищата в общината; • Повишаване здравната култура сред малцинствата; • Превенция на престъпността и наркоманията сред малцинствата; 		2020	Об.А	63		x	x	
		2020	Об.А	49		x	x	
<p>Мярка 3.1.1. Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението на околната среда и природните ресурси в общината;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обучение на администрацията в използването на съвременни технологии за управление на територията; • Разработване и внедряване на Географски информационна системи (ГИС) за подпомагане вземането на управленски решения в управлението на територията; • Проучване състоянието на подземната инфраструктура; • Изработване на подземен кадастър; 	<p>Брой обучени специалисти;</p> <p>Въведени нови технологии;</p>	2020	Об.А	24	x	x	x	
		2020	Об.А	20	x	x	x	
		2020	Об.А	10	x	x	x	
		2020	Об.А	21	x	x	x	x
<p>Мярка 3.1.2. Опазване на околната среда:</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Замяна на традиционните енергоизточници с екологично безопасни /слънчева енергия, вятър, биоразградими отпадъци, вода/; • Изграждане на зелени пояси и зони в град Кресна и селата от общината; • Залесяване на общински терени с местни дървесни видове; • Повишаване на екологичната култура на населението, екологичното образование и възпитание на подрастващите; • По-активно включване на НПО в разработването и реализирането на 	<p>Дка залесени площи;</p> <p>Брой НПО</p> <p>разработвали и реализирали проекти с екологична насоченост;</p> <p>Създадени работни места в резултат на отпусната помощ за еко проекти;</p> <p>Брой инсталирани дозаторни и измервателни устройства;</p> <p>Брой мероприятия за</p>	2020	Об.А		x	x	x	x
		2020	Об.А	100	x		x	
		2020	Об.А/ДЛ	400	x	x	x	
		2020	Об.А/НПО	20	x			
		2020	НПО		x		x	

<ul style="list-style-type: none"> • <i>проекти с екологична насоченост;</i> • <i>Доставка и инсталиране на измервателни и дозаторни устройства;</i> • <i>Провеждане на комплекс от мероприятия в горското и селското стопанство за ограничаване на ерозионните процеси и ЛКМ;</i> • <i>Почистване, укрепване и залесяване на речни корита и дерета на територията на общината;</i> • <i>Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води в град Кресна;</i> • <i>Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води на довеждащ колектор – Горна Брезница;</i> • <i>Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води на довеждащ колектор – Сливница;</i> • <i>Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води на довеждащ колектор – Долна Градешница;</i> • <i>Организиране на сметосъбирането и сметоизвозването във всички населени места и трайно решаване на проблемите, свързани с управлението на ТБО;</i> • <i>Закупуване на нов специализиран автомобил и съдове за битови отпадъци, с цел решаване на проблемите с управлението на ТБО;</i> • <i>Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци на територията на общината;</i> • <i>Изграждане на компостери на територията на общината;</i> • <i>Изграждане на претоварна станция, за разпределяне на ТБО, на територията на общината;</i> • <i>Закриване /ликвидиране/ на</i> 	<ul style="list-style-type: none"> <i>ограничаване на ерозионните процеси;</i> <i>% отпадни води</i> <i>подложени на първично и вторично пречистване;</i> <i>Брой обслужени домакинства по събиране на ТБО;</i> <i>Брой закупени съдове и техника за сметосъбиране;</i> <i>Брой домакинства въвели разделно събиране на отпадъците;</i> <i>Брой домакинства ползващи компостери;</i> <i>% намалени разходи за сметосъбиране и сметоизвозване;</i> <i>Дка закрити нерегламентирани сметища;</i> 	2020	Об.А	100	x	x	x		
			2020	ДЛ / Об.А	400	x	x	x	
			2020	Об.А/ ДЛ	2 400	x	x	x	
			2020	Об.А		x	x	x	
			2020	Об.А		x	x	x	
			2020	Об.А		x	x	x	
			2020	Об.А		x	x	x	
			2020	Об.А		x		x	x
			2020	Об.А	160	x		x	x
			2020	Об.А	50	x		x	x
			2020	Об.А	25	x		x	x
			2020	Об.А	300	x		x	
			2020	Об.А	48	x	x	x	

*нерегламентираните сметници на
територията на общината;*

<p>Мярка 3.1.3. Опазване на културно-историческото наследство; Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преглед, оценка и изготвяне на номенклатура на всички паметници на културното и историческо наследство на територията на общината; • Изготвяне на архитектурен план на с. Влахи; • Възстановяване и реставрация на църквата “Св. Богородица” с. Влахи; • Църквата “Св. Богородица” с.Влахи – да бъде обявена за паметник на културата с национално значение; • Основен ремонт и реставрация на църквите в община Кресна: “Св. Иван Рилски” – град Кресна, “Св. Атанасий Велики” – с. Горна Брезница, “Св. Димитър” – с. Долна Градешница, “Св. Архангел Михаил” – с. Стара Кресна, “Св. Тодор Тирон” – с. Оцава, “Св. Пророк Илия” – с. Влахи; • Извършване на археологически проучвания и сондажи на територията на общината; • Археологически разкопки в местностите “Хилядница”, “Моравска”, “Ново село”, “Драколово”, община Кресна • Основен ремонт на читалище “Култура” – гр. Кресна; • Организиране на детски фестивал за народни песни и танци – гр. Кресна; • Закупуване на костюми за читалищните дейци; 	<p>Брой възстановени паметници на културата с местно, регионално и национално значение; Брой туристи посетили паметниците на културата; Брой организирани културни прояви; Брой участници в културни прояви;</p>	2020	Об.А/ читалища	1	x			
		2020	Об.А	2	x			
		2020	Об.А	70	x	x	x	
		2020	Об.А	1	x			
		2020	Об.А	400	x			x
		2020	Об.А/ читалища	50	x			x
		2020	Об.А/ читалища	300	x	x		x
		2020	Об.А/ читалища	200	x	x		x
		2020	Об.А/ читалища	80	x			x
2020	читалища	30	x			x		
<p>Мярка 3.2.1. Благоустрояване на населените места в общината; Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Газификация на град Кресна; • Допълнително водоснабдяване на град 	<p>Брой газифицирани обществени сгради и домакинства; % намалени разходи за</p>	2020	Об.А		x	x	x	x
		2020	Об.А/ 900		x		x	

	Кресна – изграждане на външен водопровод “Черната вода”;	топлоенергия; Км изградена водопроводна мрежа;	2020	ВиК								
•	Реконструкция на уличен водопровод – град Кресна;	Км рехабилитирана водопроводна мрежа;	2020	Об.А/ ВиК	1 800	х						х
•	Частична реконструкция на уличен водопровод – село Сливница;	Брой домакинства обслужвани от водопроводните мрежи;	2020	Об.А/ ВиК	400	х						х
•	Реконструкция на уличен водопровод – село Горна Брезница;	Намаляване на загубите на вода;	2016	Об.А/ ВиК	450	х						х
•	Водоснабдяване село Влахи;	Качество на питейната вода;	2020	Об.А/ ВиК	200	х						х
•	Водоснабдяване с. Ощава и с. Стара Кресна – ново водохващане и довеждащ водопровод до съществуваща шахта при кота 1003,26;	Км изградена канализационна мрежа;	2020	Об.А/ ВиК	600	х						х
•	Водоснабдяване на вилна зона “Върбите”;	Км рехабилитирана канализационна мрежа;	2020	Об.А/ ВиК	550	х						х
•	Частична канализация и реконструкция на канализационната мрежа в гр. Кресна;	Км рехабилитирана канализационна мрежа;	2020	Об.А/ ВиК	750	х						х
•	Довеждащ колектор и частична улична канализация – село Сливница;	Работни места, създадени или запазени в резултат на ВиК проекти;	2020	Об.А/ ВиК	1 800	х						х
•	Улична канализация село Горна Брезница;	Брой изградени паркинги, детски и спортни площадки;	2020	Об.А/ ВиК	1 790	х						х
•	Улична канализация село Долна Градешница;	Брой жители, които ги използват;	2020	Об.А/ ВиК	1 100	х						х
•	Канализация село Ощава;	Км изградени, асфалтирани и благоустроени улици;	2020	Об.А	1 600	х						х
•	Канализация село Стара Кресна;	Брой изградени автобусни спирки;	2020	Об.А	800	х						х
•	Изграждане на паркинги в кварталите на град Кресна;	Дка изградени, благоустроени спортни бази и площадни пространства;	2020	Об.А	650	х						х
•	Изграждане на детски площадки в кварталите “Моравска”, “Спирката” и “Рила” на гр. Кресна и в селата Сливница, Горна Брезница и Долна Градешница;	Брой закупени имоти	2020	Об.А	40	х						х
•	Изграждане на парково осветление в парковете на град Кресна и селата на общината;		2020	Об.А	100	х						х
•	Ремонт на улично осветление в общината;		2020	Об.А	100	х						х
•	Асфалтиране на уличната мрежа на град Кресна;		2020	Об.А	500	х		х				х
•	Частично асфалтиране на уличната мрежа в с. Сливница;		2020	Об.А	500	х		х				х

• Частично асфалтиране на уличната мрежа в с. Горна Брезница;	във вилна зона "Върбите";	2020	Об.А	7 500	x		x
• Частично асфалтиране на уличната мрежа в с. Долна Градешница;	Км изградена подпорна стена;	2010	Об.А	1 000	x		x
• Благоустрояване на уличната мрежа в град Кресна;	% намален риск от възникване на бедствия;	2020	Об.А	1 000	x		x
• Благоустрояване на уличната мрежа в с. Сливница;	Брой реконструирани и завършени общински сгради;	2020	Об.А	1 000	x		x
• Благоустрояване на уличната мрежа в с. Долна Градешница;	Подобрени условия на работа на служителите;	2020	Об.А	2 500	x		x
• Благоустрояване на уличната мрежа в селата Стара Кресна и Оцава;	% намалени разходи за текуща издръжка /отопление/ на общинските сгради в т. ч. детски ясли и градини;	2020	Об.А	400	x		x
• Изграждане на улична мрежа във вилна зона м. "Върбите"	Брой на потенциалните ползватели на ясли, детски градини, центрове за възрастни хора;	2020	Об.А	500	x		x
• Изграждане на нови автобусни спирки в селата Сливница, Долна Градешница, Горна Брезница, Стара Кресна, Оцава, Влахи и в кв. "Спирката" на град Кресна;		2020	Об.А	450	x		x
• Разширяване капацитета на стадион "Перун" в град Кресна и подобряване на съществуващата база;		2020	Об.А	600	x		x
• Благоустрояване на площадното пространство с. Долна Градешница;		2020	Об.А	650	x		x
• Монтиране на атракционни – развлекателни съоръжения в парк "Струма" – град Кресна;		2020	Об.А	20	x		x
• Реконструкция на старата част на поликлиника – гр. Кресна;		2020	Об.А	900	x		x
• Довършителни работи на новата част на поликлиника – гр. Кресна;		2020	Об.А	590	x		x
• Основен ремонт на общинска сграда /бивше училище/, находяща се в УПИ I, кв. 10 по ПР на град Кресна;		2020	Об.А	15	x		x
• Изграждане на подпорна стена на ската на ЖП линия през град Кресна;		2020	Об.А	100	x		x
• Изграждане на подпорна стена на р. Струма - през град Кресна;		2020	Об.А	150	x		x
• Изграждане на подпорна стена на р.		2020	Об.А	1 500	x		x

<p>Брезнишка, за обезопасяване на обществената баня;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Корекция на дерета в с. Долна Градешница; • Увеличаване пропускателната способност на дерета и изграждане на система от прагове на ул. "Солунска" и "Пирински бор"; • Изграждане на въжен мост на р. Струма в град Кресна; • Довършване на общинска сграда в УПИ I, кв. 63 в град Кресна; • Подобряване на топлинната ефективност на сградата на Община Кресна; • Изграждане на дневен център за възрастни хора; • Електрификация на вилна зона "Върбите"; 	2020	Об.А	750	x		x	
	2020	Об.А	5 500	x		x	
	2020	Об.А	350	x		x	
	2020	Об.А	1 750	x		x	
	2020	Об.А	600	x		x	
	2020	Об.А	400	x		x	
	2020	Об.А	1 500	x		x	
	2020	Об.А	1 700	x		x	
		2020			x		x
	<p>Мярка 3.2.2. Изграждане на автоматизирани системи за управление (АСУ) на помпените агрегати и синхронизирането им с водните нива;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изграждане на автоматизирани системи за управление (АСУ) на помпените агрегати и синхронизирането им с водните нива във водоемите; 						
	2020	Об.А	500	x		x	

Брой изградени АСУ;
Брой ползватели;

<p>Мярка 3.2.3. Повишаване на продажбите на съществуващите пощенски услуги;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Превръщане на пощенските станции в центрове за комплексно обслужване на населението, не само с пощенски услуги, а и по договорите за възложителство; • Създаване на нови услуги – инкасиране на разписки от “ВиК” и НЕК и реклама от големи фирми и учреждения от общината, осъществявана в салоните на пощенските станции и чрез пряка пощенска реклама; 	<p>Брой извършени услуги;</p> <p>Брой предложени нови услуги;</p> <p>Брой ползватели;</p>	2020	-			x	x
			2020	-			x
<p>Мярка 3.2.4. Усвършенстване на транспортната инфраструктура в общината;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инвентаризация на състоянието на транспортната мрежа в общината и изготвяне на програма и работни проекти за подобряване на нейното състояние; • Основен ремонт и асфалтиране на път /общинска собственост/ свързващ град Кресна и Градешки минерални бани; • Основен ремонт и асфалтиране на път свързващ гр. Кресна и с. Влахи; • Основен ремонт и асфалтиране на път свързващ гр. Кресна и вилна зона “Върбите”; • Рехабилитация на път Кресна – Горна Брезница; • Рехабилитация на път IV клас до село Стара Кресна; • Рехабилитация на път Стара Кресна - Оцава; • Обновяване на транспортния парк; 	<p>Км построени и подобрени пътища;</p> <p>Намаляване на времетраенето на пътуванията;</p> <p>Подобряване на достъпността до обектите;</p> <p>Увеличение на трафика;</p> <p>Брой закупени автомобили;</p>	2020	Об.А	500	x		x
		2020	Об.А	450	x	x	x
		2020	Об.А	700	x	x	x
		2020	Об.А	1 000	x	x	x
		2020	Об.А	200	x	x	x
		2020	Об.А	400	x	x	x
		2020	Об.А	150	x	x	x
		2020	Об.А	50	x	x	

<p>Мярка 4.1.1. Реклама и целеви маркетинг на общината; Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разработване и реализиране на програма, насочена към рекламиране на общината като възможно място за инвестиции в производство, туризъм или втори имот; • Организиране на мероприятия и участие в различни форуми с цел привличане на инвестиции в инфраструктурното изграждане, туризма, земеделието и индустрията; • Разширяване на връзките на общината с други общини, области и градове в страната и в чужбина; • Осъществяване на контакти с фирми и агенции, занимаващи се с търсене на нови инвестиционни пазари; • Разработване на активна програма за промоциране на свободни къщи и имоти, подходящи за второ жилище, както и за 	<p>Брой привлечени инвеститори; Брой създадени и утвърдени контакти; Брой закупени имоти; Повишаване доходите на населението;</p>	2020	Об.А	7	x			
		2020	Об.А		x			
		2020	Об.А	100	x		x	
		2020	Об.А	2	x			
		2020	Об.А	8	x			

<p>привличане инвестиции в недвижими имоти от страните – членки на ЕС;</p>								
<p>Мярка 4.1.2. Икономическо развитие и просперитет; Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Разработване и реализиране на комплексна програма за икономически подем на общината и увеличаване темпа на нарастване на БВП, с цел догонването на други общини, съизмерими по потенциал за развитие с община Кресна; Разработване на стратегия за повишаване капацитета за усвояване на средствата от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС след 2014г.; 	<p>% нарастване на БВП; Брой внесени за разглеждане качествени проекти; Усвоени средства от фондовете на ЕС;</p>	<p>2020</p> <p>2020</p>	<p>Об.А</p> <p>Об.А</p>	<p>15</p> <p>15</p>	<p>x</p> <p>x</p>	<p>x</p> <p>x</p>	<p>x</p> <p>x</p>	
<p>Мярка 4.2.1. Развитие на малките и средни предприятия Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> Изграждане на преработвателни предприятия за преработка на селскостопанска продукция; Разработване и реализация на програма за стимулиране на диверсификацията на промишлените производства; Разработване и реализиране на програма за подпомагане развитието на производства, съобразени с местните условия, традиции и трудови ресурси; Участие в международни и национални програми за подпомагане на малките и средни предприятия; 	<p>Предоставени услуги за МСП; Предоставени облекчения от страна на общината за развитие на МСП; Новосъздадени МСП в общината; Брой МСП получили помощ за развитието на различни производства съобразени с местните условия; Брой МСП, участващи в национални и международни програми за подпомагане; Създадени или запазени работни места в МСП;</p>	<p>2020</p>	<p>-</p>		<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>	<p>x</p>

<p>Мярка 4.3.1. Преминване към биологично земеделие и животновъдство</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на обучителни семинари относно изискванията за екологично производство, условията на европейски пазар, повишаването на пазарните умения и агротехническата култура на земеделските производители; • Развитие и модернизация на лозаровинарството, овоцарството, зеленчукопроизводството и оранжерийното производство в община Кресна; <p>* Внедряване на нови сортове и породи в растениевъдството и животновъдството;</p>	<p>Брой обучени земеделски производители;</p> <p>Дка засадени и модернизирани лозови, овоцни и зеленчукови масиви и оранжерии;</p> <p>Въведени нови сортове и породи;</p> <p>% нарастване броя на заетите в селското стопанство;</p> <p>% реализирана селскостопанска продукция;</p>	2020	-		x	x	x	x
<p>Мярка 4.3.2. Подобряване на земеделската инфраструктура</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стимулиране на икономическия интерес за сдружаване на отделните собственици за създаване на по-големи масиви, прилагане на модерни методи на земеделие и защита на общите интереси; • Възстановяване и разширяване на напоителните системи; • Изграждане на гравитачен напоителен канал от река Струма; • Изграждане на селскостопански път в землищата на град Кресна и село Долна Градешница; • Подобряване на съществуващата и изграждане на нова спомагателна инфраструктура в общината, свързана със земеделието; • Разкриване на регионална зеленчукова борса в град Кресна; 	<p>Км изграден и функциониращ напоителен канал;</p> <p>Км изграден селскостопански път;</p>	2020	-		x	x	x	x
		2020	НС		x		x	x
		2020	НС/ Об.А	1 150	x		x	
		2020	Об.А	100	x	x	x	x
		2020	Об.А/ НС		x		x	
		2020	Об.А	300	x	x	x	x

<p>Мярка 4.4.1. Развитие на алтернативни форми на туризъм, съобразен с местните ресурси;</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Преглед, оценка, анализ и изготвяне на номенклатура за всички минерални извори на територията на общината; • Формиране на местен туристически продукт, осигуряващ „разпознаваемост“ на общината на туристическия пазар – широка реклама за популяризиране на възможностите за пешеходен и екотуризъм в Синанишкия дял на Пирин и планинските територии в западната периферия на общината; • Развитие на балнеоложки туризъм в община Кресна; • Основен ремонт на “Градешки минерални бани”; • Основен ремонт на Ощавски минерални бани; • Изграждане на Център за рехабилитация на Ощавски минерални бани; • Електроснабдяване на Ощавски минерални бани; • Цялостно подобряване на качеството на туристическото обслужване. 	<p>Брой нови маркетингови инициативи/схеми за промоциране на туристическия бизнес;</p> <p>Брой създадена или подобрена леглова база;</p> <p>Брой създадени/подобрени атракции;</p> <p>Създадени нови фирми в областта на туризма;</p> <p>Предоставена площ за туристически обекти м²;</p> <p>Брой туристи - годишно;</p> <p>Средна цена на престоя на човек;</p>	2020	Об.А	15	x			
		2020	ТД/ДНП “Пирин” Об.А		x		x	x
		2020	-		x		x	x
		2020	Об.А		x		x	x
		2020	Об.А		x		x	x
		2020	-	500		x	x	x
		2020	Об.А	100	x		x	x
<p>Мярка 4.4.2. Развитие на туристическата инфраструктура</p> <p>Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на туристическата инфраструктура чрез привличане на български и чуждестранни инвестиции; • Развитие на съпътстващи туристически 	<p>% привлечени инвестиции;</p> <p>Брой на разработените/модернизираните хотели;</p>	2020	-		x	x	x	x
		2020	-		x	x	x	x

<p>услуги (транспортни, хотелски, развлекателни и др.) в съответствие с международните стандарти, с цел задоволяване на разнообразните потребности на българските и чуждестранните посетители;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разкриване на функциониращ Еко център в с. Влахи; • Разкриване на туристическа спалня в с. Влахи; • Възстановяване на туристически маршрути в Пирин и Малешевска планина; • Разработване на нови туристически маршрути в Пирин и Малешевска планина; • Маркиране на туристически маршрути; • Подобряване на туристическата инфраструктура; • Основен ремонт на лагер "Синаница"; • Разкриване на Туристически информационен център в гр. Кресна; • Подкрепа за реализацията на инвестиционен проект „Ски и голф комплекс „Кулиното““; • „Изграждане на трасе и клуб за рафтинг – гр.Кресна“ 	<p>Брой продадени нощувки - годишно; Среден брой на посетителите на ден; Брой създадена или подобрена леглова база; Км маркирани туристически маршрути; Брой обслужвани в туристическите центрове; Брой фирми, използвали центъра за промоция – годишно; Степен на удовлетвореност на посетителите;</p>	<p>2020 2020 2020 2020 2020 2020 2020 2015</p>	<p>Си Ви Ес Об.А ТД/ ДНП “Пирин” Об.А ТД/ ДНП “Пирин” Об.А ТД/ Об.А Об.А</p>	<p>60 65 50 400 70 313</p>	<p>x x x x x x</p>	<p>x x x x x</p>	<p>x x</p>	
<p>Мярка 5.1.1. Осъществяване на по-тесни контакти с общини от Гърция и Македония; Дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активно участие в инициативи на Еврорегионалните структури, на които общината е член; • Активно участие в новата програма PHARE-TTC за Република Македония и определяне на възможностите за други 	<p>Осъществени контакти и партньорски инициативи с членовете на Еврорегионите; Брой разработени и реализирани проекти;</p>	<p>Постоянен</p>	<p>Об.А</p>		<p>x</p>	<p>x</p>		

6. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ И ДЕЙСТВИЯ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Организацията на изпълнението на общинския план за развитие на община Кресна включва следната последователност от действия, свързани с:

- ресурсното осигуряване и разпределяне на средствата при реализацията на мерките;
- функционалната, институционалната и териториалната организация на действията по изпълнение на мерките, програмите и проектите на плана;
- оперативното управление и координацията между участниците в процеса на реализация;
- мониторингът /наблюдението/, оценката и контролът на изпълнението по отношение на целите, действията, ресурсите и резултатите;
- актуализацията и усъвършенстването на самия планов документ;
- осигуряването на публичност и прозрачност на процеса на разработване, приемане и реализация на плана, което пряко се свързва със засилване на демократичността в управлението.

Всички тези етапи на реализацията следва да бъдат програмно, ресурсово, кадрово и организационно осигурени.

Ресурсното осигуряване и разпределение на средствата при реализация на мерките в рамките на общинския план за развитие на община Кресна се осъществява чрез разработената индикативна финансова таблица. Тя дава числен финансов и времеви израз на предвидените в плана мерки.

Групирани, основните източници за финансиране на планираните дейности и проекти са:

- 1) национални източници, включващи средствата на държавното финансиране – републикански бюджет, общински бюджети, от търговски дружества с държавно и общинско участие и финансиране от частни търговски дружества;
- 2) средства с източник Европейския съюз – Структурни фондове и Кохезионен фонд на ЕС, чрез българските оперативни програми и други програми на Общността;
- 3) безвъзмездни средства от други източници и донорски програми;

4) привлечени средства чрез кредитни инструменти и инвестиционни фондове.

Програмата за реализация и по-специално индикативната финансова таблица следва да се обвържат с процедурата по изработването на проекта на бюджет на Общината. В индикативната финансова таблица в резултат от извършен мониторинг и оценка е възможност да се правят целесъобразни оперативни и текущи изменения по промяна на размера на определени средства или прехвърляне на конкретни ресурси, както и да се актуализират отделни източници на финансиране, срокове, приоритети и конкретни изпълнители на мерки от плана.

Функционалната, институционалната и териториалната организация на действията по изпълнение на мерките, програмите и проектите на плана се осъществяват от общинския съвет и кметът на община Кресна, като за целта тези въпроси следва да се решат в рамките на Наредба, приета от общинския съвет, с която да се уредят всички въпроси свързани с текущото управление на реализацията на общинския план за развитие.

Наблюдението на изпълнението на актуализирания план за развитие е задача на Общинския съвет на община Кресна и на Кмета на Общината. Това налага съветът да вземе решение за създаване по предложение на кмета на работна група за наблюдение на плана. На основа на взетото решение кметът издава заповед за нейното създаване.

Групата за наблюдение следва да включва представители на съвета и експерти от състава на общинската администрация, като организацията и функционирането ѝ се регламентира с решение на ОбС /Наредбата за текущо управление на реализацията на общинския план за развитие/.

Групата за наблюдение:

- Разглежда и предлага за утвърждаване на индикаторите за наблюдение на степента на изпълнение на плана. В правомощията на съвета е той да утвърди по предложение на кмета на Общината изготвеното предложение от групата, като съответно определя техния конкретен набор и стойностите им;
- Периодично извършва преглед на постигнатия напредък и докладва на ръководството на общината състоянието и възможните мерки;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите, изготвя отчет за постигнатите резултати;
- Разглежда резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена и прави предложение пред ръководството на Общината за предприемане на необходимите действия;
- Ежегодно изготвя доклад за изпълнението, като предлага мерки за промяна, ако това е наложително. Докладът и мерките се предлагат на Кмета за последващо внасяне и разглеждане от съвета;

- Прави предложения за усъвършенстване на плана, както и за преразпределяне на средствата по мерките, програмите и проектите.

В рамките на дейността си групата за наблюдение изготвя регулярни или конкретни отчети, които предоставя на съвета и кмета на общината. В отчетите се оценява и прогреса при реализацията на плана и изпълнението на показателите и индикаторите.

Мониторингът води до засилване потенциалните възможности за реализация на общинския план за развитие. Чрез прилагането му е възможно да се подобри сътрудничеството между различните участници и актьори, които си комуникират при изпълнението на плана, като широко се прилага принципа на прозрачност, публичност и партньорство. Внасянето на елементи на обществено обсъждане води до реално обогатяване на ОПР с участието на населението на Общината.

Важен момент при организацията на мониторинга е определянето на неговите водещите компоненти. Най-общо тук се включва:

- Определяне на система от индикатори за измерване степента на изпълнение;
- Създаване на механизъм за измерване и проследяване на водещите параметри;
- Избор и адаптиране на механизми за сравнение и оценка на резултатите;
- Оценка на резултатите и предприемане на корекции при значими отклонения.

От гледна точка информационното осигуряване на мониторинга важен е въпросът за събираемостта на данните за самото оценяване – те следва да са редовни /официализирани/, верифицирани, релевантни на заложените цели и прости. Това налага да се осъществява периодична координация и съвместен обмен на информация между общинската администрация на Кресна, ТСБ, ДБТ, ОДЗ, ВиК и др. Институции за набиране и анализиране на текущи данни и информационни източници.

Наблюдението и оценката следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на Общината /настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции/. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

7.ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Съгласно чл. 37, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), Общинският план за развитие и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, което ще бъде своевременно изпълнено от Общинска администрация – Кресна. В рамките на всеки проект, предвиден за изпълнение до 2020 г. ще бъдат предвидени мерки и адекватни действия за информиране и публичност, в т.ч. периодични информационни кампании сред целевите групи.

В съответствие с чл. 91, ал. 2 от ППЗРР, за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад, който ще се публикува на страницата на общината в Интернет.

При разработването на актуализирания план за развитие на Кресна беше приложен принципа на партньорство, чрез включване на широк кръг заинтересовани страни, както в процеса на планиране, така и в процесите на обсъждане и консултиране, идеи за финансиране, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол.

Прилагането на принципа на партньорство включва информиране на всички заинтересовани страни, възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения чрез формални и неформални работни срещи с по-тесен кръг участници, осъществяване на широко консултиране чрез организиране на публични дискусии, в т.ч. и чрез интернет, участие във формални структури за планиране и мониторинг със състав, основан на принципа на партньорството - власти на различните равнища, социални и икономически партньори, гражданско общество.

Планът е ориентиран основно към дейности в сферата на компетенция на местните власти, като ключови партньори на местно равнище се явяват НПО, представители и сдружения на бизнеса, изследователски и научни институции, чийто капацитет е необходимо да бъде повишаван и развиван.

Изграждането на ефективни партньорства в процеса на планиране и изпълнение ще даде възможност да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за разкриване на нови пътища към привличането на средства.

Партньорството ще допринесе за доизграждане на връзки между различните субекти с влияние върху местното развитие.

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие. Чрез тях той се обогатява както с друга гледна точка, освен тази на местната власт, така и с инструментите на гражданското общество, които се основават на прякото участие на гражданите и техните организации в управлението и процеса на взимане на решения.

Осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на разработване, актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Кресна и общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Предизвикателството, което е на дневен ред пред общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информирание и въвличането на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на актуализирания ОПР.

Информираността на гражданите и обществената подкрепа са от особено значение за успешното реализиране на Общинския план за развитие и за осигуряването на интегрирано устойчиво местно развитие. Местните органи на управление в община Кресна трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Периодични срещи между заинтересованите страни;
- Участие в съвместни проекти;
- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на Общинския план за развитие;
- Организиране на форуми и други събития в рамките на проекти за идентифициране на основните форми за взаимодействие, разпределяне на отговорностите и мобилизиране на местните ресурси;

- Включване на местната общност и поддържането на контакти с местните граждански групи и институции, с цел осигуряване на прозрачност в местната политика;
- Своевременно информирание на обществеността чрез сайта на общината в Интернет за предприетите действия от страна на администрацията по реализацията на актуализирания Общински план за развитие;
- Изпълнението на Общинския план за развитие изисква дългосрочни усилия, но той може да се изпълни успешно, само ако се прилага стъпка по стъпка, т.е. като се изпълняват поетапно отделните проекти, залегнали в него с осигуряване на адекватна информираност, участие и мотивация на заинтересованите страни и цялата местна общност.

В заключение можем да обобщим, че осигуряването на необходимата и своевременна информация и публичност на процеса на актуализиране, съгласуване и изпълнение на Общинския план за развитие се осъществява от Кмета на община Кресна и Общинския съвет в съответствие с техните компетенции. В процеса на наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие следва да се осигурява участието на граждани, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Общинският план за развитие на община Кресна 2014-2020 г. е приет от Общински съвет Кресна с решение №491/Протокол №31 на 26.09.2013 г.